

๑
๒๕๕, ๑๙๙๓
๒ ๑๑๓

การพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม
อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

'12 พ.ศ. 2553

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

มีนาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

S 368086

การพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม
อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
มีนาคม 2553

ภคิน โชติชนเลิศ. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรีชาติกานนท์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาโดยสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sample) จำนวน 1 ห้องเรียน

แบบการวิจัยที่ใช้คือ การวิจัยเชิงทดลอง แบบ Randomized One Group Pretest Posttest Design ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 18 ชั่วโมง เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พัฒนาขึ้นมามีประสิทธิภาพ 82.95/80.12
2. นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE DEVELOPMENT OF WORKBOOKS ON MAIN IDEAS READING SKILLS THROUGH
NITAN CHATAKA FOR MATHAYOMSUKSA II STUDENTS AT WAT SUNTHORN
PHICHITARAM SCHOOL, ONGKARAK, NAKORNNAYOK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

March 2010

Phakin Chotthanaert. (2010). *The Development of Workbooks on Main Ideas Reading Skills Through Nitán Chataka for Mathayomsuksa II Students at Wat Sunthorn Phichitaram School, Ongkarak, Nakornnayok*. Master's Project, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Kachornsri Jatikananda.

The purposes of this research were to develop workbooks on main ideas reading skills through Nitán Chataka for Mathayomsuksa II students at Wat Sunthorn Phichitaram school, Ongkarak Nakornnayok, to attain the efficiency index of 80/80 and to compare learning achievement of Mathayomsuksa II students before and after the experiment.

The samples were 28 Mathayomsuksa II students in second semester of the 2009 academic year, Wat Sunthorn Phichitaram school, Ongkarak district, Nakornnayok. They were selected by using Purposive Sample Technique for 1 classroom.

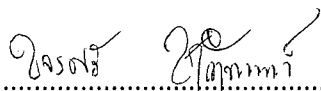
The Randomized One Group Pre-test and Post-test Design was used for this research. They were taught through the workbooks on main ideas reading skills through Nitán Chataka for eighteen periods. The instruments used in this research were; the workbooks on main ideas reading skill through Nitán Chataka, and the achievement test. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation and t-test for Dependent Sample.

The results of this research indicated that:

1. The efficiency of workbooks on main ideas reading skills through Nitán Chataka for Mathayomsuksa II students was 82.95/80.12
2. The students learning achievement through the workbooks on main ideas reading skills through Nitán Chataka was significantly higher the experiment at .05 level.

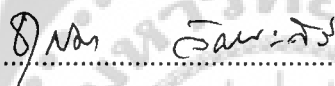
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
ของ ภคิน โขติชนเลิศ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

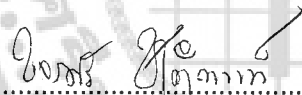
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาติกานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

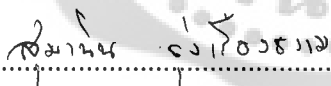
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุติมา วัฒนาศิริ)

คณะกรรมการสอบ

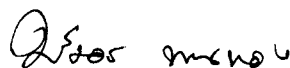
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาติกานนท์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

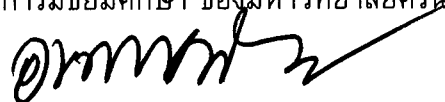
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. งามใจ นัยพัฒน์)

วันที่ 3 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์ ดร. บังอร พานทอง รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา สุขารมณ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ ซึ่งได้สละเวลาให้คำปรึกษา ตลอดจนช่วยแนะนำ ขอบกพร่องต่างๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม พระสันติ ยืนยาว และ อาจารย์ กุลณัฐ เหมราช ครูวิชาภาษาไทย โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำอย่างดี

ขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประสิทธิ์เวช ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์แทน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขี้ยวโอสถ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพลอยกระจ่างศรี รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านในโรงเรียน ที่ให้การสนับสนุนและช่วยอำนวยความสะดวก ในการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือ ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ตลอดจนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน วัดสุนทรพิชิตาราม ที่ให้ความร่วมมือในการเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทำการทดลอง การวิจัยครั้งนี้ จึงสำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้มอบโอกาสในการเข้ารับการศึกษา รวมทั้งประสาทวิชา และถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับผู้วิจัยในขณะที่ทำการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอขอบคุณ เจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชา การมัธยมศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือ ในขณะทำการศึกษาและคอยเป็นกำลังใจให้ในการทำสารนิพนธ์

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ของ บิดา มารดา พระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์ และคณะครู อาจารย์ทุกท่าน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยจนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

พระภาคิน โชติชนเลิศ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
	กรอบแนวคิดการวิจัย	6
	ข้อตกลงเบื้องต้น	6
	สมมติฐานของการวิจัย	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ	8
	ความหมายของการอ่านแลประเภทของการอ่าน	8
	ความหมายของการอ่านจับใจความ	11
	ความสำคัญของการอ่านจับใจความ	13
	วิธีฝึกการอ่านจับใจความ	13
	แนวการสอนและการฝึกอ่านจับใจความ	16
	ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความ	18
	ทฤษฎีการอ่านจับใจความสำคัญ	20
	การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความ	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ	22
	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ	23
	ความหมายของแบบฝึกทักษะ	23
	ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี	24
	หลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ)	
หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ	27
ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ...	32
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	32
จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	33
ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	33
ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	35
การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	37
ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ	43
การหาคุณภาพของแบบฝึกทักษะ	45
ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	49
การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	59
ความมุ่งหมายของการวิจัย	59
สมมติฐานของการวิจัย	59
.....	
ขอบเขตของการวิจัย	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย	60
วิธีดำเนินการวิจัย	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
สรุปผลการวิจัย	63
การอภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก.	75
ภาคผนวก ข.	77
ภาคผนวก ค.	104
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	117

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลอง Randomized One Group Pretest – Posttest Design	51
2 การพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80	58
3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก	58

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นมรดกทางปัญญาของชาติที่แสดงถึงความเป็นไทยมานาน คนไทยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจและความต้องการของแต่ละบุคคล การใช้ภาษาเดียวกันเป็นเครื่องผูกพันความรู้สึกของมนุษย์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพราะทำให้รู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ก่อให้เกิดความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เป็นสิ่งที่มีความหมายอย่างยิ่งสำหรับความเป็นชาติ ฉะนั้นการเรียนรู้ภาษาไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องฝึกทักษะต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน ทั้งทักษะการรับสาร คือ การอ่าน การดูและการฟัง และทักษะการส่งสาร คือ การพูด การเขียน การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการแสวงหาความรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ผู้ที่อ่านมากจะทำให้เกิดความรู้มาก เกิดความคิดที่กว้างไกล สามารถนำความรู้ความคิดที่ได้จากการอ่านมาช่วยพัฒนาตนเอง ช่วยในการตัดสินใจ แก้ปัญหาต่างๆ รู้เท่าทันเหตุการณ์และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ดังเช่น ผู้ที่มีทักษะการอ่านที่ดีจะได้รับประโยชน์จากการอ่านหลายด้าน ทั้งด้านการเรียนและการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุที่การอ่าน มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 3, 48 – 53) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ให้นักเรียน สามารถใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน และกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ว่า ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรองได้ถูกต้อง อ่านจับใจความสำคัญ สรุปความและอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน เขียนผังความคิด เพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนที่อ่าน อภิปรายแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุนและข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน จากมาตรฐานและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้นั้น จะเห็นได้ว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนแสวงหาความรู้ให้กับตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนจะต้องอ่านได้ อ่านออก และอ่านเป็น คือ อ่านแล้วสามารถจับใจความสำคัญได้ วิเคราะห์ความ และสรุปความได้ (บันลือ พฤกษ์วัน. 2530: 3 – 4)

การอ่านจับใจความสำคัญถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน นักเรียนที่สามารถอ่านได้เร็ว จับใจความสำคัญได้แม่นยำถูกต้อง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกๆ วิชาดีไปด้วย ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล (2539: 55) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญว่า การอ่านจับใจความสำคัญเป็นหัวใจของการอ่านทุกรูปแบบ เพราะหากจับใจความสำคัญ

ไม่ได้ยอมไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน หากต้องการประโยชน์จากเรื่องที่อ่านนั้นก็ต้องกลับมาอ่านใหม่ ทำให้เสียเวลา แวมยูรา เหมือนนิล (2538: 15) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านจับใจความจึงเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการอ่านระดับสูงขึ้นไป คือ ถ้านักเรียนไม่สามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ ก็คงไม่สามารถอ่านเพื่อวิเคราะห์ วิจัยจนได้ว่าเรื่องที่อ่านดีหรือไม่ดีได้เลย

ถึงแม้ว่า การอ่านจะมีความสำคัญตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ระบุและให้แนวทางในการสอนอ่านไว้ในหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแล้วก็ตาม แต่สภาพความเป็นจริง การสอนอ่านมักไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เพราะมีปัญหาหลายอย่างเกี่ยวข้องกัน ที่ทำให้นักเรียน อ่านไม่ได้ อ่านได้ช้า อ่านได้ แต่ไม่เข้าใจเนื้อเรื่องไม่สามารถจับใจความของเรื่องที่อ่าน ไม่เข้าใจความหมายของคำ ไม่สามารถวิเคราะห์ วิจัยจนได้ว่าอะไรเป็นข้อคิดเห็น อะไรเป็นข้อเท็จจริง และตัดสินใจได้ถูกต้องว่า สิ่งใดควรเชื่อ สิ่งใดไม่ควรเชื่อ และยังไม่ได้ใช้เวลาว่างเพื่อการอ่านอย่างแท้จริง ยังคงอ่านเพื่อเรียน และเพื่อสอบ ไม่ได้อ่านเพื่อพัฒนาด้านอื่นด้วย นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน และขาดสมาธิในการอ่าน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ อาจเกิดจากปัจจัยหลายด้านด้วยกัน เช่น ปัญหาด้านตัวผู้สอน ด้านตัวผู้เรียนและด้านวัสดุอุปกรณ์ ดังที่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 8) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาด้านตัวผู้สอนที่ไม่เข้าใจวิธีการสอนอ่านอย่างแท้จริงและมีความรู้เกี่ยวกับด้านจิตวิทยาการอ่าน การวิเคราะห์ระดับความสามารถในการอ่าน วิธีสอนอ่านตามจุดมุ่งหมายไม่เพียงพอ ปัญหาด้านตัวผู้เรียน ที่มีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องครอบครัว ความสามารถในการอ่าน ประสบการณ์ทางภาษา เมื่อมาอยู่ห้องเดียวกันย่อมแตกต่างกัน ทำให้ครูต้องพยายามจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมของแต่ละคน และปัญหาสุขภาพร่างกายและจิตใจที่มีผลทำให้การอ่านไม่พัฒนาเท่าที่ควร และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน เช่น วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาการอ่านไม่เพียงพอ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น การสอนอ่านที่ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องใช้เทคนิค และนวัตกรรมทางการสอนที่หลากหลาย เช่น เทคนิควิธีสอนแบบ 4 MAT CIRC การสอนแบบยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (โมเดลชิปปา) การสอนแบบหมวก 6 ใบ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ การสอนตามแนวการ์ตูนเย่ และเทคนิควิธีสอนแบบโครงเรื่อง เป็นต้น ซึ่ง นิรมล ศตวุฒิ ศักดิ์ศรี ปาณะกุล และ ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน (2543: 110) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้สอนไม่สามารถจะใช้วิธีใดวิธีหนึ่งเพียงวิธีเดียวสอนทุกวิชาหรือสอนทุกเนื้อหาในวิชาเดียวกัน แต่ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาของบทเรียนแต่ละเรื่องและตัวผู้เรียนด้วย วิธีสอนที่นำไปใช้จะช่วยให้นักเรียนไม่เบื่อ และการเลือกใช้หรือสร้างสื่อนวัตกรรมต่างๆ ที่เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมทักษะการอ่าน เช่น สื่อมัลติมีเดีย วีดีโอ โพรแทคส์ คอมพิวเตอร์ อีบุ๊ก หนังสืออ่านประกอบ ชุดการเรียนรู้แบบเรียนสำเร็จรูป แบบฝึกทักษะต่างๆ เป็นต้น สื่อนวัตกรรมเครื่องมือต่างๆ ทำให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหลายรูปแบบ และช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้ไม่น่าเบื่อ

การอ่านจับใจความสำคัญ เป็นทักษะที่ต้องใช้การฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ จึงจำเป็นต้องอาศัยวิธีการสอนและแบบฝึกทักษะที่เหมาะสมกับผู้เรียน ดังที่ นิภา (กิตติยา รัตมีแจ่ม. 2549: 24; อ้างอิงจาก นิภา ชวนะพานิช. 2518: 15) ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาทาง

ภาษาดีขึ้น คือ แบบฝึกทักษะ เพราะทำให้นักเรียนมีโอกาสได้นำความรู้ที่เรียนมาแล้ว ไปฝึกให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ซึ่ง โกชัย สาริกบุตร (2540: 63 – 64) ได้กล่าวถึงแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องนักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้โดยสรุปไว้ว่า ปัญหาเกิดจากขาดวิธีฝึกที่ดี ขาดการให้หลักการและตัวอย่าง ปัญหาเหล่านั้น สามารถแก้ไขได้ โดยการให้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยระยะแรกควรใช้ข้อความย่อหน้าเดียวก่อน หลังจากนั้นเมื่อนักเรียนเกิดพัฒนาการทางการอ่านแล้วจึงใช้แบบฝึกที่มีหลายย่อหน้า

จะเห็นได้ว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่สำคัญชนิดหนึ่งที่จะช่วยเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น เพราะการฝึกเป็นตัวช่วยสร้างทักษะและความชำนาญ ให้แก่นักเรียน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน จดจำเนื้อหาและศัพท์ของบทเรียน เกิดความสนุกสนานและทำให้ทราบถึงความสามารถของตนเอง อีกทั้งยังมีประโยชน์ต่อครูผู้สอน ที่จะทำให้อ่านถึงพัฒนาการของนักเรียน และเห็นข้อบกพร่องในการเรียน ซึ่งจะแก้ไขปรับปรุงได้ทัน นอกจากนี้ ประโยชน์ของแบบฝึกการอ่านยังช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของแต่ละคน การที่นักเรียนได้ทำแบบฝึกจะช่วยให้ครูเข้าใจพัฒนาการจากการเรียนการสอนของนักเรียนได้ชัดเจนทันที

นิทานชาดก เป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์ที่นำมาตรัสสอนให้แก่พระสาวกให้เห็นหลักธรรมและแนวทางการปฏิบัติ ที่แสดงให้เห็นคุณค่าด้านคำสอนที่เป็นสัจธรรมและจริยธรรม คุณค่าด้านความเชื่อในเรื่องความดีความชั่ว ชาติภพใหม่ คุณค่าทางด้านการสอนให้เหมาะสมกับบุคคล เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาของนิทานชาดกเต็มไปด้วยแง่คิด คติธรรมสอนใจที่สามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตจริงได้ทุกยุคทุกสมัย และยังเหมาะสมที่จะใช้ในการอบรมปณิธานให้แก่เยาวชนให้เป็นคนดีตามที่สังคมพึงปรารถนา

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก เพื่อใช้ในการสอนการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความจากข้อความในนิทานชาดก

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก

ความสำคัญของการวิจัย

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ได้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก มาใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เป็นแนวทางสำคัญสำหรับครูผู้สอนนำไปพิจารณาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ นครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้อง 28 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ นครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้อง 28 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sample)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาที่จะสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดกจำนวน 8 เรื่อง คือเรื่อง กระต่ายตื่นตูม สามสหาย ไม่เรียว ถาดทองคำ จิ้งจอกพุดต พรานล่าเนื้อ ลิงกับจระเข้ และนกแขกเต้าสองพี่น้อง โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของเนื้อหาและหลักธรรมที่นักเรียนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 18 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 4 คาบ รวม 4 สัปดาห์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาให้แก่นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนจนมีประสบการณ์ มีความชำนาญ แบบฝึกจะมีตัวอย่าง ปัญหา กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและทบทวนความรู้ที่ได้จากแบบฝึก และทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนได้ด้วยตนเอง โดยมีวิธีการสร้าง ดังนี้

- 1.1 ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน
- 1.2 จัดเนื้อหาให้ตรงจุดมุ่งหมาย
- 1.3 ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน

1.4 แบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ

1.5 ใช้เวลาให้เหมาะสมกับวัย

1.6 นักเรียนควรทำแบบฝึกหลายๆ แบบเพื่อให้เรียนรู้ได้กว้างขวาง

2. การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระสำคัญของเรื่อง หรือข้อความที่อ่าน ทั้งในส่วนที่เป็นความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น แนวคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน และจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นใจความสำคัญและส่วนที่ขยายใจความสำคัญ แล้วเรียบเรียงให้เป็นภาษาของตนเอง

3. นิทานชาดก หมายถึง เรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า ที่ผู้วิจัยเลือกมาจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่ 1 กระทายตื่นตูม มาจาก ทัทธภายชาดก

เรื่องที่ 2 สามสหาย มาจาก กุรุคชาดก

เรื่องที่ 3 ไม่เรียว มาจาก ติลมุกฺขิชาดก

เรื่องที่ 4 ถาดทองคำ มาจาก เสรีวาณิชชาดก

เรื่องที่ 5 จิ้งจอกพุดปด มาจาก มุสิกชาดก

เรื่องที่ 6 พรานล่าเนื้อ มาจาก มังสชาดก

เรื่องที่ 7 ลิงกับจระเข้ มาจาก ฟานรชาดก

เรื่องที่ 8 นกแขกเต้าสองพี่น้อง มาจาก สัตติคุมพชาดก

4. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก หมายถึง แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 8 ชุด ที่คัดเลือกเนื้อเรื่องมาจากนิทานชาดกจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ เรื่องสามสหาย ลิงกับจระเข้ ไม่เรียว ถาดทองคำ จิ้งจอกพุดปด พรานล่าเนื้อ นกแขกเต้าสองพี่น้อง และกระทายตื่นตูม ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนให้มีพัฒนาการดีขึ้น แต่ละชุดมีองค์ประกอบดังนี้ คำนำและการใช้แบบฝึกทักษะ จุดประสงค์การเรียนรู้ ใ้บความรู้ ใ้บกิจกรรม แบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียน

5. การเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก หมายถึง การจัดกิจกรรมการสอนที่ผู้วิจัยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก โดยก่อนเรียนผู้วิจัย อธิบายให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของนิทานชาดก แล้วแจกแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความจากนิทานชาดกให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาและทำกิจกรรมจนครบทั้ง ๘ ชุด

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง ความสามารถของนักเรียน ในการเข้าใจสาระสำคัญของข้อความหรือเรื่องที่อ่าน ในด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้และการวิเคราะห์ หลังจากที่ได้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความสำคัญ

7. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง แบบทดสอบวัดความสามารถในด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ที่เป็นแบบทดสอบ

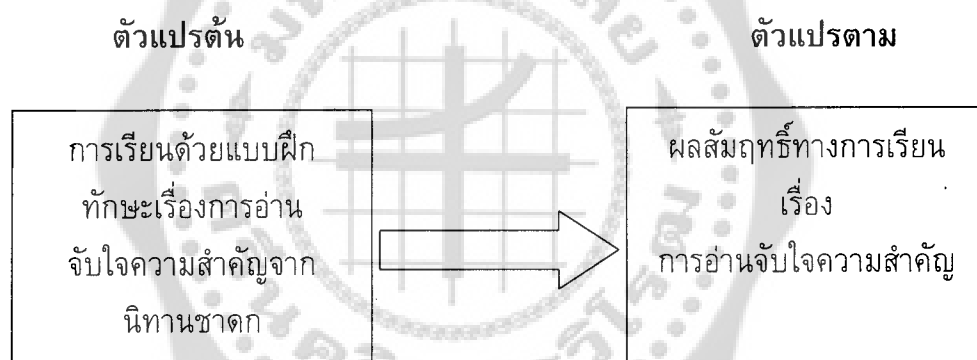
แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงและหาคุณภาพแล้ว

8. ประสิทธิภาพของแบบฝึก หมายถึง การนำแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบใช้ และปรับปรุงแก้ไขให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยคิดเป็นร้อยละที่กำหนดไว้ ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยจากคะแนนที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยจากคะแนนที่นักเรียนได้จากการทำแบบทดสอบหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น มีสภาพแวดล้อมทางสังคม การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่ต่างกัน ไม่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัย

1. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ
 - 1.1 ความหมายของการอ่านและประเภทของการอ่าน
 - 1.2 ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญ
 - 1.3 ความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญ
 - 1.4 วิธีฝึกการอ่านจับใจความ
 - 1.5 แนวการสอนและการฝึกอ่านจับใจความสำคัญ
 - 1.6 ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความสำคัญ
 - 1.7 ทฤษฎีการอ่านจับใจความสำคัญ
 - 1.8 การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความสำคัญ
 - 1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสำคัญ
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ
 - 2.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ
 - 2.2 ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี
 - 2.3 หลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ
 - 2.4 หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ
 - 2.5 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.3 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.4 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.5 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.6 คุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากต่อการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพราะการอ่านช่วยให้มนุษย์สามารถแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน และติดต่อสื่อสารกันได้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้ที่อ่านมากจะทำให้เกิดความรู้มาก เกิดความคิดที่กว้างไกล สามารถนำความรู้ความคิดที่ได้จากการอ่านมาช่วยพัฒนาตนเอง ช่วยให้การตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิต รู้เท่าทันเหตุการณ์ เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ดังนั้น เพื่อให้เยาวชนใฝ่ในการแสวงหาความรู้จากการอ่าน มีทักษะในการอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพ การอ่านจับใจความจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่มีผู้อ่านควรได้รับการฝึกฝน

1.1 ความหมายของการอ่านและประเภทของการอ่าน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านไว้มากมาย ดังต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 1364) ได้นิยามความหมายของการอ่านไว้ว่า “อ่าน” เป็นคำกริยาหมายความว่า ว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียง เรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านใจ : ดีความ เช่น อ่านรหัส คิด นับ (ไทยเดิม)

ศิริพร ลิ้มตระการ (2537: 5) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นกระบวนการแห่งความคิดในการรับสารเข้าในขณะที่อ่าน สมอของผู้อ่านจะต้องติดตามผู้เขียน หรือข้อความที่อ่านไปด้วยตลอดเวลา

ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน์ (2524: 2 – 3) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำ และนำความคิดนั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำพูด และเป็นเพียงเสียงที่ใช้แทนของจริงอีกทอดหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ในความนั้น

บันลือ พุกกะวัน (2532: 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด โดยการผสมเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้ให้สะกดตัวผสมคำอ่านเป็นคำๆ ไม่สามารถใช้ข้อความโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือได้แตกฉานเท่านั้น

2. การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อสารโดยการอ่าน หรือฟังผู้อื่นอ่านแล้วรู้เรื่องราว เรียกว่า อ่านได้ ซึ่งมุ่งให้อ่านแล้วรู้เรื่องของสิ่งที่อ่าน

3. การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความจริง ความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อื่นยอมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน โดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านด้วย

4. การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลายๆ ด้าน เช่น ใช้การสังเกตจำรูปคำ ใช้สติปัญญา และประสบการณ์เดิมในการแปลความหรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี โดยวิธีอ่านแบบนี้ จะต้องดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอนและต่อเนื่อง

อาจต้องใช้ความหมายของการอ่านจากข้อ 1, 2 และ 3 (หรือไม่จำเป็นต้องครบทั้ง 3 ความหมายก็ได้) และสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านแล้วนำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวปฏิบัติได้ เราเรียกว่า อ่านเป็น

มาลินี สินธุ์ฉาย (2540: 11) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน และมีองค์ประกอบหลายอย่าง คือ ผู้อ่านจะต้องถ่ายทอดสัญลักษณ์หรือตัวอักษรออกมาเป็นเสียง ขณะเดียวกันก็พยายามเข้าใจความหมายของเนื้อหาเรื่องที่อ่าน ต้องใช้ความคิดพิจารณาเลือกความหมายที่ดีที่สุด เข้าร่วมกับความหมายที่ผู้อ่านมีอยู่แล้ว และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ การที่บุคคลจะอ่านได้เข้าใจนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถทางภาษา ซึ่งได้แก่คำศัพท์ โครงสร้างประโยค ความสามารถในการคิด ประสบการณ์เดิมและระดับสติปัญญาของผู้อ่านเป็นสำคัญ

ดวงพร พวงเพชร (2541: 12) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นการแปลความหมายของสัญลักษณ์หรือตัวอักษรจนสามารถเข้าใจ โดยต้องเข้าใจความหมายตั้งแต่เป็นคำเป็นประโยค เป็นย่อหน้าไปเรื่อยๆ ตลอดจนจบ รวมทั้งต้องเข้าใจ การผสมคำต่างๆ ขึ้นเป็นประโยค จึงทำให้สามารถอ่านสิ่งที่อ่านได้ นอกจากนั้น ยังต้องรู้จักการตีความนั้นคือ สามารถใช้ความคิดรวบยอด การเปรียบเทียบ ซึ่งจะต้องใช้ประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นสำคัญ ประสบการณ์ที่ว่านี้ สามารถเกิดขึ้นได้จากการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ โดยการเริ่มอ่านในสิ่งที่ย่างไปก่อน เพื่อเป็นการปูพื้นฐานของประสบการณ์การอ่าน แล้วจึงอ่านเรื่องที่มีความละเอียดลึกซึ้งเพิ่มขึ้น ก็จะเข้าใจได้ง่ายขึ้น จนมีความสามารถในการบูรณาการ คือ สามารถนำความรู้หรือความคิดต่างๆ ที่ได้รับจากการอ่าน ไปใช้ประโยชน์ได้

ศศิธร วงศ์ชาติ (2524: 12) ให้ความหมายของการอ่านว่า คือ กระบวนการแปลความหมายความหมายของสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิดไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ซึ่งจะต้องอาศัยทักษะการวิเคราะห์ ถอดความ ตีความ ขยายความ และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

สมเกียรติ กินจำปา (2545: 15) ให้ความหมายของการอ่านว่าเป็นกระบวนการแปลความหมายจากสัญลักษณ์ โดยกระบวนการทางสมองแล้วแปลความหมาย และเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ซึ่งใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยใช้ประสบการณ์เดิมในการตีความและขยายความ และสิ่งสำคัญคือผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของเนื้อเรื่องที่อ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 1) ให้ความหมายของการอ่านว่า คือ ความสามารถในการรับสารที่ผ่านสื่อต่างๆ เข้าใจสาร ตีความได้ถูกต้องและสามารถสื่อสารได้

ประเทิม มหาพันธ์ (2530: 13) ให้ความหมายของการอ่านว่า หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ การอ่านที่แท้จริงคือ การทำความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน มิใช่เกิดจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่อ่านเท่านั้น หากขึ้นอยู่กับ การกระตุ้นให้เกิดความคิดรวบยอดหรือจินตนาการของผู้อ่านเป็นสำคัญโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน

วาสนา เกตุภาค (2521: 1 – 2) ได้แยกประเภทการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง คือ การอ่านตามตัวหนังสือเพื่อให้ผู้อื่นฟัง ผู้อ่านอาจจะต้องอ่านได้ชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยม

2. การอ่านในใจ คือ การทำความเข้าใจกับตัวอักษร เป็นอ่านเพื่อตัวผู้อ่านเอง ซึ่งจะได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้อ่านแต่ละคน

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547: 19) ได้แบ่งการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านในใจ และการอ่านออกเสียง การอ่านออกเสียงนั้น หมายรวมเอาทั้ง การออกเสียงธรรมดาและการอ่านทำนองเสนาะ

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่นๆ (2522: 135) ได้แบ่งประเภทของการอ่านไว้ 2 ชนิด ได้แก่

1. การอ่านในใจและการอ่านออกเสียง การอ่านในใจเป็นการอ่านประเภทนี้ มุ่งฝึกอัตราความเร็ว และจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นการอ่านที่นับวันแต่จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น การอ่านประเภทนี้ไม่เพียงแต่อ่านเท่านั้น แต่จะต้องมีความสามารถในการสรุปความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์ความหรือเนื้อหาและวิจารณ์เรื่องได้

2. การอ่านออกเสียง คือ

2.1 อ่านออกเสียงแบบร้อยแก้วเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรู้เรื่อง

2.2 อ่านออกเสียงแบบร้อยกรองประเภทต่างๆ เพื่อความไพเราะ ให้ผู้ฟังเกิดความซาบซึ้ง

กัลยา ยวนมาลัย (2539: 30) ได้แบ่งกลวิธีการอ่านสำหรับฝึกฝน เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ ออกเป็น 4 ประเภท คือ การอ่านเร็วอย่างเข้าใจ การอ่านเพื่อจับใจความ การอ่านเพื่อตีความ และการอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์

สนิท ตั้งทวี (2529: 282) ได้จำแนกประเภทของการอ่านไว้ 7 ประเภท คือ

1. การอ่านวิเคราะห์คำ
2. การอ่านวิเคราะห์ประโยค
3. การอ่านวิเคราะห์ทรรศนะของผู้แต่ง
4. การอ่านตีความ
5. การอ่านขยายความ
6. การอ่านจับใจความ
7. การอ่านอย่างใช้วิจารณ์ญาณ

วรรณี โสมประยูร (2537: 127) ได้แบ่งประเภทของการอ่าน เพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะทางภาษาได้สะดวกและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การอ่านออกเสียงแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1.1 การอ่านร้อยแก้ว

- 1.2 การอ่านร้อยกรอง
 - 1.3 การอ่านทำนองเสนาะ
 2. การอ่านในใจแบ่งได้เป็น 7 ประเภท ได้แก่
 - 2.1 การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้ เช่น อ่านตำรา
 - 2.2 การอ่านจับใจความสำคัญ หรือหาสาระสำคัญของเรื่อง เช่น อ่านบทความ
 - 2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกตอน เช่น อ่านประวัติศาสตร์
 - 2.4 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกคำเพื่อการปฏิบัติ เช่น อ่านวิธีประกอบอาหาร อ่านคู่มือการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า
 - 2.5 การอ่านแบบวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาเหตุผล เช่น อ่านข่าวเหตุการณ์สำคัญ
 - 2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณญาณเพื่อหา ข้อเท็จจริง ข้อดี ข้อเสีย สำหรับเลือกแนวทางปฏิบัติ เช่น อ่านโฆษณา
 - 2.7 การอ่านแบบคร่าวๆ เพื่อการสังเกตและจดจำ เช่น อ่านชื่อสถานที่ต่างๆ
- จากความหมายของการอ่านและประเภทของการอ่านที่กล่าวไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการทางสมองที่ใช้แปลความหมายจากสัญลักษณ์ที่ผู้ส่งสารหรือผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน ให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยใช้ประสบการณ์เดิมในการตีความ และขยายความ และสิ่งที่สำคัญคือ ผู้อ่านต้องเข้าใจความหมายของเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน ซึ่งการอ่านแบ่งออกเป็นหลายประเภท ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการอ่าน ลักษณะของการอ่าน และระดับความสามารถในการอ่าน ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของการอ่าน โดยแบบประเภทตามลักษณะมี 2 ประเภท ได้แก่ อ่านในใจ และการอ่านออกเสียงที่เป็นการอ่านร้อยแก้ว อ่านร้อยกรอง และอ่านทำนองเสนาะ ส่วนการแบบประเภทตามวัตถุประสงค์และระดับความสามารถในการอ่าน แบ่งเป็น 6 ประเภท ได้แก่ อ่านจับใจความ อ่านสรุปความ อ่านตีความ อ่านขยายความ อ่านวิเคราะห์วิจารณ์ อ่านไตร่ตรองอย่างมีวิจารณญาณ

1.2 ความหมายของการอ่านจับใจความ

กรมวิชาการ (2546: 188) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า หมายถึง การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่อง หรือของหนังสือแต่ละเล่ม ที่เป็นส่วนใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

ชวน เพชรแก้ว (2528: 39) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญหลักๆ จับประเด็นสำคัญแล้วเรียบเรียงเป็นภาษาของตนเอง

บันลือ พุกกะวัน (2530: 156) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง เพื่อต้องการทราบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีความสำคัญตรงไหน และหมายความว่าอย่างไร

แวมยรา เหมือนนิล (2538: 9) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า คือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่อง หรือของหนังสือแต่ละเล่มคืออะไร โดยแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นใจความสำคัญและส่วนที่ขยายใจความสำคัญ เพื่อให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น

ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์ (2542: 236) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นการอ่านแล้วสรุปใจความสำคัญ หรือข้อความที่สำคัญ โดยการจดบันทึก หรือจดจำไว้ในสมอง หรือด้วยวิธีการขีดเส้นใต้หนังสือ นั้น ซึ่งใจความสำคัญที่ผู้อ่านได้รับ อาจมีลักษณะตามแต่ความต้องการ เช่น เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง เป็นความรู้ หรือข้อมูลที่ผู้อ่านสนใจ เป็นความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน หรือจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 88) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า ถ้าพิจารณาความหมายของการอ่านจับใจความแล้วจะแบ่งลำดับขั้นของการอ่านได้ 4 ขั้นคือ

1. การแปลความสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร
2. การทำความเข้าใจความหมายของคำ ประโยค และข้อความ
3. การจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียน
4. การบวนการคิดที่เกิดขึ้นขณะที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2545: 25) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นการจับประเด็นให้ได้ว่า ผู้เขียนต้องการเสนอข้อคิดเห็นอะไร การหาประเด็นสำคัญขึ้นอยู่กับลักษณะและความยาวของย่อหน้าและเรื่องด้วย ซึ่งตามปกติย่อหน้าแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ ส่วนประโยคอื่นๆ จะเป็นเพียงรายละเอียดประกอบ หรือย่อหน้าบางย่อหน้าเป็นพรรณนาโวหาร ผู้อ่านจะต้องสรุปใจความสำคัญเอาเอง

นุชน้อย สติธอังกฤษ (2538: 66) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความ ไว้ว่า หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องสำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่นำเสนอ และแนวคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

กาญจนา วิชญาปกรกรณ์ (2533: คำนิยาม) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความ ไว้ว่า เป็นการอ่านเพื่อจับความคิดสำคัญ ซึ่งเป็นแกนและสาระของเรื่องและเป็นการอ่านเพื่อให้ทราบรายละเอียดโดยส่วนรวมของเรื่องหรืองานเขียนนั้นๆ ซึ่งอาศัยการอ่านอย่างเข้าใจ คือ ความเข้าใจ ข้อความที่ช่วยแนะความคิดได้อย่างรวดเร็ว และการอ่านอย่างรวดเร็ว ที่เป็นพื้นฐานในการอ่าน และนำมาเชื่อมโยงกับความคิดเข้าใจที่เราคาดเดาอยู่ก่อน

กัลยา ยวนมาลัย (2539: 32) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นการจับประเด็นสำคัญให้ได้ว่า ผู้เขียนต้องการเสนอข้อคิดเห็นอะไร โดยปกติในการเขียนข้อความแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ แต่ละย่อหน้ามีความคิดอะไรแฝงอยู่ อะไรเป็นความคิดสำคัญของย่อหน้านั้น ความคิดสำคัญในแต่ละย่อหน้ามักจะอยู่ที่ประโยคแรกๆ ของย่อหน้าเพราะโดยปกติการขึ้นย่อหน้าใหม่หมายถึงการเปลี่ยนความคิดหรือเปลี่ยนเรื่องที่พูด

จากความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญเป็นการอ่านเพื่อหาสาระสำคัญของเรื่องทั้งที่เป็นความรู้ แนวคิดหรือทัศนคติของ

ผู้เขียน และจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นใจความสำคัญและส่วนที่ขยายใจความสำคัญ แล้วเรียบเรียงให้เป็นภาษาของตนเอง

1.3 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

แววมยุรา เหมือนนิล (2538: 15) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ เป็นพื้นฐานสำคัญมากสำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป เช่น ถ้านักเรียนจับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ คือไม่รู้เรื่อง ก็คงไม่สามารถอ่านเพื่อวิจารณ์ว่าเรื่องนั้นดีหรือไม่ดีได้เลย

ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล (2539: 55) กล่าวว่า การอ่านจับใจความสำคัญ นับว่าเป็นหัวใจของการอ่านทุกรูปแบบ เพราะหากจับใจความสำคัญไม่ได้ย่อมไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน หากต้องใช้ประโยชน์จากการอ่านนั้นก็ต้องกลับมาอ่านใหม่ ทำให้เสียเวลา หากอ่านแล้วจับใจความได้ จำได้หรือบันทึกไว้ได้ ก็จะใช้ประโยชน์ได้ทันที

สมบัติ มหารศ (2523: 43) กล่าวว่า การอ่านจับใจความย่อมทำให้คนเรามีความฉลาดรอบรู้ และเป็นนักปราชญ์ได้ในอนาคต ดังนั้นต้องให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความพร้อมและพัฒนานิสัย และการอ่านจับใจความบ่อยๆ ย่อมทำให้เข้าใจความหมายของคำ จำได้ดีและอ่านได้เร็วขึ้นตลอดจนเป็นการเพิ่มความสนใจในการอ่านหนังสือประเภทต่างๆ

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525: 73) กล่าวว่า การอ่านจับใจความเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่สำคัญที่สุดและการฝึกฝนการอ่านจับใจความทำให้ผู้อ่าน อ่านหนังสือเป็น นอกจากนี้การอ่านจับใจความยังเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้อ่านเป็นผู้มีความรู้ สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

ศรีวรรณ ศรีสวัสดิ์ (2549: 7) กล่าวว่า การอ่านจับใจความสำคัญมาก เพราะผู้ที่อ่านจับใจความไม่ได้จะไม่สามารถเข้าใจสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดหรือเข้าใจคลาดเคลื่อน จึงไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่าน

จากความสำคัญของการอ่านจับใจความที่ได้กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ ยังมี การฝึกฝนบ่อยๆ ทำให้เกิดความชำนาญจะทำให้เข้าใจความหมายของคำมากขึ้น และช่วยให้อ่านได้เร็วขึ้น และทำให้ผู้อ่านเป็นผู้เกิดความรอบรู้ สามารถนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่านจับใจความมาใช้ได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลากลับไปอ่านใหม่ และยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านระดับสูงต่อไป

1.4 วิธีฝึกการอ่านจับใจความ

กรมวิชาการ (2546: 186) กล่าวว่า การจะอ่านจับใจความให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีแนวทาง ดังนี้

1. ตั้งจุดหมายในการอ่านให้ชัดเจน เช่น อ่านเพื่อหาความรู้ เพื่อความเพลิดเพลิน หรือ เพื่อบอกเจตนาของผู้เขียน เพราะจะเป็นแนวทางให้กำหนดการอ่านได้อย่างเหมาะสม และจับใจความหรือคำตอบได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2. สำนวณประกอบของหนังสืออย่างคร่าวๆ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจงการให้หนังสือ ภาคผนวก ฯลฯ เพราะส่วนประกอบของหนังสือ จะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหรือหนังสือที่อ่านได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

3. ทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่า เป็นประเภทใด เช่น สารคดี ตำรา บทความ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้มีแนวทางอ่านจับใจความสำคัญได้ง่ายขึ้น

4. ใช้ความสามารถทางภาษา ด้านการแปลความหมายของ คำ ประโยค และข้อความต่าง ๆ อย่างถูกต้องรวดเร็ว

5. ใช้ประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาประกอบเพื่อให้เข้าใจและจับใจความที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็ว

เววมยุรา เหมือนนิล (2538: 23 – 30) กล่าวถึงวิธีการฝึกอ่านจับใจความสำคัญ ไว้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรเริ่มต้นจากการอ่านจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าให้ได้ถูกต้องแม่นยำเสียก่อน เพราะข้อความตอนหนึ่งหรือย่อหน้าหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุดในย่อหน้านั้นเพียงประเด็นเดียว ถ้าเรื่องนั้นมีหลายย่อหน้าแสดงว่า มีใจความสำคัญหลายประเด็น เมื่อนำประเด็นสำคัญในแต่ละย่อหน้ามาพิจารณาร่วมกันแล้ว จะทำให้สามารถจับแก่นเรื่องหรือแนวคิดสำคัญของเรื่องได้ง่ายขึ้น

2. ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าหมายถึงข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่นๆ ในย่อหน้านั้น

3. ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าส่วนมากมักอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่ง โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

3.1 ประโยคตอนต้นย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญของเรื่อง ในแต่ละย่อหน้ามากที่สุด เพราะผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญก่อนแล้วค่อยขยายรายละเอียดให้ชัดเจนขึ้นในภายหลัง

3.2 ประโยคตอนท้ายย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญมารองลงมาจากประโยคตอนต้นย่อหน้า โดยผู้เขียนบอกรายละเอียด หรือประเด็นย่อยมาก่อน แล้วสรุปด้วยประโยคที่เก็บประเด็นสำคัญไว้ภายหลัง

3.3 ประโยคตอนกลางย่อหน้าเป็นจุดที่ค้นหาใจความสำคัญได้ยากขึ้น เพราะต้องพิจารณาเปรียบเทียบให้ได้ว่า สาระสำคัญที่สุดอยู่ที่ประโยคใด

3.4 ไม่ปรากฏอยู่ในประโยคใดอย่างชัดเจน อาจอยู่ในหลายประโยค หรือรวมๆ ในย่อหน้า ซึ่งผู้อ่านต้องสรุปออกมาเอง นับเป็นการจับใจความสำคัญที่ยากกว่าอย่างอื่น อาจจะใช้วิธีการตั้งคำถามแล้วตอบตัวเองให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ซึ่งจะทำให้มองเห็นส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญ และส่วนที่เป็นประเด็นเสริม หรือการขยายความได้ง่ายขึ้น

4. การจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้านั้น นอกจากการพยายามค้นหาประโยคหรือข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่นๆ แล้วยังอาจใช้วิธีการจับใจความสำคัญอย่างง่าย ๆ ด้วย

การตัดประโยค หรือข้อความที่เป็นส่วนขยาย หรือไม่จำเป็นในแต่ละย่อหน้าออกไปให้หมดในที่สุด ก็จะเหลือส่วนที่เป็นใจความสำคัญของย่อหน้าได้เช่นกัน ส่วนที่ไม่ใช่ใจความสำคัญที่ควรตัดออกไป ในย่อหน้า ได้แก่สิ่งต่างๆ ต่อไปนี้ ส่วนขยายหรือรายละเอียดต่างๆ ข้อเปรียบเทียบต่างๆ ตัวอย่าง ประกอบ คำศัพท์ สำนวน หรือโวหารที่ยกมาประกอบ ตัวเลข สถิติที่เป็นรายละเอียด คำถาม และคำอธิบายของผู้เขียน ชื่อบุคคลที่ผู้เขียนอ้างอิงโดยไม่เน้นความสำคัญ ย่อหน้าพิเศษบางย่อหน้า ที่เป็นส่วนขยายความหรือตัวอย่างของเรื่อง

นุชน้อย สติธอังกฤษ (2538: 67) กล่าวถึงวิธีการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

1. พิจารณาความที่ละย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
2. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียด หรือ ข้อปลีกย่อยอื่นๆ ออกซึ่งได้แก่ ตัวอย่าง สำนวนโวหารอุปมาอุปไมย ข้อความเปรียบเทียบ ตัวเลข สถิติ วัน เดือน ปี (ในกรณีที่ไม่ต้องการผลทางตัวเลข) ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนที่เป็นส่วนขยายใจความสำคัญ

3. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

ประทีป วาทิกทินกร (2535: 82) กล่าวถึงวิธีการอ่านจับใจความสำคัญว่า อาจจะกระทำได้โดยยึดหลัก ดังนี้

1. อ่านเรื่องราวให้ตลอดทั้งเรื่อง
2. ตั้งคำถาม ถามตัวเองสั้นๆ ว่า เรื่องอะไร ใคร ทำ อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไรและทำไม บางเรื่องอาจจะมีคำตอบไม่ครบก็ได้ แต่เราต้องตอบเท่าที่มีอยู่ให้ครบถ้วน เพื่อจะได้จับใจความสำคัญให้ได้มากที่สุด
3. ขยายความในคำตอบออกไปอีก เมื่อต้องการรายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญ

กัลยา ยวนมาลัย (2539: 33) กล่าวว่า ทักษะที่จำเป็นในการจับใจความก็คือ การค้นหาใจความสำคัญของเรื่อง และการสรุปเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวคิด นอกจากนั้นต้องพิจารณาว่าข้อความใดเป็นใจความสำคัญ ข้อความใดเป็นใจความรอง จึงควรพิจารณาเนื้อหาเพื่อจับใจความซึ่งแบ่งเป็น 2 ประการ คือ

1. ใจความสำคัญหรือใจความหลัก คือ แต่ละย่อหน้านั้นกล่าวถึงใคร หรือทำอะไร และกล่าวอย่างไร

2. ใจความรอง คือรายละเอียดที่เป็นข้อมูลสนับสนุนใจความหลักให้ชัดเจนขึ้น

จากวิธีการฝึกอ่านจับใจความที่ได้กล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า วิธีการฝึกอ่านจับใจความสำคัญ ต้องเริ่มจากการตั้งจุดประสงค์ให้ชัดเจนว่า ต้องการอะไรจากสิ่งที่จะอ่าน หลังจากนั้น จึงสำรวจส่วนประกอบของหนังสืออย่างคร่าวๆ เช่น คำนำ สารบัญ แล้วจึงอ่านไปที่ละย่อหน้าจนจบและหาใจความหลักที่เป็นใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า เพราะแต่ละย่อหน้านั้นจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงใจความเดียวที่มีสาระครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดในแต่ละย่อหน้าซึ่งอาจจะอยู่ตอนต้นประโยค ตอนกลางประโยค ตอนท้ายประโยค หรืออาจจะไปไม่ปรากฏให้เห็น ซึ่งผู้อ่านจะต้องตั้งคำถามให้กับตนเองว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม หรือตัดส่วนที่เป็นรายละเอียด

ข้อปลีกย่อยออกไป ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเห็นส่วนที่เป็นใจความสำคัญและส่วนที่เป็นส่วนขยายใจความสำคัญได้ง่ายขึ้น จากนั้นเอาใจความสำคัญแต่ละย่อหน้ามารวมกันก็จะเห็นสาระสำคัญของเรื่อง แล้วจึงสรุปให้เป็นภาษาสำนวนของตัวเอง

1.5 แนวการสอนและการฝึกอ่านจับใจความ

บันลือ พทกษะวัน (2522: 145 – 146) กล่าวถึงแนวการสอนอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญว่า ครูควรศึกษาลักษณะสำคัญของการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญแล้ววางแนวฝึกไว้ 2 ลักษณะคือ

1. ฝึกการอ่านแบบอ่านคร่าวๆ เพื่อจะหาสิ่งที่น่าสนใจ หรือสิ่งที่ต้องการของผู้อ่าน โดยอาจฝึกได้ ดังนี้

1.1 ให้อ่านเรื่องราวหรือบทความ โดยอ่านอย่างรวดเร็ว ช้าๆ หรืออ่านอย่างลวกๆ เพื่อจะรู้ว่าเรื่องนั้น มีขอบเขตหรือกล่าวถึงเรื่องอะไร ทำนองใด

1.2 ถ้าเป็นบทประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ลองอ่านสัก 2 – 3 หน้า เพื่อดูว่ามีคุณค่าน่าสนใจมากน้อยเพียงใดหรือไพเราะหรือไม่

1.3 ให้อ่านเฉพาะหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งให้ละเอียด เพื่อทราบทรรศนะความคิดเห็น ข้อเสนอแนะหรือเจตนาของผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียง โดยมากจะใช้อ่านคำนำ อารัมภบท

1.4 ให้อ่านตลอดทั้งเรื่อง เพื่อประเมินดูว่า เรื่องนั้นให้ประโยชน์ทางใด มีจุดเด่นตรงไหนบ้าง

1.5 เมื่ออ่านแล้วพิจารณาตรวจสอบเรื่องราวโดยส่วนรวมว่า เป็นเรื่องยากหรือง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้อ่านหรือใช้ความคิดของตนประเมินเรื่องราวนั้นๆ

2. ฝึกอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่การย่อความ

2.1 ฝึกการอ่านนิทานแล้วเล่าเรื่องอย่างย่อได้ว่า เรื่องเป็นมา และสรุปอย่างไร หากจะถามถึงตัวละครก็อาจบอกได้ว่ามีลักษณะอย่างไร หรือเป็นเรื่องที่มีเหตุผลหรือไม่

2.2 เมื่อมอบหมายให้เด็กอ่านนิทาน หรือเรื่องราวใด ครูจำเป็นต้องตั้งคำถามให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง ให้นักเรียนหาคำตอบเป็นตอนๆ ไปโดยลำดับ

2.3 ฝึกให้นักเรียนอ่านบทความที่ให้ความรู้แล้วให้ตั้งหัวข้อเรื่อง ชื่อเรื่องไว้แต่ละอนุเจต เรื่องนั้นอาจมี 2 – 3 หรือหลายอนุเจต

2.4 ในการตรวจสอบ หรือการตั้งชื่อเรื่องแต่ละอนุเจตนั้น ควรจะมีการอภิปรายว่า ควรจะตั้งชื่ออนุเจตนั้นอย่างไรจึงจะเหมาะสม และชื่อเรื่องจะคลุมเรื่องราวนั้นๆ ได้ดี

2.5 ให้นักเรียนรวบรวม 2 – 3 อนุเจต หรือหลายอนุเจตนั้น เป็นหัวเรื่องหรือประโยคหรือทำให้เรื่องสั้นเข้า

2.6 ฝึกให้นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ให้ดูชื่อเรื่องแต่ละคอลัมน์ จะเห็นได้ว่า แต่ละคอลัมน์จะมีการตั้งชื่อไว้ แล้วลองค้นหาคอลัมน์ที่จะอ่านในหน้าอื่นๆ บ่อยๆ เด็กจะเข้าใจในเรื่องการตั้งชื่อแต่ละอนุเจตในข้อ 2.3 – 2.5 ดีขึ้น

2.7 ฝึกให้นักเรียนสังเกตดูว่า ประโยคใดเป็นประโยคบอกใจความสำคัญของเรื่องและประโยคแบบใดเป็นประโยคที่เป็นผลความ

2.8 ในการอ่านบทความ เรื่องราวหรือหนังสือสังคมศึกษา และอื่นๆ ให้นักเรียนใช้วิธีขีดเส้นใต้เฉพาะข้อความที่สำคัญเข้าไว้ เป็นตอนๆ

2.9 ให้หลอมข้อความที่ย่นย่อ หรือขีดเส้นใต้เข้าไว้ด้วยกัน แล้วปรับแต่งให้ข้อความกลมกลืนเป็นอันดี ก็จะเป็นการย่อเรื่อง

2.10 ลองตรวจข้อความที่ย่อเรื่องไว้อีกครั้งหนึ่งว่า มีความสอดคล้องกันครอบคลุมและบอกเฉพาะจุดสำคัญในเรื่อง และเป็นไปตามคำสั่งที่กำหนดว่า ให้ย่อเรื่องนั้นให้ได้ไม่เกิน 4 หรือ 8 บรรทัด แล้วแต่กรณี

2.11 จำต้องให้นักเรียนอ่านคำนำของหนังสือที่จะอ่าน เพื่อจะได้รับทราบเจตนาของผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง มักจะเขียนบอกสาระสำคัญของเรื่องที่เขียนไว้ในคำนำ

2.12 บทความส่วนใหญ่จะเน้นสาระสำคัญ หรือสรุปใจความสำคัญไว้ในตอนท้ายของเรื่องอย่างที่เราเรียกว่า บทสรุป ซึ่งบทสรุปอาจเป็นแนวทางในการช่วยย่อความสำคัญของเรื่องได้ดีส่วนหนึ่ง

2.13 เมื่อฝึกตามขั้นตอนที่เสนอแนะโดยสม่ำเสมอ ก็ควรให้นักเรียนอ่านเรื่องราวทั้งหมด และย่อเรื่อง โดยทันทีก็อาจทำได้ ทั้งนี้เพราะเด็กมีทักษะในความเข้าใจภาษาเพียงพอเมื่ออ่านเรื่องราวแล้วจะบันทึกเรื่องย่อๆ ได้ทันที

2.14 ฝึกให้นักเรียนอ่านแล้วทำรายงานหรือรายงานด้วยปากเปล่าหน้าชั้นเรียน โดยกำหนดเวลาแต่ละกลุ่มไว้ เมื่อคร่อมอบหัวเรื่องใหญ่ เด็กจะรู้จักช่วยกับแบ่งงานกันไปค้นคว้าย่อเรื่องแต่ละหัวข้อย่อย แล้วรวมกลุ่มเพื่อสำรวจสาระสำคัญที่จะต้องรายงาน อาจแบ่งกันทำหน้าที่รายงานเรื่องนั้นได้ดีอีกด้วย

2.15 ควรจัดแบ่งงานผลัดเปลี่ยนกันย่อข่าว เหตุการณ์ จากหนังสือพิมพ์ โดยฝึกเสนอข่าวสำคัญอย่างย่อที่ป้ายประกาศเป็นประจำ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการอ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญได้อย่างดีอีกทางหนึ่ง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 89 – 92) ได้เสนอทักษะพิเศษที่ครูควรฝึกหัดเพิ่มให้นักเรียนในการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

1. ค้นหาใจความสำคัญที่มีอยู่ในข้อความของแต่ละตอนของเรื่องที่อ่าน
2. การค้นหาส่วนปลีกย่อยที่ให้ความรู้
3. การสังเกตการณ์ที่เรียงลำดับ
4. การให้รู้จักทำนายผล
5. การค้นหาถ้อยคำหรือประโยคที่ให้ความรู้สึกประทับใจ
6. การเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน
7. การติดตามทิศทาง การดำเนินเรื่อง
8. การหาข้อความตามการใช้ประโยชน์

9. การให้รู้จักสรุปเรื่องที่อ่าน
10. การวิเคราะห์โครงสร้างระหว่างการอ่าน
11. การศึกษารูปแบบของหนังสือหรือเรื่องที่อ่าน
12. การประเมินเนื้อเรื่อง
13. การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวให้ผูกพันกับเรื่องที่อ่าน
14. การรู้จักเปรียบเทียบความรู้ที่ได้รับจากการอ่านเรื่องเดียวกัน
15. การค้นหาแหล่งที่อ้างอิงของผู้เขียน
16. การหาแนวทางหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียน
17. การพิจารณาข้อความในส่วนที่อาจแทรกการโฆษณา

จากวิธีการสอนอ่านจับใจความสำคัญข้างต้น พอสรุปได้ว่า การสอนอ่านควรจำเป็นต้องฝึกนักเรียนให้เกิดทักษะความชำนาญในการอ่าน โดยเริ่มจากการอ่านเรื่องง่ายๆ เช่นนิทาน บทความสั้นๆ โดยให้เรียนรู้อำนาจศัพท์ ให้อ่านข้ามอ่านแบบคร่าว และออกมาเล่าอย่างย่อๆ มีความเป็นมาอย่างไร โดยครูต้องตั้งคำถามนำให้ตอบเป็นตอน เพื่อให้ให้นักเรียนรู้ว่าสิ่งไหนเป็นสิ่งสำคัญของเรื่อง และให้หัดอ่านโดยให้พิจารณาว่า ประโยคใดเป็นใจความสำคัญของเรื่อง ประโยคใดเป็นการขยายความ แล้วให้ขีดเส้นใต้หรือเขียนข้อความที่สำคัญ จากนั้นก็ให้อ่านรวมกันแล้วปรับปรุงให้กลมกลืนกัน ก็จะได้สาระสำคัญของเรื่องและเป็นการย่อเรื่องไปด้วย จากนั้นก็ให้ฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความชำนาญ ก็จะทำให้นักเรียนสามารถที่จะอ่านจับใจความสำคัญได้เร็วขึ้น และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.6 ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความ

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2545: 112 – 113) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านจับใจความเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการอ่าน มีอวัยวะที่ทำงานเกี่ยวข้องกันได้แก่ ตา หู ปาก และสมอง โดยแบ่งได้ 3 แบบ ดังนี้

1. การอ่านจากล่างไปสลับบน เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านจะทำความเข้าใจความหมายของคำใหม่ก่อนแล้วจึงเริ่มต้นอ่านเรื่องทั้งหมด ดังนั้นคำว่า “ล่าง” จึงหมายถึง เรื่องหรือสารที่อ่าน ส่วนคำว่า “บน” หมายถึง สมองที่จะทำหน้าที่รับรู้และเก็บใจความหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้จากการอ่านนั่นเอง ผู้อ่านที่อ่านโดยใช้กระบวนการนี้มักจะอ่าน เรื่องที่มีความยากง่าย สูงกว่าระดับความสามารถในการอ่านของตน หรืออาจเป็นเรื่องประเภทวิชาการที่มีคำศัพท์เฉพาะที่ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจก่อนที่จะอ่านจับใจความ ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความโดยใช้กระบวนการล่างไปสลับบน

1.1 ใช้วิธีการกวาดสายตารวดเร็ว ตั้งแต่บรรทัดแรกถึงบรรทัดสุดท้ายของเรื่องแล้วบันทึกคำใหม่ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

1.2 ทำความคุ้นเคยกับคำใหม่โดยศึกษาความหมาย และวิธีใช้คำเหล่านั้นให้เข้าใจ

1.3 อ่านเรื่องอย่างละเอียดหลังจากที่เข้าใจความหมายคำใหม่ทุกคำแล้ว

1.4 สรุปเรื่องให้มีแต่ใจความสำคัญ

1.5 หาแนวคิดของเรื่องที่ได้จากการอ่าน

2. การอ่านจากบนไปสู่ล่าง เป็นกระบวนการอ่านที่เน้นการใช้สมองเก็บใจความสำคัญของเรื่อง ผู้อ่านจะต้องอ่านจับใจความให้เข้าใจตลอดเรื่องแล้ว ย้อนกลับมาศึกษาความหมายของคำยากที่ผู้อ่านไม่เคยรู้มาก่อน ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความโดยใช้กระบวนการบนไปสู่ล่าง

2.1 ใช้วิธีการอ่านจับใจความเนื้อเรื่อง โดยกวาดสายตา และเคลื่อนสายตาอย่างรวดเร็ว สมองจะทำหน้าที่รับรู้และจับใจความสำคัญ รวมถึงตีความ และประเมินค่าเรื่องที่อ่าน โดยใช้ประสบการณ์ทางภาษาของตนเองเป็นเครื่องมือวินิจฉัยความถูกต้องในเนื้อเรื่อง

2.2 ใช้วิธีการเดาคำยากที่ผู้อ่านไม่เคยพบมาก่อน โดยใช้ประโยคหน้า และหลังของคำนั้นเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจความหมายของคำ

2.3 เรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง เพื่อนำไปสู่การสรุปเรื่อง และหาแนวคิด

2.4 บันทึกคำใหม่ ศึกษาความหมาย หน้าที่ ชนิดและที่มาของคำเหล่านั้น

2.5 อ่านทบทวนอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ใจความที่ถูกต้อง

2.6 พิจารณาข้อสรุป และแนวคิดว่า ถูกต้องหรือไม่ ภายหลังจากการอ่านเรื่องโดยละเอียดแล้ว

3. การอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ เป็นการอ่านที่ผสมผสานกระบวนการอ่านแบบล่างไปบน และแบบบนไปสู่ล่างเข้าด้วยกัน ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความโดยใช้กระบวนการปฏิสัมพันธ์

3.1 แบ่งเนื้อหาเรื่องออกเป็นตอนๆ ตามความเหมาะสมของผู้อ่าน

3.2 อ่านจับใจความอย่างละเอียดที่ละเอียดหรือที่ละเอียดตอน ในขณะที่อ่านสังเกตคำใหม่ที่ไม่เข้าใจความหมายแล้วบันทึกไว้ และศึกษาความหมายตลอดจนหน้าที่ของคำเหล่านั้นทันที

3.3 อ่านเนื้อเรื่องตอนต่อไป ซึ่งจะปฏิบัติเช่นเดียวกันจนจบเรื่อง

3.4 ทบทวนความหมายและหน้าที่ของคำที่บันทึกไว้อย่างละเอียด

3.5 อ่านเรื่องซ้ำอีกครั้งเพื่อไม่ให้พลาดรายละเอียดที่สำคัญของเนื้อเรื่อง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 95) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเป็นการทำงานประสานกันระหว่างการมองเห็น การได้ยิน และการแปลความของสมอง ดังนั้น การอ่านที่จะได้ผล จำเป็นต้องมีลำดับขั้นของการคิด ตั้งแต่เบื้องต้นจนกระทั่งถึงขั้นสูงสุด นักจิตวิทยาการอ่านได้นำหลักการของ บลูม (Benjamin S. Bloom) มาทำการประยุกต์ใช้ในการฝึกอ่าน ซึ่งมีทั้งหมด 6 ชั้น แต่ละชั้นมีลำดับขั้นของการคิดที่แตกต่างกัน ชั้นที่ 1 – 3 เป็นการคิดขั้นเบื้องต้น สำหรับชั้นที่ 4 – 6 เป็นการคิดขั้นสูง ในแต่ละชั้นจะมีจุดมุ่งหมายของการคิดเรียงลำดับจากชั้นที่ 1 – 6 ดังนี้

ชั้นที่ 1 จำ เป็นขั้นเริ่มแรกของการอ่าน ที่สมองจะต้องจำเรื่องราวให้ได้ จำความหมายของคำ ให้คำจำกัดความของคำยาก จำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ

ขั้นที่ 2 เข้าใจ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่อ่าน ด้วยคำพูดของตนเองได้ เข้าใจความคิด ถ้อยคำ ประโยคและข้อความที่ให้คิดสอนใจ สรุปเรื่องเป็นมโนทัศน์โดยใช้คำพูดของตนเอง

ขั้นที่ 3 นำไปใช้ เป็นขั้นที่นักเรียนควรมีการฝึกนำ ถ้อยคำ ประโยค และเหตุการณ์ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหา ในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาในวิชาอื่นๆ

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนแยกองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่าง สามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกันเลย

ขั้นที่ 5 สังเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนรู้จักสรุปแนวคิดของเรื่อง รู้จักค้นหา ลักษณะโครงสร้างเรื่องที่คล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยอ่าน สุภาษิตหรือคำพังเพยที่มีความหมายเปรียบเทียบแล้วใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังสามารถสรุปแนวคิดที่เหมือนกันและต่างกันได้ด้วย

ขั้นที่ 6 ประเมินค่า เป็นขั้นสูงสุดของการคิดที่ให้นักเรียนรู้จักตัดสินเรื่องที่อ่านว่าอะไรคือ ส่วนที่เป็นจริง และอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ ความรัก ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ และยิ่งรวมไปถึงความเป็นเหตุเป็นผลด้วย

จากลำดับขั้นของการอ่านจับใจความที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความตามกระบวนการจากล่างไปสู่นบน จากบนสู่ล่าง และกระบวนการปฏิสัมพันธ์ นั้นเกี่ยวข้องกับลำดับขั้นของการคิด 6 ขั้นของ บลูม คือ จำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ซึ่งการอ่านจับใจความสำคัญนั้นอยู่ในลำดับขั้นที่ 1 – 3 ที่เป็นขั้นพื้นฐานที่สำคัญของการอ่านระดับสูงต่อไป

1.7 ทฤษฎีการอ่านจับใจความสำคัญ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 97) กล่าวแนะนำว่า ทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ ซึ่งควรนำมาใช้ประโยชน์เพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ซึ่งเน้นทางด้านสติปัญญา โดยกล่าวว่า ผู้ที่มีสติปัญญาดีจะสามารถรับรู้ และอ่านจับใจความได้ในเวลาอันรวดเร็ว ตรงกันข้ามกับผู้ที่มีสติปัญญาไม่ดี จะใช้เวลาในการอ่านเพิ่มขึ้น ดังนั้นการให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนบ่อยๆ ก็เป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านจับใจความดีขึ้น

2. ทฤษฎีการให้สิ่งเร้าและการตอบสนอง เน้นการกระทำซ้ำๆ จนตอบสนองโดยอัตโนมัติ ดังนั้นการจัดหาเรื่องที่ตรงกับความสนใจก็จะเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยให้เกิดความต้องการที่จะอ่าน ผลที่ได้คือ การตอบสนองที่ดี

3. ทฤษฎีของ เกสตาลท์ (Gestalt) เน้นความสำคัญของการจัดเตรียม คือ กฎของการรับรู้ที่ประยุกต์เข้ามาสู่การสอนอ่าน ซึ่งแยกเป็นกฎ 3 ข้อ คือ

3.1 กฎของความคล้ายกัน เป็นการจัดสิ่งทีคล้ายกันเอาไว้ด้วยกัน เช่นคำที่คล้ายกัน โครงสร้างของประโยค เนื้อเรื่อง รวมทั้งสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน หากจัดไว้เป็น

หมวดหมู่ก็จะช่วยให้เกิดการรับรู้ได้เร็วขึ้น

3.2 กฎของความชอบ เป็นหลักสำคัญในการสอนอ่านจับใจความ หากนักเรียนได้อ่านในสิ่งที่ตนชอบ ก็จะช่วยให้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านมีความหมายต่อตัวนักเรียน

3.3 กฎของการต่อเนื่อง เป็นการพิจารณาโครงสร้างของการสอนอ่าน ให้มีลักษณะต่อเนื่องกัน ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาการอ่านเป็นไปโดยไม่หยุดชะงัก

จากทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความดังกล่าวข้างต้น ครูควรนำทฤษฎีการอ่านจับใจความมาใช้ประโยชน์ สำหรับจัดเตรียมการสอน เพื่อให้การสอนอ่านจับใจความประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะต้องพิจารณาจากตัวนักเรียนในเรื่องของสติปัญญาของนักเรียน เนื้อหาที่ใช้สอนเหมาะสมตรงกับความสนใจของนักเรียน และเทคนิควิธีการสอน ที่ช่วยให้เกิดการฝึกฝนกระทำซ้ำๆ อย่างต่อเนื่องโดยไม่หยุดชะงัก จนเกิดทักษะความชำนาญในการอ่านจับใจความ

1.8 การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความ

สายสุณี สกุลแก้ว (2534: 30) กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความสำคัญแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบมาตรฐาน ข้อสอบนี้นำไปให้นักเรียนทำเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติ แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยข้อความเป็นตอนๆ หรือเรื่องสั้นๆ ให้นักเรียนอ่านแล้ว เลือกคำตอบ เรียงจากเรื่องง่ายไปหายาก จำกัดเวลานักเรียนจะได้รับคะแนนตามความสามารถของความเข้าใจในการอ่านแบบทดสอบคะแนนจะออกในรูปคะแนนดิบเปอร์เซ็นต์ไทล์หรือระดับ
2. แบบทดสอบชนิดอิงเกณฑ์ ข้อสอบนี้มีข้อสอบเป็นตอนๆ หรือ เป็นเรื่องสั้นๆ ไว้ให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบ แต่ไม่มีเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติหรือกับนักเรียนกลุ่มอื่นๆ คะแนนของนักเรียน ขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเกณฑ์ที่ถือว่านักเรียนมีความสำเร็จจากการเรียนอ่านนั้นอยู่ระหว่างร้อยละ 80 และ 90

แววมยุรา เหมือนนิล (2538: 16) กล่าวว่า พฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่า อ่านจับใจความได้หรือไม่ อาจพิจารณาจากทักษะต่อไปนี้

1. การจำลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน และสามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง
2. การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ข้อเท็จจริง รายละเอียด ชื่อ สถานที่ เหตุการณ์ วันที่ ฯลฯ
3. การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้
4. การรู้จักแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือจินตนาการได้
5. การรวบรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลที่มีอยู่แล้วได้
6. การเลือกความหมายที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้
7. การให้ตัวอย่างประกอบได้
8. การจำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญได้

9. การกล่าวสรุปได้ ฯลฯ

จากคำกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การวัดความเข้าใจในการอ่านทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย วิธีการวัด และเครื่องมือที่ใช้วัดเป็นสำคัญ

1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

ศรียรรณ ศรีสวัสดิ์ (2549: 33) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกอ่านจับใจความ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยวัง ผลวิจัยพบว่า แบบฝึกอ่านจับใจความ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.55/81.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัชรา พรหมณี (2549: 96) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.14/81.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และนักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05

พัชนี หุ่นง (2546: 92) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 87.5/86.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

สุภาณี ชูเกลี้ยง (2542: 40) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ ตามวิธีพาโนรามา เพื่อใช้สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความตามวิธีพาโนรามา เพื่อใช้สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 82.47/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานและทำให้ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้แบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ สูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรีย์มาศ บุญฤทธิ์รุ่งโรจน์ (2544: 106) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกมีค่าเท่ากับ 82.17/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนจะเกิดขึ้นได้ ก็ต้องอาศัยการฝึกฝนทักษะการอ่านจับใจความสำคัญอย่างสม่ำเสมอตามหลักการอ่านและวิธีการที่ถูกต้อง ดังนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องหาสื่อหรืออุปกรณ์การสอนต่างๆ มาประกอบการสอนเพื่อช่วยฝึกฝนให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ที่จะต้องสร้างให้ถูกต้องตามหลักการหรือวิธีการสร้าง เพราะแบบฝึกทักษะนั้นเป็นเครื่องมือในการทบทวนความเข้าใจในเรื่องที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว

2.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 641) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า หมายถึง แบบตัวอย่าง ปัญหา หรือ คำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ เป็นต้น

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2539: 131) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง หนังสือที่ให้แนวทางแก่ผู้เรียนในการฝึกฝนสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้นหรือเกิดทักษะความชำนาญมากขึ้น

กฤติยา เรวัต (2538: 14) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาให้แก่ นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนจนมีประสบการณ์ แบบฝึกจะมีแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำกิจกรรมเพื่อทบทวนความรู้ที่ได้เรียนในแบบฝึก และเพื่อให้ครูกับนักเรียนทราบข้อบกพร่องในการเรียนการสอน จะได้แก้ไขให้การเรียนการสอนพัฒนาได้ดีขึ้นกว่าเดิม

อัฉา ชิวพันธ์ และคนอื่นๆ (2532: 25) กล่าวว่า แบบฝึกหมายถึง สิ่งสร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจทางภาษาตามแนวหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนที่ช่วยให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ได้อย่างแม่นยำถูกต้อง และคล่องแคล่ว

อาชิติชฎี อุ๋ข้าวอุ๋น้ำ (2551: 16) กล่าวว่า แบบฝึกหมายถึง สิ่งสร้างขึ้นเพื่อเสริมทักษะให้แก่ นักเรียน มีทักษะเป็นแบบฝึกหัดที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ เช่น การตั้งโจทย์ให้นักเรียนตอบ หรือการยกข้อความมาฝึกทักษะหลังจากที่เรียนไปแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียน

ถวัลย์ มาศจรัส (2546: 18) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง กิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีความหลากหลาย และปริมาณเพียงพอ ที่สามารถตรวจสอบ และพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนไปสู่การสรุปความคิดรวบยอด และหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบ ความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองได้

กิตานันท์ มลิทอง (2543: 163) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ เป็นสมุดหรือหนังสือที่พิมพ์ขึ้นโดยมีเนื้อหาเป็นแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะหรือทดสอบผู้เรียน อาจมีเนื้อหาในรูปแบบคำถามให้เลือกคำตอบ หรือเป็นต้นแบบเพื่อให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตาม โดยอาจมีรูปประกอบเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

จากความหมายของแบบฝึกข้างต้นพอสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะหมายถึง สื่อที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะให้แก่ นักเรียนจนเกิดทักษะความชำนาญ แบบฝึกจะมีตัวอย่าง ปัญหา กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและทบทวนความรู้ที่ได้จากแบบฝึก และทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนได้ด้วยตนเอง

2.2 ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี

สมชัย ไชยสกุล (2526: 14 – 15) ได้เสนอลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. ควรสร้างขึ้นเพื่อฝึกทักษะที่จะสอนมิใช่ทดสอบนักเรียนว่า นักเรียน เรียนรู้อะไรบ้างแล้ว

2. ข้องเกี่ยวกับโครงสร้างเฉพาะสิ่งที่จะสอนเพียงอย่างเดียว
3. สิ่งที่ฝึกเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว
4. ควรเป็นข้อความสั้นๆ
5. ไม่ควรใช้คำสั่งมากเกินไป
6. ต้องออกเสียงทุกแบบฝึกหัด
7. ควรเป็นแบบฝึกที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการสนองตอบสิ่งที่ฟังปรารถนา
8. แต่ละแบบฝึกควรออกเสียงให้มากที่สุด
9. ควรใช้คำสัมผัสคล้องจอง

วิไลลักษณ์ บุญประเสริฐ (2531: 13) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะที่ดีของแบบฝึกนั้น ต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับนักเรียน ตลอดจนคำนึงถึงจิตวิทยาเกี่ยวกับสิ่งเร้าและการตอบสนอง พัฒนาการของเด็กและลำดับขั้นของการเรียน นอกจากนี้ จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัย และความสามารถของเด็ก ซึ่งแบบฝึกหัดจะต้องประกอบด้วยคำชี้แจง และตัวอย่างสั้นๆ ที่จะทำให้เด็กเข้าใจง่ายใช้เวลาเหมาะสมและมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนไปแล้ว นอกจากนี้ แบบฝึกควรมีหลายแบบ เพื่อสร้างความสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

กฤติยา เรวัต (2538: 47) กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดีควรมีความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และระดับขั้นของผู้เรียน ครูควรคำนึงถึงจิตวิทยาและความพร้อมของนักเรียน แบบฝึกควรมีคำชี้แจงและตัวอย่างสั้นๆ ครูควรสร้างแบบฝึกหลายๆ รูปแบบ และใช้เวลาฝึกที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนพร้อมทั้งพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

สุพรรณนา สงวนศิลป์ (2544: 8) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

1. ต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถ แต่ละชุดใช้เวลาในการฝึกไม่ยาวมาก
2. ใช้หลักจิตวิทยามาประกอบการสร้างแบบฝึก
3. เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก
4. ส่งเสริมการคิด
5. ควรมีหลายรูปแบบเพื่อสร้างความสนใจ
6. ควรประเมินผลขณะฝึก เพื่อประเมินความชำนาญในทักษะนั้นๆ

บัณฑิตา แจ้งจบ (2545: 20) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีนั้นจะต้องช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน ก่อให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ตามสภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความชำนาญ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์จริงหรือในชีวิตประจำวันของตนเองได้

ถวัลย์ มาตจรัส (2546: 21) ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกทักษะที่ดีจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. จุดประสงค์
 - 1.1 ชัดเจน
 - 1.2 สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะตามสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้
 2. เนื้อหา
 - 2.1 ถูกต้องตามหลักวิชา
 - 2.2 ใช้ภาษาเหมาะสม
 - 2.3 มีคำอธิบายและคำสั่งที่ชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติตาม
 - 2.4 สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ นำผู้เรียนสู่การสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้
 - 2.5 เป็นไปตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล
 - 2.6 มีคำถาม และกิจกรรมที่ทำทาส่งเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้ ของธรรมชาติวิชา
 - 2.7 มีกลยุทธ์การนำเสนอ และการตั้งคำถามที่ชัดเจน น่าสนใจ ปฏิบัติได้ สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง
- สุวิทย์ มูลคำ และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550: 33) กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี ควรมีลักษณะ ดังนี้
1. เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตร
 2. เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน
 3. ให้ความรู้แก่ผู้เรียนเป็นขั้นตอนจากง่าย ๆ ไปยาก
 4. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วและประหยัดเวลา
 5. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต การใช้และการประเมินผลสื่อ
 6. ได้รับความสนใจของผู้เรียนและผู้เรียนสามารถตอบสนองได้ทันที
 7. ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาที่สอน
 8. มีความประณีต ขนาดเหมาะสมกับผู้เรียนที่จะใช้ประกอบกิจกรรมระหว่างเรียน และเหมาะกับการสอนของคุณครู
 9. ใช้คุ่มคำ คุ่มเวลาและแรงงาน
 10. สื่อที่ดีควรผ่านการทดลองใช้และแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

จากลักษณะของแบบฝึกที่ดี ที่ได้กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะที่ดีนั้น ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของวัย ความพร้อม ความสนใจ ความหลากหลายของกิจกรรม เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน มีคำอธิบายอย่างชัดเจน มีลำดับขั้นตอนในการฝึกฝนจากง่ายไปหายาก

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่สอน และสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

2.3 หลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

พรณี ชูทัย (2522: 145 – 148) ได้แนะนำหลักจิตวิทยาที่ควรใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. การจูงใจคือ การจัดแบบฝึกหัดเรียงลำดับ จากง่ายไปหายาก จากสั้นไปสู่ยาว ควรสร้างแบบฝึกให้หลายรูปแบบ โดยให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน เพื่อจะช่วยกระตุ้นให้อยากเรียนมากขึ้น

2. การฝึกหัด คือ การให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมซ้ำๆ เพื่อจะช่วยสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. ความใกล้ชิด คือ การใช้สิ่งเร้า และการตอบสนองให้เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งสร้างความพอใจแก่นักเรียน

4. กฎแห่งผล คือ การให้นักเรียนได้ทราบผลการทำงานของตนเอง โดยทำการเฉลยคำตอบให้ทราบ เพื่อช่วยให้นักเรียนทราบข้อบกพร่อง และนำไปปรับปรุงแก้ไข กระบวนการเหล่านี้ จะสร้างความพอใจแก่นักเรียน

สุจรีต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรรย์ (2523: 52 – 62) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกต้องยึดหลักทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของ ธอร์นไคด์ เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด ซึ่งกล่าวว่า สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆ ย่อมทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องแคล่วและสามารถทำได้ดี ในทางตรงกันข้าม สิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัดหรือทอดทิ้งไปนานแล้วย่อมจะทำให้ทำได้ไม่ดี

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรคำนึงถึงว่า นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึก จึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมคือ ไม่ยาก และไม่ง่ายจนเกินไป และควรมีหลายๆ แบบ

3. การจูงใจผู้เรียน โดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึก และช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไป นอกจากนั้นแล้วควรใช้แบบฝึกสั้นๆ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

4. การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตและการเรียนรู้มาให้นักเรียนได้ทดลอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนและทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัว ช่วยให้จำได้แม่นยำ แล้วนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อีกด้วย

มาลินี จุฑะรพ (2541: 82 – 83) ได้กล่าวว่า กฎแห่งการเรียนรู้ของ ธอร์นไคด์ ที่สำคัญ 3 กฎ ที่สามารถนำมาใช้ในการพิจารณาประกอบการสร้างแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม แบ่งเป็น 3 กฎ ย่อย คือ

1.1 ถ้าบุคคลพร้อมแล้วได้กระทำจะเกิดความพอใจ

1.2 ถ้าบุคคลพร้อมแล้วไม่ได้กระทำก็ย่อมเกิดความรำคาญใจ

1.3 ถ้าบุคคลไม่พร้อมแล้วถูกบังคับให้กระทำก็จะเกิดความรำคาญใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัด มีหลักการว่า ถ้าบุคคลได้กระทำ หรือฝึกฝนและทบทวนบ่อยๆ ก็จะกระทำได้ดีและเกิดความชำนาญ แต่ถ้าไม่ได้ฝึกฝนหรือทบทวนบ่อยๆ ก็จะทำสิ่งนั้นไม่ได้ดีและไม่เกิดความชำนาญ

3. กฎแห่งผล มีหลักการว่า ถ้าบุคคลได้กระทำสิ่งใดแล้ว ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ก็อยากจะกระทำสิ่งนั้นอีก แต่ถ้ากระทำแล้วไม่ได้ผลดี ก็ไม่อยากจะกระทำอีก

บัทธิตา แจ้งจบ (2545: 23) กล่าวว่า หลักจิตวิทยาจะช่วยเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะได้เป็นอย่างดี และน่าสนใจ ดังนี้

1. การใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ในการสร้างแบบฝึกต้องคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้ กฎแห่งการฝึกหัด กฎแห่งผล ความแตกต่างระหว่างบุคคล แรงจูงใจ และการเสริมแรง
2. ใช้รูปแบบการฝึกที่หลากหลาย เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน
3. ควรเรียงแบบฝึกจากง่ายไปหายาก สร้างแรงจูงใจของผู้เรียน
4. ใช้เวลาในการฝึกให้เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน
5. แบบฝึกต้องมีความหมาย เป็นสิ่งใกล้ตัว และสามารถนำไปใช้ได้
6. ใช้สำนวนภาษาที่เหมาะสมกับวัย และเข้าใจได้ง่าย

หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกทักษะจำเป็นต้องอาศัยหลักจิตวิทยาหลายประการด้วยกัน เพื่อให้กระบวนการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ของผู้เรียนถูกต้องตามหลักการพัฒนา ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สร้างแบบฝึกต้องคำนึงถึง ได้แก่ ความแตกต่างของผู้เรียน ความพร้อมของผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียน แรงจูงใจและการเสริมแรงที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการและตอบสนอง กฎแห่งการฝึกหัด และกฎแห่งผล เป็นต้น

2.4 หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2517: 412 – 413) กล่าวถึงหลักการสร้างแบบฝึกทักษะสรุปได้ว่า

1. แบบฝึกต้องสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กและลำดับขั้นตอนของการเรียน
2. แบบฝึกต้องมีจุดมุ่งหมายแน่นอนว่า ควรจะฝึกในด้านใดแล้วจัดเนื้อหาให้ตรงจุดมุ่งหมายที่วางไว้
3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ถ้าสามารถแยกความสามารถและจัดทำแบบฝึกเพื่อเสริมเด็กแต่ละกลุ่มได้ก็ยิ่งดี
4. ในแบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่ายๆ สั้นๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจ
5. เนื้อหาในแต่ละแบบฝึกต้องให้เหมาะสมกับเวลาและความสนใจของเด็ก

วรรณาท (โสภิน วัฒนเมธาวิ ; และคนอื่นๆ 2550: 15 ; อ้างอิงจาก วรรณาท พวงสุวรรณ. 2518: 34 – 37) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างแบบฝึก เพื่อให้ได้แบบฝึกที่ดี และสามารถจะนำไปใช้ได้ตรงวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก
 - 3.1 ศึกษาปัญหาในการสอน
 - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและจิตวิทยาพัฒนาการ
 - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา
 - 3.4 ศึกษาลักษณะของแบบฝึก
 - 3.5 วางโครงเรื่องและกำหนดรูปแบบของการฝึกให้สัมพันธ์กับโครงเรื่อง
 - 3.6 เลือกเนื้อหาต่างๆ ที่เหมาะสมมาบรรจุในแบบฝึกให้ครบตามที่กำหนดไว้

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2529: 149 – 151) ได้เสนอหลักในการสร้างแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. ให้บทเรียนมีหลัก คือ
 - 1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้แล้วจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1.2 เนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัยของนักเรียน
2. ให้แบบฝึกมีหลัก คือ
 - 2.1 แบบฝึกนี้ต้องเหมาะสมกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
 - 2.2 มีคำชี้แจงง่ายๆ และสั้นๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ
 - 2.3 เรียงไปตามลำดับขั้นตอนของความยากง่าย เพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจทำ
 - 2.4 แบบฝึกหัดน่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
 - 2.5 ต้องมีความถูกต้อง ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาดูให้ดี อย่าให้ผิดพลาดได้
 - 2.6 เนื้อหาสำหรับนักเรียนแต่ละคน มีความแตกต่างกัน แบบฝึกหัดที่กำหนดให้นักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน ควรยากง่ายกว่ากัน นั่นคือ ควรมีแบบฝึกหัดให้มากขึ้น ที่มีความสามารถจะทำได้มาก

นักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน ควรยากง่ายกว่ากัน นั่นคือ ควรมีแบบฝึกหัดให้มากขึ้น ที่มีความสามารถจะทำได้มาก

ประพนธ์ จำเริญ (2536: 15) ให้แนวทางในการดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนในการดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะ
2. วิเคราะห์ทักษะและเนื้อหาวิชาที่ต้องการสร้างแบบฝึกทักษะเป็นทักษะย่อยๆ และเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามทักษะและเนื้อหาย่อยๆ นั้น
3. เขียนแบบฝึกทักษะตามเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และจิตวิทยาพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน
4. กำหนดรูปแบบของแบบฝึกทักษะ

โกชัย สาริกบุตร (2540: 64) กล่าวถึง การสร้างแบบฝึกเพื่อเป็นสื่อใช้สอนเรื่องการอ่าน จับใจความไว้ว่า ควรเริ่มจากแบบฝึกอย่างง่าย ไม่จำเป็นต้องใช้ข้อความขนาดยาว หรือมีเนื้อหา ยากซับซ้อนจนเกินไป ควรให้ฝึกจับใจความสำคัญคราวละหนึ่งย่อหน้าเพื่อสร้างพื้นฐานในการอ่าน จับใจความ โดยบอกหลักการ ยกตัวอย่าง แล้วมีแบบฝึก

สุวิทย์ มูลคำ และ สุันทาทา สุนทรประเสริฐ (2550: 47) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึก ควรคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1. ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่จากการส่งเสริม ให้ผ่านการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ
2. การรักษาความรู้และทักษะเดิม ผู้เรียนต้องมีโอกาสฝึกฝนและทบทวนความรู้
3. การฝึกปฏิบัติจะช่วยทรงความรู้เดิม และเพิ่มพูนทักษะได้เป็นอย่างดี
4. การฝึกหลังจากการเรียนรู้ขั้นแรกเป็นระยะๆ จะได้ผลดีกว่า
5. การฝึกฝนที่จะได้ผลแบบฝึกทักษะนั้น ต้องสอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา ในบทเรียนนั้น

6. การรู้ผลการเรียน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ ใครู้ใคร่ศึกษาต่อไป
7. การสร้างแบบฝึกทักษะควรมีรูปแบบที่น่าสนใจไม่ซ้ำซาก

จากหลักการสร้างแบบฝึกทักษะที่ได้กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า หลักการสร้างแบบฝึก ทักษะต้องศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดขอบข่ายของเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่ตั้งไว้ กำหนดรูปแบบของแบบฝึกทักษะให้เหมาะสมกับผู้เรียน กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ เนื้อหา และกำหนดวิธีวัดความสามารถของผู้เรียน

2.5 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

รัชณี ศรีไพรวรรณ (2517: 189) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. ทำให้เข้าใจบทเรียนยิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน อันเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป
3. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
4. ช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้เด็กสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง
7. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่างๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน
8. ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในบทเรียน
9. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

วีระ ไทยพานิช (2528: 175) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึก ทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ที่เกิดจากการกระทำจริง เป็นประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน สามารถเรียนรู้และจดจำสิ่งที่เรียน

ได้ดี และนำการเรียนรู้นั้นไปใช้ในสถานการณ์เช่นเดียวกันได้

ละเอียด คชวณฺณ (2537: 16) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ช่วยให้ครูทราบความก้าวหน้า หรือ ข้อบกพร่องของนักเรียน และช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538: 65) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู
2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ ในทางจิตใจมากขึ้น

4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลทางการเรียนหลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้เด็กได้ทบทวนด้วยตนเอง
7. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่างๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน
8. ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในเวลาเรียน
9. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

กัญญา ทิพย์ลาย (2545: 16) กล่าวว่า แบบฝึกมีประโยชน์กับครูและนักเรียนด้านการพัฒนาทักษะ ด้านการวัดผลประเมินผล ทำให้ครูทราบข้อบกพร่องของนักเรียน และช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

ถวัลย์ มาตจรัส (2546: 21) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. เป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน
2. ผู้เรียนมีสื่อไว้สำหรับฝึกทักษะด้านการอ่าน การคิด การคิดวิเคราะห์ และการเขียน
3. เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับการแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านต่างๆ ของผู้เรียน

สุวิทย์ มูลคำ และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550: 53 – 54) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้มากมาย ดังนี้

1. ทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น เพราะเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน
3. ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลของตนเองได้
4. ฝึกให้เด็กทำงานตามลำพัง โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
5. ช่วยลดภาระครู
6. ช่วย让孩子ฝึกฝนได้อย่างเต็มที่
7. ช่วยพัฒนาความแตกต่างระหว่างบุคคล
8. ช่วยเสริมให้ทักษะคงทน ซึ่งลักษณะการฝึกเพื่อช่วยให้เกิดผลดังกล่าวนี้ ได้แก่
 - 8.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนเรื่องนั้นๆ

8.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง

8.3 เน้นเฉพาะในเรื่องที่ผิด

9. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง

10. ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเอง

11. ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่างๆ ของเด็กได้ชัดเจน

12. ประหยัดค่าใช้จ่าย แรงงาน และเวลาของครู

จากประโยชน์ของแบบฝึกทักษะที่ได้กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญ ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียน และช่วยให้ครูทราบถึงความก้าวหน้าและปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

กิตติยา รัตมีแจ่ม (2549: 53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ จากหนังสือพิมพ์รายวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีประสิทธิภาพ 80.03/80.40 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และนักเรียนมีความสามารถทางการอ่าน เชิงวิเคราะห์ หลังเรียนด้วยแบบฝึกสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศรียรรณ ศรีสวัสดิ์ (2549: 33) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยวัง ผลวิจัยพบว่า แบบฝึกอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 83.55/81.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และนักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนด้วยแบบฝึกอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

โสภิน วัฒนเมธาวิ และคนอื่นๆ (2550: 30) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเพื่อส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “ฉันรักเมืองไทย” สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกส่งเสริมการอ่านเรื่อง “ฉันรักเมืองไทย” มีคุณภาพอยู่ในระดับดีทุกประการ และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะมีความเข้าใจการอ่าน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิรเดช เหมือนสมาน (2551: 58) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดทองเพลง ผลการศึกษาพบว่า ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์มีประสิทธิภาพ 80.03/85.50 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประมง สวัสดิ์ลาภา (2552: 63) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร ผลวิจัย พบว่า

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยมีประสิทธิภาพ 83.69/81.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะอ่านจับใจความภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียน แบบฝึกทักษะช่วยพัฒนาทักษะความสามารถในการอ่านให้ดียิ่งขึ้น ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในการอ่าน และยังส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ทำให้การเรียนรู้อ่านมีความเข้าใจมากขึ้น อีกทั้งทำให้ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น และสามารถนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างคุ้มค่า

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเรียนการสอนวิชาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านทฤษฎีหรือด้านปฏิบัติ ถ้าต้องการทราบความสามารถหรือพัฒนาการของผู้เรียน จำเป็นต้องมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไพศาล หวังพานิช (2523: 137) และ ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525: 200) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้เหมือนกันว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร ซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปของการกระทำจริง ให้ออกเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาอันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 9) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรม หรือความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอนเป็นพฤติกรรมที่เจริญงอกงามขึ้นจากการฝึกอบรมสั่งสอนโดยตรง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรม 6 ประการ ได้แก่ ความรู้, ความจำ-ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

จันทิมา พรหมโชติกุล (2529: 22) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถทางสมองของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอนโดยตรง การวัดผลการศึกษาในสถานศึกษาระดับต่างๆ จะถือการวัดพฤติกรรมด้านนี้เป็นสำคัญ

จากความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เป็นคุณลักษณะความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถ หรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร ซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน ซึ่งแสดงออกในลักษณะของพฤติกรรมต่างๆ ที่สามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายลักษณะวิชาสอน คือ การวัดด้านปฏิบัติและการวัดด้านเนื้อหา

3.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จันทิมา พรหมโชติกุล (2529: 22) ได้กล่าวไว้ว่า ความมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

1. เพื่อจัดตำแหน่งหรือประเภทของผู้เรียนในลักษณะต่างๆ เช่น จัดลำดับที่ จัดประเภทเด็ก เก่ง-อ่อน ผ่าน-ไม่ผ่าน ได้ระดับผลการเรียน A หรือ E หรือได้หน่วยการเรียน 1 หรือ 4 เป็นต้น
2. เพื่อวินิจฉัยสำหรับช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. เพื่อจะได้ทราบว่า การเรียนการสอนได้บรรลุผลสมตามความมุ่งหมายหรือไม่ ผู้เรียนได้เรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือมีพัฒนาการในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นเพียงใด
4. เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนอยู่เสมอ
5. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความคิดในลักษณะต่างๆ อันเป็นการช่วยพัฒนาสมอง
6. เพื่อประโยชน์ในด้านแนะแนวการเรียน
7. เพื่อจะได้ทราบถึงประสิทธิภาพในการสอนวิชาภาษาไทยของครู สำหรับจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงหรือส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

ธันท์ลดา วรรณคำ (2552: 33) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการตรวจสอบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลว่า หลังจากได้เรียนรู้แล้วมีความสามารถด้านใดบ้าง และความสามารถดังกล่าวมีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความเชื่อถือได้

จากจุดมุ่งหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น มุ่งเพื่อจำแนกนักเรียนหลังจากที่ได้ทำการทดสอบแล้ว เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถด้านต่างๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงส่งเสริมความสามารถด้านต่างๆ ของผู้เรียน ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.3 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายศ (2543: 20) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ คือ แบบทดสอบที่มุ่งวัดเนื้อหาวิชาที่เรียนผ่านมาแล้วว่า นักเรียนมีความรู้ความสามารถเพียงใด

จันทิมา พรหมโชติกุล (2529: 22) ได้กล่าวไว้ว่า แบบทดสอบหรือบางที่เรียกว่า ข้อทดสอบ คือ คำถามหรือกลุ่มของคำถามหรือกลุ่มงานใดๆ ที่สร้างขึ้น เพื่อให้เป็นสิ่งที่เร้าให้เด็ก หรือผู้สอบแสดงพฤติกรรม บางอย่าง เช่น พุด เขียน แสดงท่าทาง หรือใช้สัญลักษณ์ เป็นต้น ออกมาให้ผู้สอบสังเกตเห็นหรือนับปริมาณได้ เพื่อจะได้นำสิ่งที่เห็นจากการสังเกตและปริมาณที่วัดได้จากการนับไปใช้แทนอันดับหรือจำนวนของพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของบุคคลนั้น

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2545: 95) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

จากความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้น เพื่อใช้วัดผลการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาวิชา ทักษะ ความรู้ ความสามารถด้านต่างๆ ของผู้เรียน ที่เป็นผลจากการเรียนการสอน

3.4 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2545: 96) ได้กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันทั่วไปในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิด คือ

1.1 แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถาม หรือปัญหาให้แล้ว ให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้นๆ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้นๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดเห็น ได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบคือ แบบทดสอบถูก-ผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่วๆ ไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพ มีมาตรฐาน กล่าวคือ มีมาตรฐานในการดำเนินการสอบ วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 20 – 28) ได้จำแนกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ออกไว้หลายประเภท ดังต่อไปนี้

1. จำแนกตามลักษณะการสร้าง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้าง เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการวัด และประเมินผลการเรียนการสอนในห้องเรียน ส่วนมากมักเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่างๆ โดยยึดเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ วิเคราะห์ และแก้ไขปรับปรุง จนแบบทดสอบมีประสิทธิภาพสูงสามารถนำไปใช้อย่างกว้างขวางทั่วประเทศ เป็นการสอบความรู้ที่เรียนตามหลักสูตรในแต่ละรายวิชา

2. จำแนกตามลักษณะของรูปแบบคำถามและการตอบ แบ่งเป็น 2 ประเภท

2.1 แบบทดสอบปรนัย เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำตอบให้เลือกแบบทดสอบประเภทนี้มีแบบต่างๆ ดังนี้

2.1.1 แบบให้เลือกตอบทางใดทางหนึ่ง เช่น ถูก-ผิด จริง-ไม่จริง โดยทั่วไปใช้ชื่อว่า แบบถูก-ผิด

2.1.2 แบบให้จับคู่คำตอบกับคำถาม ที่มีความสัมพันธ์กัน โดยทั่วไปใช้ชื่อว่า แบบจับคู่

2.1.3 แบบให้เติมคำ หรือข้อความลงในช่องว่าง ให้ได้ความสมบูรณ์ ใช้ชื่อว่า แบบเติมคำ

2.1.4 แบบให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดมาตอบ ใช้ชื่อว่า แบบเลือกตอบ

2.2 แบบทดสอบอัตนัยหรือแบบทดสอบความเรียงเป็นแบบทดสอบที่มีรูปแบบของคำถามเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้เขียนตอบอย่างอิสระภายในเวลาที่กำหนดให้ ให้โอกาสแสดงความรู้และความคิดอย่างเต็มที่

3. จำแนกตามปริมาณของผู้เข้าสอบ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 แบบทดสอบรายบุคคล เป็นแบบทดสอบที่ใช้กับการสอบครั้งละไม่เกิน 1 คน ในเวลาเดียวกัน ส่วนมากมักเป็นการสอบที่ต้องการให้ผู้สอบปฏิบัติหรือกระทำให้ได้ผลงานที่เป็นชิ้นเป็นอัน เช่น การทดสอบความสามารถด้านกีฬาการทดสอบความสามารถในการใช้เครื่องมือ เป็นต้น

3.2 แบบทดสอบเป็นกลุ่ม เป็นแบบทดสอบที่ใช้สอบกับหลายคนในเวลาเดียวกัน ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ใช้กันแพร่หลาย โดยมากมักจะเป็นแบบทดสอบข้อเขียน

4. จำแนกตามวิธีการปฏิบัติในการสอบ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

4.1 แบบให้ลงมือกระทำ เป็นแบบทดสอบที่ต้องการให้ผู้สอบปฏิบัติให้ดู การทดสอบแบบนี้ ต้องการวัดวิธีการหรือดูผลงานในการปฏิบัติ เช่น การสอบภาคปฏิบัติในวิชา ศิลปะ สุขศึกษา และพลศึกษา เป็นต้น

4.2 แบบทดสอบให้เขียนตอบ เป็นแบบทดสอบที่ผู้ตอบต้องใช้ดินสอ หรือปากกาเขียนตอบ ได้แก่ แบบทดสอบที่ใช้สอนกับคนเป็นกลุ่ม ซึ่งอาจจะเป็นแบบทดสอบอัตนัยหรือแบบทดสอบปรนัยก็ได้ ซึ่งใช้กันแพร่หลายในโรงเรียน

4.3 แบบทดสอบปากเปล่า เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบ ตอบด้วยคำพูดของตนเอง ส่วนใหญ่ใช้สอบเป็นรายบุคคล เช่น การสอบสัมภาษณ์ การสอบอ่านฟังเสียง การสอบปริญญานิพนธ์หรือการสอบที่ต้องการทราบความคิดเห็น เป็นต้น

5. จำแนกตามสิ่งที่ใช้ในการสื่อความหมายในคำถาม จำแนกเป็น 2 ประเภท

5.1 แบบทดสอบที่เป็นภาษา เป็นแบบทดสอบที่อาศัย การสื่อความหมาย โดยใช้ภาษา เช่น การใช้ การฟัง พูด อ่าน เขียน แบบทดสอบประเภทนี้ไม่เหมาะกับเด็กเล็ก เพราะความสามารถของเด็กในด้านภาษายังไม่ดีพอ

5.2 แบบทดสอบที่เป็นรูปภาพ เป็นแบบทดสอบที่ใช้รูปภาพในการสื่อความหมาย แบบทดสอบประเภทนี้ เหมาะสมกับเด็กเล็ก และใช้ได้กว้างขวางทั่วไป

6. จำแนกตามขอบเขตของเวลาที่ให้ทำ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

6.1 แบบทดสอบที่จำกัดเวลา เป็นแบบทดสอบที่ต้องการวัดความเร็ว ในการทำสอบ มีข้อคำถามจำนวนมากแต่ละข้อให้เวลาน้อย มักเป็นการทดสอบเกี่ยวกับทักษะด้านใด ด้านหนึ่ง เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะในการบวกเลข ทักษะในการพิมพ์ดีด เป็นต้น

6.2 แบบทดสอบแบบที่ให้เวลามาก เป็นแบบทดสอบที่ต้องการวัดความรู้ ความสามารถในเรื่องใดเรื่องหนึ่งว่า มีอยู่มากน้อยเพียงใด จะให้เวลาทำอย่างเต็มที่ตามที่เหมาะสม หรือจนกว่าจะเสร็จ เช่น แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่างๆ

7. จำแนกตามลักษณะของการเปรียบเทียบผลการสอบ แบ่งเป็น 2 ประเภท

7.1 แบบทดสอบอิงเกณฑ์ เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถ ของบุคคล โดยอาศัยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์ของรายวิชานั้นๆ

7.2 แบบทดสอบอิงกลุ่ม เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เพื่อวัดความสามารถ ของบุคคล โดยอาศัยการเปรียบเทียบกับความสามารถของบุคคลอื่นๆ ในกลุ่ม

8. จำแนกตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ แบ่งเป็น 2 ประเภท

8.1 แบบทดสอบวินิจฉัย เป็นแบบทดสอบที่ใช้เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง และ หาสาเหตุของการบกพร่องในการเรียนรู้เป็นเรื่องราวๆ ไป

8.2 แบบทดสอบเพื่อการทำนาย เป็นแบบทดสอบที่ใช้เพื่อการพยากรณ์ หรือ ทำนายว่า บุคคลนั้นๆ ควรเรียนไปในด้านใด หรือควรประกอบการทำงานประเภทใด จึงจะเหมาะสม ส่วนใหญ่ ได้แก่ แบบทดสอบความถนัด

9. จำแนกตามขอบเขตของคำตอบ แบ่งเป็น 2 ประเภท

9.1 แบบทดสอบไม่จำกัดตัวเลือก เป็นแบบทดสอบที่ต้องการให้อิสระสำหรับ ผู้ตอบในการตอบ การคิดหาคำตอบ ไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับตัวเลือกที่กำหนดให้เท่านั้น ผู้สอบ สามารถแสดงความรู้โดยการเขียนได้อย่างอิสระด้วยคำพูดของตนเอง

9.2 แบบทดสอบจำกัดตัวเลือก เป็นแบบทดสอบที่กำหนดตัวเลือกในการตอบ ไว้ให้ ทำให้ขาดความอิสระในการคิดหาคำตอบ เพราะต้องตอบตามที่มีอยู่ในตัวเลือก แบบทดสอบ ประเภทนี้ ที่ใช้กันอยู่มี 4 แบบ ได้แก่ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่และแบบเลือกตอบ

ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งออกเป็น 2 แบบหลักๆ คือแบบทดสอบปรนัย และแบบทดสอบอัตนัย แต่สามารถจำแนกออกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวัด และการนำไปใช้

3.5 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525: 215) ได้เสนอแนะลำดับขั้นในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

- ขั้นที่ 1 วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่จะทดสอบให้มีความแจ่มชัด
- ขั้นที่ 2 คัดเลือกจุดมุ่งหมายที่จะทดสอบได้ด้วยแบบทดสอบ
- ขั้นที่ 3 กำหนดรูปแบบของข้อคำถามในแต่ละจุดมุ่งหมาย
- ขั้นที่ 4 เขียนข้อคำถามโดยให้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่จะวัด
- ขั้นที่ 5 จำลำดับข้อคำถามและจัดรูปเล่มของแบบทดสอบ
- ขั้นที่ 6 วิพากษ์วิจารณ์และตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ
- ขั้นที่ 7 ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแบบทดสอบ
- ขั้นที่ 8 จัดพิมพ์แบบทดสอบ และจัดทำเฉลยคำตอบ

บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2525: 22 – 29) ได้กล่าวถึงกระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ว่ามีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน

1. ขั้นตอนวางแผนการสร้างแบบทดสอบ การวางแผนสร้างแบบทดสอบต้องพิจารณาถึงสิ่งสำคัญ 2 ประการ

1.1 จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้ หลักการสำคัญคือ การนำแบบทดสอบไปใช้จะต้องสัมพันธ์กับการสอน เช่น สอบเพื่อตรวจสอบความรู้เดิม สอบก่อนทำการสอน การสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และวินิจฉัยข้อบกพร่องของข้อสอบในระหว่างการทำเนิการสอน และการสอบเพื่อสรุปผลการเรียน ดังนั้น จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้จึงแบ่งได้เป็น 4 จุดประสงค์

1.1.1 ใช้ตรวจสอบความรู้เดิม ก่อนที่จะเริ่มต้นการสอนเพื่อพิจารณาว่า ถ้านักเรียนยังขาดความรู้พื้นฐานก็จำเป็นต้องทำการสอนเสริมเสียก่อน แต่ถ้านักเรียนมีความรู้พื้นฐานเพียงพอแล้ว ก็พิจารณาต่อไปว่า นักเรียนมีระดับความสามารถสูงต่ำเพียงใด เพื่อจัดกลุ่มการเรียน และเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน

1.1.2 ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอน โดยจะทำการสอบในระหว่างดำเนินการสอนเป็นระยะๆ

1.1.3 ใช้วินิจฉัยผู้เรียนเพื่อหาสาเหตุข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.1.4 ใช้สรุปผลการเรียน เพื่อตัดสินผลการเรียนว่านักเรียนควรได้เกรดอะไร สอบผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 เนื้อหาวิชา และพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งเป็นกระบวนการในการจำแนกแยกแยะว่าวิชานั้นๆ มีหัวข้อเนื้อหาสาระที่สำคัญอะไรบ้าง มีจุดประสงค์ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการวิเคราะห์ 2 อย่าง

1.2.1 การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา ซึ่งต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ความยากง่ายของเนื้อหา ขนาดความยาวของเนื้อหา เวลาที่ใช้สอน

1.2.2 การวิเคราะห์จุดประสงค์ เป็นการจำแนกและจัดหมวดหมู่พฤติกรรมที่ต้องการปลูกฝังหรือต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นสื่อ นำ การวิเคราะห์จุดประสงค์ ซึ่งควรดำเนินการดังนี้ รวบรวมจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด จากหลักสูตรและคู่มือครู ปลั่ง จากนั้นจึงเขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมดและนิยามความหมายของพฤติกรรมดังกล่าว

การสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร หรือตารางลักษณะเฉพาะ เป็นตารางสองมิติ มิติที่หนึ่งเป็นจุดประสงค์การสอน ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมด้านต่างๆ และมิติที่สองเป็นหัวข้อเนื้อหาโดยแต่ละหัวข้อเนื้อหาและพฤติกรรม กำหนดคะแนนน้ำหนักความสำคัญไว้ ซึ่งคะแนนน้ำหนักความสำคัญนี้จะนำมาใช้ในการเขียนข้อสอบว่าต้องเขียนข้อสอบวัดพฤติกรรมในหัวข้อเนื้อหาวิชาใดมากน้อยเพียงใด

วิธีกำหนดน้ำหนักความสำคัญและจำนวนข้อสอบทำได้ ดังนี้

กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละหัวข้อเนื้อหา โดยพิจารณาจากเวลาที่ใช้สอนในแต่ละหัวข้อเนื้อหา

กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละพฤติกรรม โดยพิจารณาจากความสำคัญของจุดประสงค์ที่ใช้สอน

กำหนดจำนวนข้อที่จะใช้สอบทั้งหมด โดยพิจารณาจากจุดประสงค์การนำแบบทดสอบไปใช้

คำนวณจำนวนข้อสอบในแต่ละเนื้อหาโดยคิดจากน้ำหนักความสำคัญ

คำนวณจำนวนข้อสอบในแต่ละหัวข้อเป็นรายพฤติกรรม โดยคิดจากน้ำหนักความสำคัญของแต่ละพฤติกรรม

2. ชั้นเตรียมงานและเขียนข้อสอบ ควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

2.1 เตรียมแบบทดสอบฉบับยกร่าง โดยเขียนจากตารางวิเคราะห์หลักสูตร แล้วนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข การเขียนข้อสอบต้องเลือกชนิดข้อสอบ และรูปแบบคำถามให้เหมาะสมและควรเขียนข้อสอบให้มากกว่าข้อสอบที่ต้องการจริง โดยเผื่อไว้ประมาณ 25-50%

2.2 ควรเขียนข้อสอบให้ยากพอเหมาะ ข้อสอบถูกผิดควรมีคนตอบถูก 75 % ข้อสอบเลือกตอบ 5 ตัวเลือกควรมีคนตอบถูก 60 % ข้อสอบเติมคำควรมีคนตอบถูก 50 %

2.3 เมื่อเขียนข้อสอบเสร็จแล้ว ควรนำกลับมาพิจารณาข้อบกพร่องต่างๆ เช่น คำถามต้องไม่กำกวม ไม่คลุมเครือ ไม่ผิดหลักภาษาไม่ยากและซับซ้อนเกินไป

2.4 ควรเขียนข้อสอบให้เนื้อหาบังคับตอบ มากกว่าใช้ฟอร์มข้อความบังคับคำตอบ เช่น การใช้คำว่า อาจจะ บางที จะมีโอกาสเป็นคำตอบถูกมากกว่าผิด

2.5 ควรจัดข้อสอบให้เป็นหมวดหมู่ตามประเภทของข้อสอบ

2.6 ควรสร้างข้อสอบแบบประดมพลังมากกว่าแบบเร่งรีบ

- 2.7 อย่าจัดข้อสอบให้มีข้อถูกเรียงกันอย่างเป็นระบบ
- 2.8 ควรออกแบบข้อสอบให้มีวิธีตอบที่สะดวกและง่ายต่อการตรวจให้คะแนน
- 2.9 ควรเขียนคำสั่งหรือคำชี้แจงให้ละเอียดและชัดเจน
- 2.10 ควรระลึกอยู่เสมอว่า พฤติกรรมทุกพฤติกรรมไม่สามารถวัดด้วยข้อสอบเพียงอย่างเดียวหรือฟอร์มเดียว
- 2.11 หลีกเลี่ยงข้อสอบแบบถูกผิด เพราะมีโอกาสเดาตอบถูกได้ง่าย
3. ขั้นตอนทดลองข้อสอบ เมื่อเขียนข้อสอบและจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วก็นำไปทดลองสอบเพื่อนำผลมาแก้ไขปรับปรุงข้อสอบซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้
- 3.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่จะนำไปทดลองสอบให้นักเรียนทั้งคนเก่งกลางและอ่อนคนละกันไป
- 3.2 กำหนดเวลาที่ใช้สอบให้เหมาะสมกับจำนวนข้อสอบ สำหรับแบบทดสอบที่สร้างขึ้นครั้งแรกจะพิจารณาเวลาที่ให้ทำข้อสอบ จากเวลาที่นักเรียน 90 % ทำแบบทดสอบเสร็จเป็นการหมดเวลาสอบ
- 3.3 การคุมสอบต้องพยายามจูงใจให้นักเรียนมีสมาธิ และพยายามทำแบบทดสอบอย่างเต็มความสามารถ เพราะถ้านักเรียนรู้ว่า การทดลองสอบนี้ จะไม่มีผลต่อการสอบได้สอบตก อาจทำให้นักเรียนตอบแบบทดสอบอย่างขูไปที ซึ่งจะส่งผลต่อคะแนนที่จะนำมาประเมินผลข้อสอบได้
- 3.4 ครูต้องเตรียมตัวล่วงหน้าในการคุมสอบ อย่าให้มีสิ่งผิดพลาดใดๆ เกิดขึ้น และการคุมสอบครูควรวางท่าทางให้มีความเป็นกันเองให้มากที่สุด
- 3.5 สถานการณ์ทดสอบ ต้องทำให้เหมาะสมที่สุด ห้องสอบต้องปราศจากเสียงรบกวนใดๆ ทั้งสิ้น ต้องมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก ที่นั่งสอบเหมาะสม
4. ขั้นตอนประเมินผลแบบทดสอบ เป็นการตรวจสอบแบบทดสอบมีคุณภาพหรือไม่ โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบ 10 ประการ คือ
- 4.1 ความแม่นยำ หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอนจริง
- 4.2 ความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบให้ผลการสอบสอดคล้องตรงกันทุกครั้ง
- 4.3 อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อสอบที่แบ่งแยกคนเก่งอ่อนออกจากกันได้ กล่าวคือ คนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด
- 4.4 ความยากง่าย หมายถึง จำนวนเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบถูก โดยทั่วไปแล้ว ความยากง่ายที่เหมาะสมจะมีคนครึ่งหนึ่งตอบถูก
- 4.5 ความเป็นปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการให้คะแนนชัดเจน
- 4.6 ความเฉพาะเจาะจง หมายถึง คนที่มีความสามารถเฉพาะเรื่องนั้น จะตอบข้อสอบนั้นถูก แต่ถ้ามีความสามารถทั่วไปจะตอบข้อสอบไม่ถูก

4.7 ประสิทธิภาพ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้ นั้น ประหยัดเวลาสร้าง การดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนน แต่ให้ผลการสอบถูกต้อง

4.8 ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์ และเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

4.9 ความยุติธรรม หมายถึง แบบทดสอบมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสที่จะตอบถูกต้องเท่ากัน

4.10 ความเหมาะสมของเวลา หมายถึง แบบทดสอบกำหนดให้อย่างเพียงพอ ในการตอบข้อสอบจนเสร็จ

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2549: 178 – 179) กล่าวว่า วิธีในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป ของการสอบ ให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยระบุเป็นข้อๆ และให้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเหล่านั้น สอดคล้องกับเนื้อหาสาระทั้งหมดที่จะทำการสอบ

ขั้นที่ 2 กำหนดโครงเรื่องของเนื้อหาสาระ ที่จะทำการทดสอบให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 เตรียมตารางเฉพาะ หรือผังของแบบทดสอบ เพื่อแสดงถึงน้ำหนักของเนื้อหาวิชาแต่ละส่วนและพฤติกรรมต่างๆ ที่ต้องการทดสอบให้เด่นชัด สั้นกะทัดรัด และมีความชัดเจน

ขั้นที่ 4 สร้างข้อกระทงทั้งหมดที่ต้องการจะสอบ ให้เป็นไปตามสัดส่วนของน้ำหนักที่ระบุไว้ในตารางเฉพาะ

จากขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จะมีขั้นตอนสำคัญ คือ ขั้นวางแผน ขั้นเตรียมขั้นทดลอง และขั้นประเมินแบบทดสอบ กระบวนการทดลอง ปรับปรุง และประเมินจะดำเนินการไปเรื่อยๆ จนกว่าจะได้แบบทดสอบตามที่ต้องการ จะเห็นได้ว่าการวางแผนในการสร้างแบบทดสอบ เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะจะทำให้ได้แบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพตรงตามเกณฑ์

3.6 ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

ชวาล แพรัตกุล (2516: 123 – 136) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่สำคัญๆ ที่จะต้องยึดไว้ดังนี้

1. แบบทดสอบที่ดีต้องเที่ยงตรง ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบประกอบด้วย

1.1 ความเที่ยงตรงเนื้อหา

1.2 ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง

1.3 ความเที่ยงตรงตามสภาพ

1.4 ความเที่ยงตรงตามพยากรณ์

2. แบบทดสอบที่ดีต้องยุติธรรม

3. แบบทดสอบที่ดีต้องถามลึก
4. แบบทดสอบที่ดีต้องช่วยเป็นเยี่ยงอย่าง
5. แบบทดสอบที่ดีต้องจำเพาะเจาะจง
6. แบบทดสอบที่ดีต้องเป็นปรนัย หมายถึง คุณสมบัติ 3 ประการ
 - 6.1 ความแจ่มชัด ในความหมายของคำถาม
 - 6.2 ความแจ่มชัดในวิธีตรวจหรือมาตรฐานการให้คะแนน
 - 6.3 ความแจ่มชัด ในการแปลความหมายของคะแนน
7. แบบทดสอบที่ดีต้องมีประสิทธิภาพ
8. แบบทดสอบที่ดีต้องยากพอเหมาะ
9. แบบทดสอบที่ดีต้องมีอำนาจจำแนก
10. แบบทดสอบที่ดีต้องเชื่อมั่นได้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529: 41 – 45) กล่าวถึงคุณลักษณะแบบทดสอบที่ดี ไว้ว่า

1. มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรง ความเที่ยงตรงนี้แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ
 - 1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา
 - 1.2 ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง
 - 1.3 ความเที่ยงตรงตามสภาพ
 - 1.4 ความเที่ยงตรงตามพยากรณ์
2. มีคุณภาพด้านความเชื่อมั่น
3. มีความเป็นปรนัย 3 ประการ ได้แก่
 - 3.1 คำถามมีความแจ่มแจ้งชัดเจน
 - 3.2 การตรวจให้คะแนนชัดเจน ทำให้ผู้ตรวจไม่ว่าใครก็ตามตรวจให้คะแนน
 - 3.3 การแปลความหมายคะแนนตรงกัน

ไปตรงกัน

4. มีการถามลึก
5. มีความยุติธรรม
6. มีลักษณะช่วยเป็นเยี่ยงอย่างในทางดี
7. มีอำนาจจำแนก
8. มีความยาก
9. มีลักษณะเฉพาะเจาะจง
10. มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า แบบทดสอบที่ดีนั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะ 10 ประการ ตามที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแบบฝึกที่จะต้องสร้างให้ได้ใกล้เคียง เพื่อให้แบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพและความเชื่อมั่น

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิสมัย ยี่วิชัย (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความโดยใช้แบบฝึก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยและเรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึก มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้ใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนทร มาตจรรยา (2545: 57) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ของชุดการสอนเพื่อเสริมทักษะการอ่านจับใจความ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของชุดการสอนเพื่อเสริมทักษะการอ่านจับใจความที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.11/82.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 และทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ด้วยการใช้ชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลมโซย ด่านขุนทด (2544: 50) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน มีผลสัมฤทธิ์การอ่านสูงกว่านักเรียนที่สอนโดยไม่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประภัสสร โพธิ์จักร (2532: 54) ศึกษาความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ใช้แบบฝึกสำหรับการเรียนซ่อมเสริมทักษะพื้นฐานการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขามแก่นนคร จังหวัดขอนแก่น ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉันทนา การสอาด (2547: 100) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย มหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์มีประสิทธิภาพ 88.14/80.91 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารงานวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การเรียนด้วยแบบฝึกทักษะจะทำให้นักเรียนมีความสามารถทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งสามารถวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ นครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้อง 28 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ นครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้อง 28 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sample)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชนิด คือ

1. แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. แบบประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
3. แบบทดสอบระหว่างเรียนกับแบบทดสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกทักษะ

การสร้างแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คู่มือการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา

ที่ใช้ในการเรียนสอน

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ
3. ศึกษาหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
4. เขียนนิยามปฏิบัติการของแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ดังนี้ แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เป็นแบบฝึกทักษะจำนวน 8 ชุด ที่คัดเลือกเนื้อเรื่องมาจากนิทานชาดก จำนวน 8 เรื่อง ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนให้มีพัฒนาการดีขึ้น แต่ละชุดมีองค์ประกอบ ดังนี้ คำนำและการใช้แบบฝึกทักษะ จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบบความรู้ ใบกิจกรรม แบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียน โดยมีหลักในการเลือกเนื้อหา เพื่อนำมาพัฒนาเป็นแบบฝึกทักษะ โดยที่เนื้อหาต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน และมีความถูกต้องไม่ขัดกับหลักศีลธรรม เมื่อนักเรียนอ่านแล้วต้องใช้ความสามารถในการจับใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญ เพื่อประเมินสิ่งที่อ่าน และตัดสินใจว่า สิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอมีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด

5. นำเนื้อหาที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว มาพัฒนาเป็นแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก จำนวน 8 ชุด ใช้เวลาในการเรียนชุดละ 2 คาบ ดังนี้

ชุดที่ 1 กระทายตื่นตูม

ชุดที่ 2 สามสหาย

ชุดที่ 3 ไม่เรียว

ชุดที่ 4 ถาดทองคำ

ชุดที่ 5 จิ้งจอกพุดปด

ชุดที่ 6 พรานล่าเนื้อ

ชุดที่ 7 ลิงกับจระเข้

ชุดที่ 8 นกแขกเต้าสองพี่น้อง

โดยแต่ละชุดมีความเหมาะสมของเนื้อหา ดังนี้

ชุดที่ 1 กระทายตื่นตูม ประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้แบบฝึก จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบบความรู้ การอ่านจับใจความ ตัวอย่าง แบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และเฉลยแบบทดสอบ

ชุดที่ 2 สามสหาย ประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้แบบฝึก จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบบความรู้ การอ่านจับใจความ ตัวอย่าง แบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และเฉลยแบบทดสอบ

ชุดที่ 3 ไม่เรียว ประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้แบบฝึก จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบบความรู้ การอ่านจับใจความ ตัวอย่าง แบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และเฉลยแบบทดสอบ

ชุดที่ 4 ถาดทองคำ ประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้แบบฝึก จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบความรู้ การอ่านจับใจความ ตัวอย่าง แบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และเฉลยแบบทดสอบ

ชุดที่ 5 จิ้งจอกพุดรด ประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้แบบฝึก จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบความรู้ การอ่านจับใจความ ตัวอย่าง แบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และเฉลยแบบทดสอบ

ชุดที่ 6 พรานล่าเนื้อ ประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้แบบฝึก จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบความรู้ การอ่านจับใจความ ตัวอย่าง แบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และเฉลยแบบทดสอบ

ชุดที่ 7 ลิงกับจระเข้ ประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้แบบฝึก จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบความรู้ การอ่านจับใจความ ตัวอย่าง แบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และเฉลยแบบทดสอบ

ชุดที่ 8 นกเขกเด้าสองพี่น้อง ประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้แบบฝึก จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบความรู้ การอ่านจับใจความ ตัวอย่าง แบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และเฉลยแบบทดสอบ

6. สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก โดยมีเนื้อหา และแบบฝึกหัด โดยเริ่มจากเนื้อหาและกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก

7. นำแบบฝึกทักษะ เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ที่ได้สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมด้านเนื้อหา และนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

8. นำแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก ที่ได้ปรับปรุงแล้ว ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความถูกต้องด้านเนื้อหา วัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน ภาพประกอบ การใช้ภาษาในแบบฝึกทักษะ คุณค่า และประโยชน์ที่ได้รับโดยใช้แบบประเมิน และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกทักษะการอ่าน

การหาคุณภาพของแบบฝึกทักษะ

ในการหาคุณภาพของแบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินแบบฝึกทักษะ สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาบทเรียน ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินที่ใช้ในการวิจัย
2. พิจารณาหัวข้อปัญหาและจุดมุ่งหมายเพื่อทราบว่าการขอข้อมูลอะไรบ้าง
3. สร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา การประเมินเป็นข้อความที่มีมาตราส่วนประกอบประมาณค่า 3 ระดับ นำค่าการพิจารณามาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) โดยใช้สูตรของ โรวินเนลลี และ แฮมเบิลตัน (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 248 – 249 ; อ้างอิงจาก Rowinelli ; & Hambleton. 1977) โดยกำหนดความหมาย

ดังนี้

คะแนน +1 ถ้าแน่ใจ

คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจ

คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าไม่

4. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบ และนำไปปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินแบบฝึกทักษะ ที่จะนำมาใช้ในการฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

6. นำผลจากการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ย เพื่อจะใช้เป็นเกณฑ์ในการยอมรับ คุณภาพของแบบฝึกทักษะ เกณฑ์ในการยอมรับว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ผู้ศึกษา กำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่าน

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจ ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจ ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าไม่

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			หมายเหตุ
	+1	0	-1	
1. เนื้อหา				
1.1 ความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์				
1.2 ความถูกต้องของเนื้อหา				
1.3 การเรียงลำดับเนื้อหา				
1.4 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา				
1.5 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้				
1.6 ความเหมาะสมของเนื้อหาแต่ละชุด				
1.7 ความเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน				
1.8 ความชัดเจนของคำอธิบายในการใช้แบบฝึก				
2. แบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบ				
2.1 ความชัดเจนของคำสั่ง				
2.2 ความชัดเจนของข้อคำถาม				
2.3 ความเหมาะสมของจำนวนข้อแบบทดสอบ				
3. แบบฝึกทักษะการอ่าน				
3.1 ความน่าสนใจของแบบฝึกทักษะการอ่าน				
3.2 ความเหมาะสมและชัดเจนของขนาดตัวอักษรและภาพประกอบ				
3.3 ความเหมาะสมของขนาดแบบฝึก				
3.4 ความสะดวกในการใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

7. นำแบบฝึกที่ได้ผ่านการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญไปหาคุณภาพ
8. ดำเนินการวิจัยเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึก โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

8.1 ชั้นเตรียมการ

8.1.1 ดำเนินการทดลองโดยประสานงานกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และคุณครูที่เกี่ยวข้อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประสิทธิเวช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลอง

8.1.2 จัดตารางในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน

8.1.3 จัดสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

8.2 ชั้นทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

8.2.1 ชั้นทดลองรายบุคคล (One to One Testing)

8.2.1.1 ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประสิทธิเวช ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหา นี้ มาก่อน จำนวน 3 คน จากนักเรียนที่มีการเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน

8.2.1.2 ในขณะที่ทดลองผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลต่างๆ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับสภาพการใช้แบบฝึกทักษะว่า เหมาะสม มีปัญหาหรือไม่ โดยสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด และสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

8.2.1.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกทักษะการอ่าน

8.2.2 ชั้นทดลองกลุ่มเล็ก (Small Group Testing)

ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะการอ่านที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประสิทธิเวช ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 15 คน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน ดำเนินการทดลอง ดังนี้

8.2.2.1 ให้นักเรียน เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก

8.2.2.2 ในขณะที่นักเรียน เรียนโดยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดกแต่ละชุด นักเรียนจะทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

8.2.2.3 เมื่อนักเรียน เรียนจากแบบฝึกจบในแต่ละชุด ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนครบทุกชุดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

8.2.2.4 นำผลจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบ หลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่าน จับใจความสำคัญจากนิทานชาดกและปรับปรุงแก้ไข

8.2.3 การทดลองครั้งที่ 3 (Field Testing)

ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะการอ่านที่หาแนวโน้มประสิทธิภาพจากการทดลอง ครั้งที่ 2 และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 1 ห้อง 28 คน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน จับใจความสำคัญจากนิทานชาดก 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน ดำเนินการทดลอง ดังนี้

8.2.3.1 ให้นักเรียน เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ จากนิทานชาดกแต่ละชุดใช้เวลาเรียน 2 คาบ รวม 16 คาบ

8.2.3.2 ในขณะที่นักเรียน เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดกจนจบแต่ละชุด นักเรียนจะทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นนำผลแบบฝึกหัด มาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าเฉลี่ย

8.2.3.3 เมื่อนักเรียน เรียนจากแบบฝึกจบในแต่ละชุด ทำแบบฝึกหัด ระหว่างเรียนครบทุกชุดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้น นำผลจากการทำแบบทดสอบ หลังเรียนมาตรวจให้คะแนน แล้วหาค่าเฉลี่ย

8.2.3.4 นำผลจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและค่าเฉลี่ยที่ได้จาก แบบทดสอบหลังเรียน มาวิเคราะห์เพื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ จากนิทานชาดกตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำแบบฝึกหัด ระหว่างเรียน ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบ หลังเรียน ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 80

ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

1.2 ศึกษาสาระมาตรฐานการเรียนรู้ และศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.3 วิเคราะห์เนื้อหาและสร้างตารางวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อกำหนด น้ำหนัก และพฤติกรรมให้ครอบคลุมตามเนื้อหาวิชาเพื่อสร้างแบบทดสอบ

2. ขั้นสร้าง

สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยสร้างให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยนำมาจากแนวความคิดของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2529 โดยแบ่งเป็น 8 ชุด

ชุดที่ 1 กระจายดินตุม

ชุดที่ 2 สามสหาย

ชุดที่ 3 ไม้เรียว

ชุดที่ 4 ถาดทองคำ

ชุดที่ 5 จิ้งจอกพูดปด

ชุดที่ 6 พรานล่าเนื้อ

ชุดที่ 7 ลิงกับจระเข้

ชุดที่ 8 นกแขกเต้าสองพี่น้อง

รวม 80 ข้อ

การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. นำแบบทดสอบที่สร้างตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถาม และความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญทางการสอนวิชาภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจความข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จากนั้นนำค่าการพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) โดยใช้สูตรของ โรวินลลี และ แฮมเบลตัน (ลัวัน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 248 – 249 ; อ้างอิงจาก Rowinelli ; & Hambleton. 1977) การพิจารณาค่า IOC ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 – 1.00 จำนวน 60 ข้อ

2. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

โรงเรียนที่ 1 โรงเรียนชุมชนวัดเขี้ยวโอสถ จำนวน 30 คน

โรงเรียนที่ 2 โรงเรียนวัดโพธิ์แทน จำนวน 50 คน

โรงเรียนที่ 3 โรงเรียนวัดพลอยกระจ่างศรี จำนวน 20 คน

3. นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบแล้ว ตรวจสอบให้คะแนนและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่า ข้อสอบตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ตั้งไว้หรือไม่ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดหรือตอบไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27 % ของจุง เตห์ ฟาน (Fan. 1952: 3 – 32) คัดเลือกข้อสอบที่เหมาะสมด้วยเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ดัชนีความยากง่าย (p) ควรจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80

ดัชนีอำนาจจำแนก (r) ควรจะมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

4. คัดเลือกข้อสอบ จำนวน 40 ข้อ

5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 40 ข้อ มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของ ดูเคอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 168 ; อ้างอิงจาก Kuder Richardson 20) ได้ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นที่ 0.88

6. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว เป็นแบบทดสอบฉบับจริงชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 40 ข้อ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลอง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized One Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 249) มีแบบแผน ดังนี้

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลอง Randomized One Group Pretest – Posttest Design

กลุ่มทดลอง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

ลักษณะที่ใช้ในการทดลอง

E หมายถึง กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนทำการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก

X หมายถึง การทำการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังทำการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดลองใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 18 ชั่วโมง โดยใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง ทั้งนี้รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 คน ใช้เวลาในการทดสอบ 60 นาที แล้วบันทึกผลการทดลองการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน เพื่อใช้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน ฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก วันละ 1 ชุด เริ่มจากชุดที่ 1 จนถึงชุดที่ 8 และให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนทุกชุด แล้วนำผลการทดสอบมาตรวจ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดหรือตอบไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะต่อไป

3. หลังจากสอนจนครบเนื้อหาที่กำหนดแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ใช้เวลาในการทดสอบ 60 นาที รวมเวลาเรียนทั้งหมด 18 ชั่วโมง ทั้งนี้รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

4. ตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่นักเรียนได้ทำการทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มาทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาสมมติฐานต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน
2. หาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนน (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 73)

โดยคำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538:

76 – 77) โดยคำนวณจากสูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่คาดหวังของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 248 – 249)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของของการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การหาค่าความยากง่าย (p)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P แทน	จำนวนคนที่ตอบรายชื่อนั้นถูก
	R แทน	ดัชนีความยากรายข้อ
	N แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

ข้อคำถามที่มีความยากมีค่า P อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นสามารถนำไปใช้ได้ ถ้าค่า P เข้าใกล้ 0 แสดงว่า ข้อนั้นเป็นข้อที่ยาก

2.3 ค่าจำแนก (r) แบบทดสอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิค 27% จากตารางวิเคราะห์ของ จุง เตห์ ฟาน (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 208 – 209 ; อ้างอิงจาก จุง เตห์ ฟาน)

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 197 – 198)

$$r_{ii} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_i^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{ii} แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	n แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	p แทน	สัดส่วนผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ นั่นคือ สัดส่วนของคนทำถูกกับคนทั้งหมด
	q แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ คือ $1-p$
	S_i^2 แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือวัดฉบับนั้น

3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดกตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 (สุวิทย์ มูลคำ ; และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2550: 65 – 66) เพื่อทดสอบสมมติฐานว่า แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดกมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

$$\text{สูตรที่ 1 } E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของการะบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกทักษะ
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกทักษะทุกชิ้นรวมกัน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

$$\text{สูตรที่ 2 } E_2 = \frac{\sum F}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

4. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก โดยใช้สูตรการทดสอบแบบ t - test Dependent (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2540: 248)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}; df = N - 1$$

เมื่อ	t	แทน	การแจกแจงแบบที
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคู่คะแนนแต่ละตัว ยกกำลังสอง
	$(\sum D)^2$	แทน	การเอาผลรวมของความแตกต่างของคู่คะแนน ทั้งหมดยกกำลังสอง
	df	แทน	ค่าความเป็นอิสระ N-1

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการนำเสนอและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักเรียน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในแบบฝึก คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึก
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบทดสอบ
$S.D.$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum D$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน T-distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับชั้น ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผล ตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึก

การทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประสิทธิเวช ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 3 คน ในขณะที่ทดลองผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลต่างๆ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับสภาพการใช้แบบฝึกว่า เหมาะสม มีปัญหาหรือไม่ โดยสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดแล้วสัมภาษณ์ผู้เรียนเพื่อไปปรับปรุงแก้ไขแบบฝึก ซึ่งผู้วิจัยพบว่ายังมีปัญหาและสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. ปริมาณของคำถามในแบบฝึกที่มีมากเกินไป นักเรียนไม่สามารถทำได้ทันตามเวลาที่ กำหนด

2. คำผิดที่เกิดจากการพิมพ์ วรรณยุกต์และสระไม่ครบ

ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ขึ้น

การทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ที่ได้ปรับปรุงแก้ไข ครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประสิทธิเวช ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 15 คน โดยให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะและให้ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อหาแนวโน้มของประสิทธิภาพของแบบฝึก ซึ่งผู้วิจัยพบปัญหาที่ต้องปรับปรุงมี ดังนี้

- ปริมาณข้อคำถามในกิจกรรมแต่ละแบบฝึกมีมากเกินไป นักเรียนไม่สามารถทำได้ทันเวลาที่กำหนด

ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามปัญหาที่พบ

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วครั้งที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จำนวน 28 คน เพื่อปรับปรุงเนื้อหาและหาคุณภาพของแบบฝึกทักษะ

ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ นครนายก ได้ผลดัง ตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 การพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

แบบทดสอบระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1 / E_2
80	66.36	82.95	30	24.04	80.12	82.95/80.12

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานเป็น 82.95/80.12

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยวิธีทางสถิติ t-test แบบ Dependent Sample ได้ผลดัง ตาราง 3

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก

ผลการทดลอง	N	\bar{X}	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	t	p
ก่อนเรียน	28	21.00	7.94	215	1953	12.15*	.00
หลังเรียน	28	28.68	5.84				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดกตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้อง 28 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม อำเภอองครักษ์ นครนายก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้อง 28 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sample)

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 18 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 4 คาบ รวม 4 สัปดาห์

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ จากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 8 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 กระต่ายตื่นตูม

ชุดที่ 2 สามสหาย

- ชุดที่ 3 ไม่เรียว
- ชุดที่ 4 ถาดทองคำ
- ชุดที่ 5 จิ้งจอกพุดปด
- ชุดที่ 6 พรานล่าเนื้อ
- ชุดที่ 7 ลิงกับจระเข้
- ชุดที่ 8 นกแขกเต้าสองพี่น้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. แบบประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
3. แบบทดสอบระหว่างเรียนกับแบบทดสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้ระยะเวลาจำนวน 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ ในภาคเรียนที่ 2 ดังนี้

การสร้างและหาคุณภาพของแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก

ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ

1. ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คู่มือการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนสอน
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ
3. ศึกษาหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
4. เขียนนิยามปฏิบัติการของแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ดังนี้ แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เป็นแบบฝึกทักษะจำนวน 8 ชุด ที่คัดเลือกเนื้อเรื่องมาจากนิทานชาดก
5. นำเนื้อหาที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว มาพัฒนาเป็นแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก จำนวน 8 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 กระจายดินตุม
- ชุดที่ 2 สามสหาย
- ชุดที่ 3 ไม้เรียว
- ชุดที่ 4 ถาดทองคำ
- ชุดที่ 5 จิ้งจอกพุดปด
- ชุดที่ 6 พรานล่าเนื้อ
- ชุดที่ 7 ลิงกับจระเข้
- ชุดที่ 8 นกแขกเต้าสองพี่น้อง

6. สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก โดยมีเนื้อหา และแบบฝึกหัด โดยเริ่มจากเนื้อหาและกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก

7. นำแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ที่ได้สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมด้านเนื้อหา และนำไปปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำ

8. นำแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก ที่ได้ปรับปรุงแล้ว ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความถูกต้องด้านเนื้อหา วัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน ภาพประกอบ การใช้ภาษาในแบบฝึกทักษะ คุณค่าและ ประโยชน์ที่ได้รับโดยใช้แบบประเมินคุณภาพ IOC โดยกำหนดเกณฑ์การยอมรับว่าแบบฝึกที่ สร้างขึ้นมีคุณภาพความเหมาะสม ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งได้ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยคุณภาพ และความเหมาะสมระหว่าง 0.67 – 1.00 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า แบบฝึกทักษะนี้ มี คุณภาพและความเหมาะสม

9. นำแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดกมาปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการหาคุณภาพแบบฝึกทักษะ

การทดลองหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจาก นิทานชาดก ตามเกณฑ์ 80/80 ผู้วิจัยได้ทดสอบหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประสิทธิเวชโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนทดลองรายบุคคล ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ จากนิทานชาดก ไปทดลองใช้กับนักเรียน 3 คน เพื่อทำการหาข้อบกพร่องแล้วทำการแก้ไขปรับปรุง

2. ขั้นตอนทดลองกลุ่มเล็ก ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจาก นิทานชาดกที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและแนวโน้มนำ ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ

3. ชั้นทดลองภาคสนาม ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจริงที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 28 คน เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
2. ศึกษาสาระมาตรฐานการเรียนรู้ และศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. วิเคราะห์เนื้อหาและสร้างตารางวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อกำหนดน้ำหนัก และพฤติกรรมให้ครอบคลุมตามเนื้อหาวิชา เพื่อสร้างแบบทดสอบ
4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยสร้างให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

ขั้นตอนการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. นำแบบทดสอบที่สร้างตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถาม และความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญทางการสอนวิชาภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจความข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จากนั้นนำค่าการพิจารณามาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) โดยใช้สูตรของ โรวินเนลลี และ แฮมเบลตัน (ลัวัน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 248 – 249 ; อ้างอิงจาก Rowinelli ; & Hambleton. 1977) การพิจารณาค่า IOC ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าเฉลี่ย 0.67 – 1.00 จำนวน 60 ข้อ

2. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 60 ข้อไปทดสอบ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

โรงเรียนที่ 1 โรงเรียนชุมชนวัดเขี้ยวโอสถ จำนวน 30 คน

โรงเรียนที่ 2 โรงเรียนวัดโพธิ์แทน จำนวน 50 คน

โรงเรียนที่ 3 โรงเรียนวัดพลอยกระจ่างศรี จำนวน 20 คน

3. นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบแล้ว ตรวจสอบให้คะแนนและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่า ข้อสอบตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ตั้งไว้หรือไม่ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดหรือตอบไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27 % ของ จุง เดห์ ฟาน (Fan, 1952: 3 – 32) คัดเลือกข้อสอบที่เหมาะสมด้วยเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ดัชนีความยากง่าย (p) ควรจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80

ดัชนีอำนาจจำแนก (r) ควรจะมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกแบบทดสอบข้อที่มีค่า p อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่า r ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ

4. นำแบบทดสอบที่ได้เลือกไว้จำนวน 40 ข้อ ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ 2538: 168 ; อ้างอิงจาก Kuder Richardson 20) ซึ่งได้ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.88

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าแปรปรวน
2. หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
4. ตรวจสอบสมมติฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการสร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่ามีประสิทธิภาพเป็น 82.95/80.12
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เรียนแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ หลังการเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ได้ผล ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 82.95/80.12 แสดงว่า แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจาก แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอาศัยหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับสิ่งเร้าและการตอบสนอง พัฒนาการของเด็ก ทำให้นักเรียนเกิดการเสริมแรง ทำให้เกิดมีแรงจูงใจในการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสร้างแบบฝึกของ วิไลลักษณ์ บุญประเสริฐ (2531: 13) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดีนั้น ต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ตลอดจนคำนึงถึงจิตวิทยาเกี่ยวกับสิ่งเร้าและการตอบสนอง พัฒนาการของเด็กและลำดับขั้นของการเรียน นอกจากนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก ซึ่งแบบฝึกทักษะจะต้องประกอบด้วยคำชี้แจง และตัวอย่างสั้นๆ ที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจง่าย มีเนื้อเรื่องที่เป็นบทกลอนง่ายๆ มีภาพประกอบที่สวยงาม กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกเริ่มจากง่ายไปหายากใช้เวลาในการจัดกิจกรรมได้เหมาะสม และสอดคล้องกับ รัชนี ศรีไพวรรณ (2517: 412) ที่กล่าวว่า แบบฝึกต้องอาศัยรูปแบบที่สวยงาม เพื่อให้เด็กมีกำลังใจทำแบบฝึกต่อไป ทั้งยังเป็นแบบฝึกที่ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ ได้รับการตรวจสอบแก้ไขและผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ให้สามารถนำไปทดลองหาประสิทธิภาพได้ ทำให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประมวง สวัสดิ์ลาภา (2552: 63) ที่ได้สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 แบบฝึกทักษะชุดนี้ ส่งเสริมให้นักเรียน เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และช่วยส่งเสริมสติปัญญา อารมณ์ ค่านิยมและจริยธรรม อันดีงาม ตลอดจนปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน รักการค้นคว้าหาความรู้ และยังเป็นการปลูกฝังอุดมคติอันดีงามในการดำเนินชีวิตอีกด้วย

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เรียนแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการอ่านจับใจความสำคัญสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้แบบฝึกทักษะ เป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการเรียนรู้ จากการฝึกการอ่านจับใจความสำคัญได้อย่างเป็นรายบุคคล นักเรียนได้ฝึกฝนและทบทวนบ่อยๆ จากกิจกรรม พร้อมทั้งมีเฉลยอยู่ท้ายแบบฝึกทักษะ เพื่อช่วยให้นักเรียนตรวจคำตอบได้ทันทีที่เกิดข้อสงสัย และรู้ผลการทำงานของตน พร้อมทั้งสามารถอ่านใบความรู้ เพื่อช่วยย้ำเตือนความเข้าใจก่อนทำแบบฝึกอีกด้วย ทำให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญได้อย่างถูกต้องมากขึ้น และจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียน พบว่า นักเรียนสนใจในการทำกิจกรรม แบบฝึกต่างๆ ในแบบฝึกทักษะเป็นอย่างดีทำให้เข้าใจและทำข้อสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีวรรณ ศรีสวัสดิ์ (2549: 33) ที่ว่าแบบฝึกการอ่านจับใจความ

มีประสิทธิภาพ 83.55/81.66 แสดงว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ สามารถช่วยให้นักเรียนอ่านจับใจความได้ตามจุดมุ่งหมายได้ดีขึ้น จึงสรุปได้ว่า การเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ระยะเวลาในการฝึกทักษะการอ่านควรยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับเนื้อหาและขั้นตอนในแต่ละกิจกรรมของแบบฝึกทักษะ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กับตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ความสนใจของนักเรียนต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการฝึกหัดครู. (2529). รายงานการวิจัยเรื่อง ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยในระดับชั้น ป.5- ม.3. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤติยา เรวัต. (2538). การใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความจากบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กัญญา ทิพย์ลาย. (2545). การสร้างแบบฝึกการเขียนสรุปความจากบทร้อยแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย) สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา ยวนมาลัย. (2539). การอ่านเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- กาญจนา วิชญาปรากฏ. (2533). คู่มือการสอนอ่าน. พิษณุโลก: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติยา รัศมีแจ่ม. (2549). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์รายวันของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติวดี บุญชื่น. (2520). กลุ่มทักษะภาษาไทย: หลักสูตรประถมศึกษา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สารมวลชน จำกัด.
- โกชัย สาริกบุตร. (2540). ศิลปะการสื่อความหมาย. กรุงเทพฯ: ดันอ้อแกรมมี.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. (2529). การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิรเดช เหมือนสมาน. (2551). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดทองเพลง สำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2524). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). เทคนิคการอ่าน. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาคาร.
- ฉันทนา การสอาด. (2547). การสร้างแบบฝึกทักษะเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชวน เพชรแก้ว. (2528). การใช้ภาษา. สงขลา: มงคลการพิมพ์.
- ชวาล แพรัตกุล. (2516). เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- จู่ปะเนี่ย นาคกรรพ. (2547). การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เมธีปัส.
- ดวงพร พวงเพ็ชร. (2541). การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินท์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล. (2539). อ่านให้เก่ง. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กระดาดสา.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). แบบฝึกหัด แบบฝึกเสริมทักษะ. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- ชนันท์ลดา วรรณคำ. (2552). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิรมล ศตวุฒิ; ศักดิ์ศรี ปาณะกุล; และ ระวีวรรณ ศรีครามครัน. (2543). หลักสูตรและวิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นุชน้อย สติธอังกฤษ. (2538). หลักการอ่าน. ใน ภาษาไทย 1. หน้า 55 – 70. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิตา แจ้งจบ. (2545). การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านสะกดคำ ในมาตราตัวสะกดที่มีพยัญชนะใช้หลายตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2522). อุปเทศการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษาแนวบูรณาการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2530). อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา แนวบูรณาการทางการสอน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2532). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2525). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์แนวและวิธีการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุษบง โควินท์. (2549). นิทานชาดกเรื่องกระต่ายตื่นตูม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.

- บุษบง โควินท์. (2549). *นิทานชาดกเรื่องจิ้งจอกพุดปด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- . (2549). *นิทานชาดกเรื่องถาดทองคำ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- . (2549). *นิทานชาดกเรื่องนกแขกเต้าสองพี่น้อง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- . (2549). *นิทานชาดกเรื่องพรานล่าเนื้อ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- . (2549). *นิทานชาดกเรื่องไม้เรียว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- . (2549). *นิทานชาดกเรื่องลิงกับจระเข้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- . (2549). *นิทานชาดกเรื่องสามสหาย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- ประกิจ รัตนสุวรรณ. (2525). *การวัดและประเมินผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประทีป วาทิกทินกร. (2535). *ลักษณะและการใช้ภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประทีป แสงเปี่ยมสุข. (2538, เมษายน – มิถุนายน). *แนวการสร้างแบบฝึกสะกดคำยาก. สารพัฒนาหลักสูตร. 11(2): 54.*
- ประเทิม มหาพันธ์. (2530). *การสอนอ่านเบื้องต้น*. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน.
- ประพนธ์ จำเริญญ. (2536). *รายงานการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่สอนโดยใช้แบบฝึกหัดที่สร้างขึ้นและแบบฝึกหัดในแบบเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภัสสร โพธิ์จักร. (2532). *การศึกษาความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ใช้แบบฝึกสำหรับการเรียนซ่อมเสริมทักษะพื้นฐานการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมแก่นนคร จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย).* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประมง สวัสดิ์ลาภา. (2552). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2539). *เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรณี ชูทัย. (2522). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: วรุณการพิมพ์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2529). *การสร้างและพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พัชนี หนูคง. (2546). *การสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรา พรหมณี. (2549). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร.
- พิชัย ฤทธิ์เจริญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสมัย ยี่วิชัย. (2544). *ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความโดยใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีชัยภูมิ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2523). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มาลินี จุฑะรพ. (2541). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- มาลินี สินธุ์ฉาย. (2540). *การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อวิธีการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยวิธีการสอน แบบชี้แนะประกอบกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้และการสอนอ่านตามคู่มือครู*. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2549). *การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชณี ศรีไพรวรรณ. (2517). *แบบฝึกหัดทักษะวิชาภาษาไทย สำหรับเด็กแรกเรียน*. ใน *คู่มือครูคิดและทักษะบางประการเกี่ยวกับกุศโลบายการสอนเด็กเริ่มเรียนที่พูดสองภาษา*. นครราชสีมา: สำนักศึกษานิเทศก์เขต 11.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

- ลมไชย ดำนขุนทด. (2544). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัด
กาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- . (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- . (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- . (2540). สถิติทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- . (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ละเอียด คชวัฒน์. (2537). การใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนกลอนสุภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยว ฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วาสนา เกตุภาค. (2521). การอ่าน. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางเขน.
- วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ ; และคนอื่นๆ. (2522). การใช้ภาษาไทย (ไทย 101). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิไลลักษณ์ บุญประเสริฐ. (2531). การเปรียบเทียบทักษะการฟังภาษาไทย โดยใช้แถบบันทึกเสียง
และไม่ใช้แถบบันทึกเสียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์
จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- วีระ ไทยพานิช. (2528). โสตทัศนศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แววมยุรา เหมือนนิล. (2538). การอ่านจับใจความ. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก สุวีริยาสาส์น.
- ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์. (2542). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. กรุงเทพฯ:
เวิร์ดเอ็ดดูเคชั่น
- ศศิธร วงศ์ชาลี. (2524). การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับ
การสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีวรรณ ศรีสวัสดิ์. (2549). การสร้างแบบฝึกอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนหอวัง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ศิริพร ลิ้มตระกูล. (2537). กลวิธีการอ่าน. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การอ่านไทย หน่วยที่ 1. หน้า 22 – 30. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- . (2545). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน หน่วยที่ 1. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1 – 7. พิมพ์ครั้งที่ 10. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สนิท ดั่งทวี. (2529). การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมเกียรติ กินจำปา. (2545). การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดอกท์ (MIA). ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชัย ไชยสกุล. (2526). การสร้างแบบฝึกหัดการอ่านออกเสียงคำที่สะกดด้วยแม่ “กก” “กค” และ “กบ” สำหรับนักเรียนที่พูดภาษาลายู ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2525). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สมบัติ มหารศ. (2523). การสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- สายสุณี สุกุลแก้ว. (2534). การพัฒนาชุดฝึกการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุจรีต เพียรชอบ ; และ สายใจ อินทร์มพรรย์. (2523). วิธีการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนทร มาตจรรูญ. (2545). ผลสัมฤทธิ์ของชุดการสอนเพื่อเสริมทักษะการอ่านจับใจความ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนนอดแก่งสงเคราะห์ สำนักงานกระประถมศึกษา อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2545). การอ่านจับใจความ หน่วยที่ 3. ใน เอกสารสอนชุดวิชา การอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1 – 7. พิมพ์ครั้งที่ 10. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุพรรณนา สงวนศิลป์. (2544). การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำจากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.

- สุภาณี ชูเกลี้ยง. (2542). การสร้างแบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความตามวิธีพาโนรามา เพื่อใช้สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรีย์มาศ บุญฤทธิ์รุ่งโรจน์. (2544). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและวิธีสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ มูลคำ ; และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). การพัฒนาผลงานทางวิชาการสู่... การเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- โสภิน วัฒนเมธาวิ ; และคนอื่นๆ. (2550). การพัฒนาแบบฝึกเพื่อส่งเสริมการอ่าน เรื่อง "ฉันรักเมืองไทย" สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉา ชิวพันธ์ ; และคนอื่นๆ. (2532). กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาชวิศิษฐ์ อู่ข้าวอู่น้ำ. (2551). การพัฒนาแบบฝึกการวิเคราะห์คำภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒนาชาติ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Harris, Albert Josiah, ; & Edward R. Sipay. (1977). *How to Teach Reading: A Competency Based Program*. New York: Longman.
- Miller, Lyle L. (1979). *Developing Efficiency*. Minneapolis : Burgers Pup.
- Petty, Green. (1963). *Language Workbook and Practices Materials*. Developing Language Skill in the Elementary School. New York: Allyn and Bacon.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม อาจารย์พิเศษระดับมหาบัณฑิต
คณะศึกษาศาสตร์
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พระสันติ ยืนยาว

ครูพระสอนปริยัติธรรม
วัดบางเพ็งใต้

อาจารย์กุลัญญ์ เหมราช

อาจารย์
โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม

ภาคผนวก ข

- แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความจากนิทานชาดก

แบบฝึกทักษะ
 การอ่านจับใจความจากนิทานชาดก
 ชุดที่ ๕ จิ้งจอกพูดปด

ชื่อ นามสกุล

เลขที่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม

คำแนะนำในการใช้แบบฝึก

๑. แบบฝึกทักษะชุดนี้เป็นแบบฝึกชุดที่ ๕ จากทั้งหมดจำนวน ๘ ชุด

๒. แบบฝึกทักษะนี้สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนและฝึกทักษะการอ่าน
จับใจความด้วยตนเอง ขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

๓. ขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะ

- ๓.๑ ศึกษาทำความเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบฝึก
ทักษะ
- ๓.๒ อ่านและทำความเข้าใจข้อแนะนำการอ่านจากใบความรู้
- ๓.๓ ทำแบบฝึกทักษะในแต่ละกิจกรรมอย่างรอบคอบ
- ๓.๔ ตรวจสอบคำตอบจากใบเฉลย
- ๓.๕ นักเรียนไม่ควรดูคำตอบก่อนที่จะทำแบบฝึกทักษะเสร็จ
- ๓.๖ ทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
- ๓.๗ ตรวจสอบแบบทดสอบระหว่างเรียน จากใบเฉลยแบบทดสอบ

อ่านคำแนะนำก่อน
นะครับหนุ ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. จับใจความจากนิทานชาดกเรื่องจิ้งจอกพูดปด
๒. สรุปความและลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่ได้
๓. ตอบคำถามจากเรื่องที่ได้

ใบความรู้ การอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระสำคัญของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

ใจความสำคัญ หมายถึง ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่นๆ ในย่อหน้าหรือเรื่องนั้นทั้งหมด (ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องได้ง่าย) โดยมีข้อความอื่นๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น ข้อความหนึ่งหรือตอนหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงใจความเดียวนอกนั้นเป็นใจความรอง

ใจความรองหรือส่วนขยายใจความ หมายถึง ประโยคที่ช่วยขยายเนื้อความของใจความสำคัญเพื่อสนับสนุนหรือแสดงตัวอย่างเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งใน แต่ละย่อหน้าอาจมีผลความอยู่หลายๆ ประโยคได้

ใจความสำคัญส่วนมากจะมีลักษณะเป็นประโยค ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในข้อความหนึ่ง ๆ

ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งต้นและท้ายย่อหน้า และมีส่วนขยายใจความสำคัญกล่าวถึงรายละเอียดต่างๆ ไว้ตอนกลางประโยค

ตัวอย่าง ใจความสำคัญอยู่ต้นและท้ายย่อหน้า

ถั่วเมล็ดแห้งทุกชนิดใช้แทนเนื้อสัตว์ได้ แม้อุณหภูมิของโปรตีนจะน้อยกว่าเนื้อสัตว์ปลาและไข่ ถั่วเมล็ดแห้งก็ยังมีโปรตีนสูง โดยเฉพาะถั่วเหลือง

ใจความสำคัญ ถั่วเมล็ดแห้งทุกชนิดใช้แทนเนื้อสัตว์ได้ และ ไข่ ถั่วเมล็ดแห้งก็ยังมีโปรตีนสูง โดยเฉพาะถั่วเหลือง

การเรียนรู้เรื่องคำและการเลือกใช้คำมาใช้สื่อสารต้องอาศัยการเรียนรู้และการฝึกฝนสม่ำเสมอ กิจกรรมต่อไปนี้จะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคำและความหมายของคำดีขึ้น

กิจกรรมที่ ๑

คำสั่ง ให้นักเรียนจับคู่คำและความหมายด้วยการนำตัวอักษรหน้าความหมายมาเติมลงในที่ว่างหน้าเลขข้อ

๑. กรรม	ก. การพูดไม่จริง
๒. คำพ้อ	ข. ความไม่ยอมให้คนอื่นได้ดี
๓. จิตประหวัด	ค. ชีวิต
๔. ชีวา	ค. อาหารที่กินประจำ
๕. ธรรม	ฅ. โใจหวนคิดไปเพราะนึกถึงเรื่องนั้นๆ อยู่
๖. ภัทษาหาร	ง. พระอาทิตย์
๗. ริษยา	จ. การกระทำในอดีตที่ส่งผลมายังปัจจุบัน หรือ
๘. มุสาวาทา	การกระทำในปัจจุบันที่ส่งผลต่อไปในอนาคต
๙. สุริยะะ	ฉ. การไม่เอาโทษกัน, การเลิกแล้วต่อกัน
๑๐. อโหสิ	ช. คุณความดี
	ซ. คำพูดต่อว่าด้วยความน้อยใจ

หมายความว่าอย่างไร

กิจกรรมที่ ๒

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้

๑. การรักษาศีล เป็นการบังคับตนเองให้มีระเบียบวินัยในการกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น เดินอย่างมีระเบียบ นั่งอย่างมีระเบียบ กินอย่างมีระเบียบ ทำอะไรก็ทำอย่างมีระเบียบ นั่นเป็นคนที่มศีล ถ้าเราไม่มีระเบียบก็ไม่มีศีล

ใจความสำคัญ

.....

.....

๒. จะชั่วดีมีจนเป็นคนด้อย จะต่ำต้อยอภัพภัยศรฐาน์ อย่าโทษเทพโทษเจ้าเหล่าประชา ต้องโทษว่าเจ้ากรรมเราทำเอง

ใจความสำคัญ

.....

.....

๓. นกขุนทองจะหัดพูดเมื่ออายุได้ ๔-๕ เดือน เราควรสอนให้พูดคำง่ายๆ ไปก่อน เช่น ทอง ทองจ๋า แล้วจึงสอนคำอื่นๆต่อไป นกขุนทองขยันพูดอาจพูดได้ทั้งวัน แต่จะพูดได้เก่งหรือไม่อยู่ที่ความเอาใจใส่ของคนเลี้ยงด้วย

ใจความสำคัญ

.....

.....

๔. คนอีสานชอบกินส้มตำ เนื่องจากส้มตำเป็นอาหารพื้นเมืองของชาวอีสานที่หา
มากินได้ง่าย ไม่ว่าจะไปในท้องถิ่นใดทั่วภาคอีสานก็จะหาส้มตำกินได้ทั่วไป
การกินส้มตำจึงเป็นวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมของคนอีสาน

ใจความสำคัญ

๕. คนทำมาหากิจสุจริตย่อมทำให้สังคมเป็นสุข คำว่า สุจริต คือ การทำในสิ่งที่
ถูกต้อง ไม่ผิดศีลธรรม เมื่อคนเราทำมาหากินสุจริต ไม่คดโกงผู้อื่นก็ย่อมทำให้
คนในสังคมไม่เดือดร้อน เพราะคนไม่คดโกงกันไม่เอาัดเอาเปรียบกัน แต่ถ้าคน
ทำมาหากินในทางทุจริต เช่น ลักขโมย คดโกงผู้อื่น ผู้คนในสังคมก็เดือดร้อน
สังคมก็ไม่สงบสุข ดังนั้น คนที่ทำมาหากินสุจริตจึงทำให้สังคมสงบสุข

ใจความสำคัญ

๖. คนไทยนั้นถือว่าบ้านเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตตั้งแต่เกิดไปจนตาย เพราะคนไทย
โบราณนั้นใช้บ้านเป็นที่เกิด การคลอดลูกจะกระทำกันที่บ้าน โดยมีหมอ
พื้นบ้านที่เรียกว่า หมอตำแย เป็นผู้ทำคลอดมิได้ใช้โรงพยาบาลหรือสถานผดุง
ครรภ์อย่างปัจจุบันนี้ และที่สุดของชีวิต เมื่อมีการตายเกิดขึ้น คนไทยก็จะเก็บศพ
ของผู้ตายที่เป็นสมาชิกของบ้านไว้ในบ้านก่อนที่จะทำพิธีเผา เพื่อทำบุญสวดและ
เป็นการใกล้ชิดกับผู้ตายเป็นครั้งสุดท้าย ดังนั้นบ้านจึงเป็นสถานที่ที่คนไทยใช้
ชีวิตเกือบตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย

ใจความสำคัญ

๗. การที่ชาวบ้านไปจัดงานรื่นเริงในวัด ก็เพราะว่าแต่ก่อนชีวิตของชาวบ้าน ผูกพันอยู่กับวัดอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เกิดจนตาย เด็กเกิดมาก็ขอให้พระครูที่วัดท่าน ตั้งชื่อให้โตขึ้นหน่อยก็ไปเล่นที่ลานวัด ชนนักหลวงพี่ หน้าหรือหลวงลุง ท่านก็ดู ก็สั่งสอนไปเอง พอโตเป็นหนุ่มก็บวชเรียนอยู่ในวัด มีพระเป็นผู้สอนหนังสือและ อบรมศีลธรรมจรรยา ตลอดจนใช้วัดเป็นที่ศึกษาศิลปะวิทยาการต่างๆ เนื่องจาก วัดเป็นแหล่งของศิลปกรรมเกือบทุกแขนง นอกจากนั้นวัฒนธรรมต่างๆ ก็อาศัย วัดเป็นที่แลกเปลี่ยน แล้วก็นำไปเป็นแบบอย่างต่อๆ ไป ใครจะทำบุญทำทานก็ไป นิมนต์พระที่วัด หรือถ้าเป็นเทศกาลก็ไปทำบุญที่วัดท้ายที่สุดเวลาตายก็ไปเผาที่ วัด เมื่อศูนย์รวมของชีวิตและศูนย์กลางของชาวบ้านอยู่ที่วัด งานรื่นเริงประจำปีก็ เลยจัดขึ้นที่วัดเสียด้วยเลย

ใจความสำคัญ

.....

.....

.....

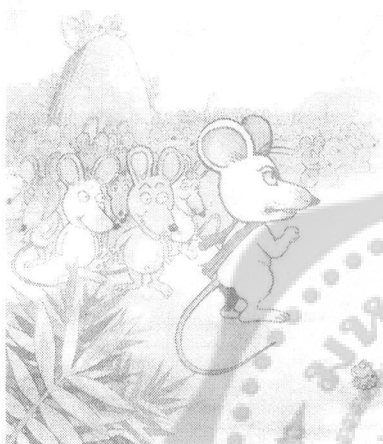
.....

กิจกรรมที่ ๓

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปแล้วตอบคำถาม

จึงจอกพูดปิด

(บุษบง โควินท์)

ก่อนพุทธกาล

ในพาราณสี

พระโพธิสัตว์มี

พระชาติเป็นหนู

ร่างกายโตใหญ่

ไม่แพ้ลูกหมู

บริวารมีอยู่

เป็นร้อยร้อยตัว

คำศัพท์ที่ควรรู้

๑.

๒.

๓.

รู้ะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.

๒.

๓.

๔.

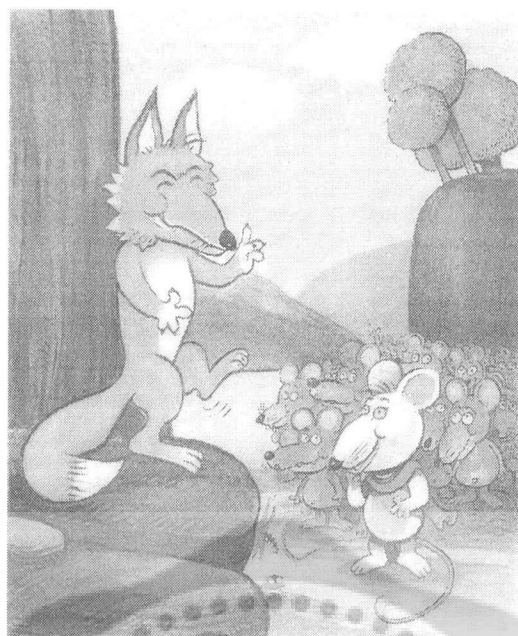
๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

.....

.....

จึงจอกผ่านมา แยกเขี้ยวนำกลัว
 เนื้อต้นสนรื้อ หมายถึงลอกจับหนู
 แกล้งยื่นเท้าเดียว ไม่เหลียวมาดู
 หันหน้าไปสู่ กับแสงอาทิตย์

คำศัพท์ที่ควรรู้

๑.

 ๒.

รู้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.
 ๒.
 ๓.
 ๔.
 ๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

-

พวกหนูผ่านไป ก็เข้าใจผิด
 แลดูแล้วคิด ว่าผู้ทรงศีล
 ยอมกายเข้าหา ถามว่าท่านกิน
 ลมฟ้าหรือดิน เป็นภักษาหาร

คำศัพท์ที่ควรรู้

๑.
-
๒.
-

รู้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

.....

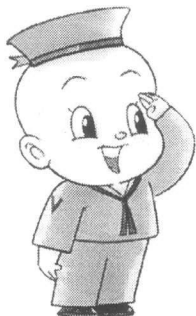
จึงจอกถูกใจ บอกไม่หรรอกท่าน
 อันตัวเรานั้น ชื่อธรรมิกะ
 ถือศีลกินลม ชื่นชมธรรมะ
 ไหว้สุริยะ และยื่นเท้าเดียว

คำศัพท์ที่ควรรู้

๑.
๒.

รู้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

-
-

พวกเราจะเที่ยว มาปรนนิบัติ
 แต่เข้าจรดเย็น เพราะเห็นซัดซัด
 ท่านอาจจะหัด ให้เราได้ดี

คำศัพท์ที่ควรรู้

๑.
-
๒.
-

รู้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

.....

.....

คืนวันผ่านไป	พวกหนูไม่มี
สงสัยสักที	เพื่อนหายไปไหน
ยามเดินกลับรัง	ตัวที่รังทำย
ถูกจิ้งจอกร้าย	จับตัวไปเคี้ยว

คำศัพท์ที่ควรรู้

๑.

.....

๒.

.....

รู้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.

๒.

๓.

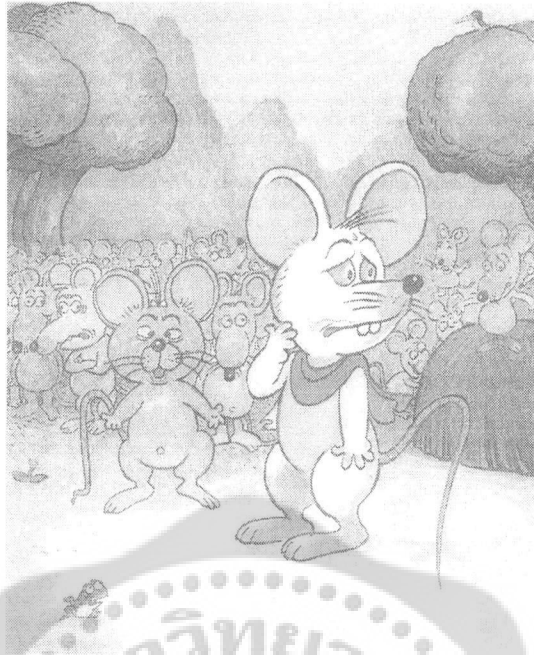
๔.

๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

.....

.....

หลายเดือนผ่านมา	จำฝูงแลเหลียว
นับดูหลายเที่ยว	ชักจะเอะใจ
บริวารของตน	หล่นหายไปไหน
เคยวิ่งขวกไขว่	แย่งที่ในรัง

คำศัพท์ที่ควรรู้

๑.
-
๒.
-

รู้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

.....

.....

จึงคอยเดินหลัง	เฝ้าระวังท้าย
จึงจอกใจชั่ว	มีวหิวตาลาย
ไม่แลขวาซ้าย	ว่าหนูตัวไหน

คำศัพท์ที่ควรรู้

- ๑.
-
- ๒.
-

รู้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

- ๑.
- ๒.
- ๓.
- ๔.
- ๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

.....

.....

เห็นอยู่ปลายแถว	โดดแผล้วเข้าไป
จะจับเอาไว้	กินเป็นอาหาร
พระโพธิสัตว์	ร้องสกดว่าท่าน
ที่แท้เป็นมาร	พูดจาเหลวไหล
หลอกลวงพวกเรา	ให้หลงเข้าใจ
ว่าเป็นผู้เฝ	ในศีลในธรรม

คำศัพท์ที่ควรรู้

๑.
-
๒.
-

รู้้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

.....

.....

แต่ต่อไป จะต้องใช้กรรม
 แล้วโดดขย่ำ กัดเนื้อตรงคอ
 ก่อนจะสิ้นใจ ได้ยินคำพ้อ
 ว่าเจ้านี้หนอ โทหกเป็นไฟ
 ยกกรรมเป็นธง แต่กลับจงใจ
 เบียดเบียนใครใคร ด้วยกรรมสุสา

คำศัพท์ที่ควรรู้

๑.
-
๒.
-

รู้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

.....

จึงจอกตัวนี้	เมื่อสิ้นชีวา
กลับชาติเกิดมา	เป็นพระเทวทัต
ป้องร้ายพุทธองค์	จงใจกำจัด
ด้วยจิตประหวั่น	คอยคิดริษยา

คำศัพท์ที่ควรรู้

๑.
-
๒.
-

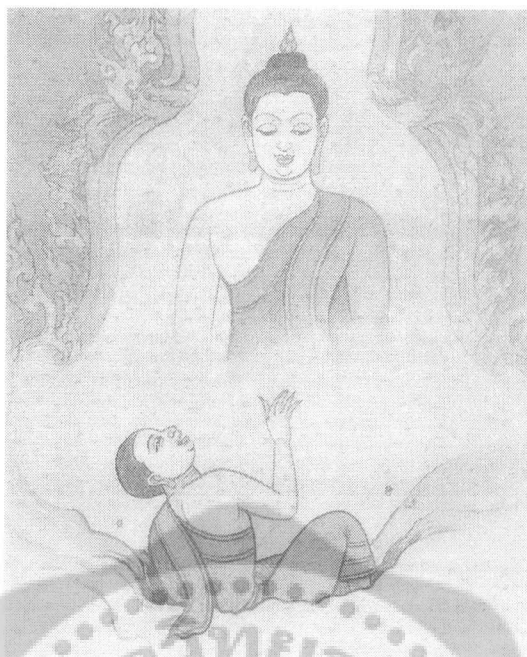
รู้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

.....

.....

แม้พระพุทธองค์ จะทรงเมตตา
 อโหสิเรื่อยมา ก็มีลตละ
 จวบจนสิ้นใจ ไปในขณะ
 ที่ตั้งใจจะ มาว่าพุทธองค์

คำศัพท์ที่ควรรู้

๑.

.....

๒.

.....

รู้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.

๒.

๓.

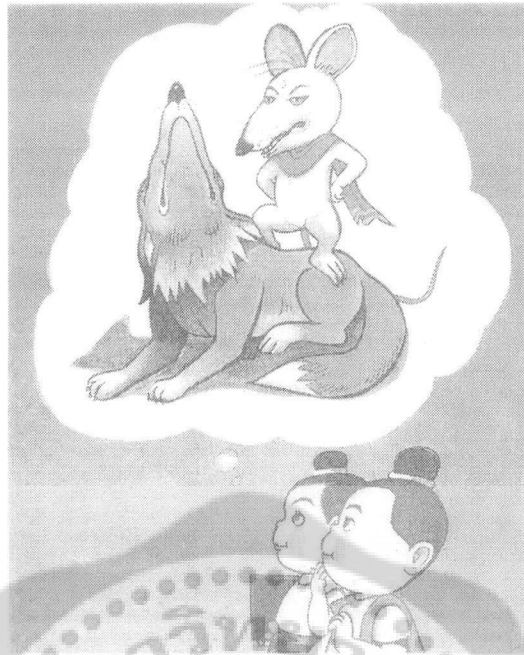
๔.

๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

.....

.....

นิทานเรื่องนี้	มีความประสงค์
ชี้ให้เห็นตรง	โทษของความชั่ว
มุสาฆ่า	เอาประโยชน์ตัว
เขารู้กันทั่ว	ว่าผิดศีลเลย

รู้อะไรจากเรื่อง (เขียนในรูปประโยค)

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

ใจความสำคัญอยู่ที่ไหน ลองเขียนมาดู

.....

.....

.....

.....

แนวคิดที่ได้จากเรื่องมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

เฉลยแบบฝึกทักษะชุดที่ ๕

กิจกรรมที่ ๑

๑. จ	๒. ช	๓. ม	๔. ก	๕. ข
๖. ค	๗. ข	๘. ก	๙. ง	๑๐. น

กิจกรรมที่ ๒

๑. **ใจความสำคัญ** การรักษาศีล เป็นการบังคับตนเองให้มีระเบียบวินัย ในการกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง ถ้าเราไม่มีระเบียบก็ไม่มีศีล
๒. **ใจความสำคัญ** จะชีวิตมีเงินเป็นคนด้อย ต้องโทษว่าเจ้ากรรมเราทำเอง
๓. **ใจความสำคัญ** นกขุนทองจะหัดพูดเมื่ออายุได้ ๔-๕ เดือน นกขุนทองขยันพูดอาจพูดได้ทั้งวัน แต่จะพูดได้เก่งหรือไม่อยู่ที่ความเอาใจใส่ของคนเลี้ยงด้วย
๔. **ใจความสำคัญ** คนอีสานชอบกินส้มตำ การกินส้มตำจึงเป็นวิถีชีวิต หรือวัฒนธรรมของคนอีสาน
๕. **ใจความสำคัญ** คนทำมาหากินสุจริตย่อมทำให้สังคมเป็นสุข คนที่ทำมาหากินสุจริตจึงทำให้สังคมสงบสุข
๖. **ใจความสำคัญ** คนไทยนั้นถือว่าบ้านเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตตั้งแต่เกิดไปจนตาย บ้านจึงเป็นสถานที่ที่คนไทยใช้ชีวิตเกือบตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย
๗. **ใจความสำคัญ** การที่ชาวบ้านไปจัดงานรื่นเริงในวัด เมื่อศุภย์รวมของชีวิตและศุภย์กลางของชาวบ้านอยู่ที่วัด งานรื่นเริงประจำปีก็เลยจัดขึ้นที่วัดเสียด้วยเลย

กิจกรรมที่ ๓

หน้า ๗. ใจความสำคัญ พระโพธิสัตว์เกิดเป็นหนุมีบรivar
หลายร้อย

หน้า ๘. ใจความสำคัญ จิ้งจอกหลอกจับพวกหนู

หน้า ๙. ใจความสำคัญ พวกหนูเข้าใจผิด

หน้า ๑๐. ใจความสำคัญ จิ้งจอกบอกพวกหนูว่า

ชื่อ ธรรมิกะ เป็นผู้ทรงศีล

หน้า ๑๑. ใจความสำคัญ พวกหนูมาปรนนิบัติจิ้งจอก

หน้า ๑๒. ใจความสำคัญ หนูตัวที่เดินรังทำยจะถูกจิ้งจอก
จับกิน

หน้า ๑๓. ใจความสำคัญ หนูจำฝูงเริ่มสงสัยหนุมีบรivar
หายไปไหน จึงเดินทำยคอยระวัง

หน้า ๑๔. ใจความสำคัญ จิ้งจอกกระโดดเข้ามาจับหนู

หน้า ๑๕. ใจความสำคัญ พระโพธิสัตว์บอกว่าท่านเป็น
มารโกหกหลอกหลวงพวกเรา

หน้า ๑๖. ใจความสำคัญ จิ้งจอกโดนพระโพธิสัตว์กัดก่อน
ตายได้ยินพระโพธิสัตว์ว่าเจ้านี้โกหกเบียดเบียนคนอื่น

หน้า ๑๗. ใจความสำคัญ จิ้งจอกเกิดใหม่เป็นพระเทวทัต
คอยคิดปองร้ายพระพุทเจ้าเสมอ

หน้า ๑๘. ใจความสำคัญ พระโพธิสัตว์โอโหสิกรรมให้
ตลอดแต่พระเทวทัตก็ไม่ยอมเลิกทำจนสิ้นใจ

หน้า ๑๙. ใจความสำคัญ นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้โทษของ
การโกหก

แบบทดสอบระหว่างเรียน แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียน X ทับตัวเลข ๑, ๒, ๓ และ ๔ ที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบ ให้ขีดทับ ✕ แล้วเลือกข้อที่ต้องการ

๑. จิ้งจอกทำอะไรให้พวกหนูหลงเชื่อ

๑. ทำตนเป็นผู้ทรงศีล
๒. ช่วยป้องกันระวางภัย
๓. สอนพวกหนูให้เป็นผู้ทรงศีล
๔. ช่วยหาอาหารมาให้พวกหนู

๒. จิ้งจอกจับหนูตัวไหนกินทุกวัน

๑. หนูตัวหน้าสุด	๒. หนูตัวกลางแถว
๓. หนูตัวรังท้าย	๔. หนูป่วย

๓. จิ้งจอกกลับชาติมาเกิดเป็นใคร

๑. พระพุทธเจ้า	๒. พระอานนท์
๓. พระสารีบุตร	๔. พระเทวทัต

๔. คำว่า “คำพ้อ” มีความหมายว่าอย่างไร

๑. คำพูดต่อว่าด้วยความน้อยใจ
๒. คำพูดของพวกประจบประแจง
๓. คำพูดเหยียดหยามผู้ที่ด้อยกว่า
๔. คำพูดชมเชยผู้ที่ก็ทำความดีอันยิ่งใหญ่

๕. ข้อใดไม่ใช่แนวคิดของนิทานเรื่องจิ้งจอกพูดปด

๑. อย่าหลงเชื่อสิ่งใดง่าย
๒. การหลอกลวงผู้อื่นเป็นสิ่งไม่ดีผิดศีลธรรม
๓. คนคิดริษยามุ่งทำร้ายผู้อื่นจะไม่มีความสุข
๔. การหลอกลวงผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของตนเป็นสิ่งที่พึงกระทำ

๖. นิทานเรื่องจิ้งจอกพูดปดเป็นตัวอย่างของผู้ผิดศีลข้อใด

๑. ปาณาติปาตา	๒. อทินนาทานา
๓. กาเมสุมิจฉาจารา	๔. มุสาวาทา

๗. บุคคลในข้อใดมีนิสัยเหมือนจิ้งจอกมากที่สุด

๑. จิน นัดพบเพื่อแต่ไปสายเพราะรถติด
๒. เจน นัดพบอาจารย์แต่ไปไม่ได้เพราะติดฝนที่ตกหนักมาก
๓. วัน เอาเงินที่ได้จากการเรียรายเพื่อไปทำบุญไปใช้ส่วนตัว
๔. บอย บอกแม่ว่าจะไปทำงานกับเพื่อนที่โรงเรียนเพื่อจะไปเที่ยวกับ

เพื่อน

๘. คนที่พูดโกหกเป็นนิจ จะเกิดผลเสียอย่างไร

๑. มีแต่คนรัก	๒. มีสติอยู่เสมอ
๓. มีคนนับถือมากขึ้น	๔. ไม่มีใครเชื่อถือ

๙. เมื่อนักเรียนได้ยินโฆษณาชวนเชื่อ นักเรียนจะอย่างไร

๑. ไม่สนใจ	๒. เชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง
๓. ทำตามโดยไม่ลังเล	๔. คิดพิจารณาให้ถ้วนถี่เสียก่อน

๑๐. ปัจจัยที่สำคัญที่จะไม่ทำให้เราหลงเชื่ออะไรง่าย ๆ คืออะไร

๑. สติปัญญา	๒. ความอดทน
๓. คนใกล้ชิด	๔. ความเชื่อมั่นในตนเองโดยไม่ได้ยั้งคิด

เฉลยแบบทดสอบระหว่างเรียน แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕

๑. ๑	๒. ๓	๓. ๔	๔. ๑	๕. ๔
๖. ๒	๗. ๓	๘. ๔	๙. ๔	๑๐. ๑

พบกันใหม่ในชุดต่อไป...ครับ

ภาคผนวก ค

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญ

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญ
ใช้ทดสอบก่อน-หลัง การใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานชาดก
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒**

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย ๔ ตัวเลือก จำนวน ๔๐ ข้อ คะแนนเต็ม ๔๐ คะแนน เวลา ๖๐ นาที

๒. ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ จากนั้นเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในกระดาษคำตอบ ในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ขีดทับ (✕) แล้วเลือกข้อที่ต้องการ

๑. “การเกิดและการตายของมนุษย์เป็นการเดินทางจากหลักหนึ่งไปสู่อีกหลักหนึ่ง เราเริ่มต้นตั้งแต่แรกเกิดและถึงที่หมายเมื่อวาระสุดท้ายของชีวิต ซึ่งทุกคนต้องปฏิบัติโดยไม่มียกเว้น ไม่มีการหลีกเลี่ยงได้ ความดีจึงเป็นอย่างไรที่เราจะเหลือไว้ให้ปรากฏกับร่างของเราภายหลังที่ร่างกายได้สูญสิ้นไปแล้ว” **ใจความของข้อความนี้คืออะไร**

๑. ทุกคนต้องปฏิบัติโดยไม่มียกเว้น ไม่มีการหลีกเลี่ยงได้
๒. เราเริ่มต้นตั้งแต่แรกเกิดและถึงที่หมายเมื่อวาระสุดท้ายของชีวิต
๓. การเกิดและการตายของมนุษย์เป็นการเดินทางจากหลักหนึ่งไปสู่อีกหลักหนึ่ง
๔. ความดีจึงเป็นอย่างไรที่เราจะเหลือไว้ให้ปรากฏกับร่างของเราภายหลังที่ร่างกายได้สูญสิ้นไปแล้ว

๒. “คนนั้นก็เป็นภุมิแพ้ คนโน้นก็เป็นภุมิแพ้ เด็กหลายๆ คนก็เป็นโรคมุมิแพ้ แล้วยังถ่ายทอดทางพันธุกรรมอีก พ่อแม่เป็นภุมิแพ้ ลูกก็เป็นด้วย แพ้อะไรก็ระวังกันไป แล้วยังใหม่คะว่าที่จริงแล้ว โรคมุมิแพ้เกิดขึ้นเองไม่มีการติดต่อเพราะไม่ได้เกิดจากเชื้อโรค” **ใจความของข้อความนี้คืออะไร**

๑. แพ้อะไรก็ระวังกันไป
๒. โรคมุมิแพ้เกิดขึ้นเองไม่มีการติดต่อเพราะไม่ได้เกิดจากเชื้อโรค
๓. แล้วยังถ่ายทอดทางพันธุกรรมอีกนะ พ่อแม่เป็นภุมิแพ้ ลูกก็เป็นด้วย
๔. คนนั้นก็เป็นภุมิแพ้ คนโน้นก็เป็นภุมิแพ้ เด็กหลายๆ คนก็เป็นโรคมุมิแพ้

๓. “เหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตมีผลทำให้เกิดอารมณ์ เมื่อตรงกับความมุ่งหวังก็จะพอใจ ดีใจ และเสียใจหรือโกรธเมื่อไม่สมหวัง การแสดงออกทางอารมณ์ทางด้านใดก็ตามที่เกินพอดี หรือขาดการควบคุมเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม” **ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด**

๑. และเสียใจหรือโกรธเมื่อไม่สมหวัง
๒. เหตุการณ์ต่างๆ ตรงกับความมุ่งหวังก็จะพอใจ
๓. เหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตมีผลทำให้เกิดอารมณ์
๔. การแสดงอารมณ์ที่ขาดการควบคุมเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม

๔. “โดยทั่วไปผักที่ขายตามท้องตลาดส่วนใหญ่เกษตรกรมักใช้สารกำจัดศัตรูพืช หากไม่มีความรอบคอบในการใช้จะทำให้เกิดสารตกค้าง ทำให้มีปัญหาต่อสุขภาพ ฉะนั้นเมื่อซื้อผักไปรับประทานจึงควรล้างผักด้วยน้ำหลายๆ ครั้ง เพราะจะช่วย กำจัดสารตกค้างไปได้บ้าง บางคนอาจแช่ผักโดยใช้น้ำผสมโซเดียมไบคาร์บอเนตก็ได้ แต่อาจทำให้วิตามินลดลง” **ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด**

๑. ทำให้มีปัญหาต่อสุขภาพ
๒. ช่วย กำจัดสารตกค้างไปได้บ้าง
๓. เมื่อซื้อผักไปรับประทานควรล้างผักด้วยน้ำหลายๆ ครั้ง เพื่อกำจัดสารตกค้าง
๔. โดยทั่วไปผักที่ขายตามท้องตลาดส่วนใหญ่เกษตรกรมักใช้สารกำจัดศัตรูพืช

๕. “ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีเด็กกลุ่มหนึ่งคนหนึ่งชื่อม่วง ได้ฝากตัวเป็นศิษย์กับพระอาจารย์คง วัดพุทไธสวรรค์ เพื่อศึกษาวิชาอาคมต่างๆ ม่วงเป็นเด็กที่มีความอดทนและมั่นคง เจริญสิ่งใดแล้วก็จะไม่ยอมเปลี่ยนคำพูดง่าย ๆ” **ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด**

๑. ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว
๒. มีเด็กกลุ่มหนึ่งคนหนึ่งชื่อม่วง
๓. เจริญสิ่งใดแล้วก็จะไม่ยอมเปลี่ยนคำพูดง่าย ๆ
๔. ม่วงฝากตัวเป็นศิษย์อาจารย์คงเพื่อศึกษาวิชาอาคม และเป็นคนอดทนและมีสัตย์จะ

๖. “คราวหนึ่งมีผู้นำเอาระต่ายมาถวายพระอาจารย์คง อาจารย์จึงให้นายม่วงเอาไปย่างไฟไว้สำหรับฉันเพล นายม่วงก็นำกระต่ายไปย่างไฟ แต่ในขณะที่กำลังย่างอยู่นั้น กลิ่นกระต่ายนั้นหอมน่ากิน นายม่วงจึงแอบกินกระต่ายไปหนึ่งขา” **ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด**

๑. ม่วงเอาระต่ายไปย่าง
๒. มีคนเอาระต่ายมาให้
๓. อาจารย์ให้นายม่วงเอาระต่ายไปย่าง
๔. นายม่วงเอาระต่ายไปย่างแล้วแอบกินขากระต่าย

๗. “เมื่อถึงเวลาฉันเพล อาจารย์ก็ถามม่วงว่า ทำไมกระต่ายมีสามขา นายม่วงก็ตอบว่า “ไม่รู้เห็นกระต่ายมีสามขามาอย่างนี้ อาจารย์นั้นไม่เชื่อกระต่ายต้องมีสี่ขาและบอกชื่อนายม่วงโกหก แต่นายม่วงก็ยืนยันกระต่ายมีสามขาจริงๆ ไม่ว่าอาจารย์จะคาดคั้นอย่างไรนายม่วงก็ไม่ยอมรับ”

ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด

๑. อาจารย์เชื่อว่านายม่วงโกหก
๒. อาจารย์นั้นไม่เชื่อกระต่ายต้องมีสี่ขา
๓. อาจารย์ก็ถามม่วงว่า ทำไมกระต่ายมีสามขา
๔. อาจารย์ถามม่วงว่าทำไมกระต่ายมีสามขา

๘. “สภาพสังคมทุกวันนี้วิกฤตมากยิ่งขึ้นกว่าครั้งไหนๆ ในชีวิตของผมเท่าที่เคยเห็นมา”

ข้อความนี้ข้อใดสามารถอ่านข้ามได้ โดยไม่ทำให้ใจความสำคัญขาดหายไป

๑. ครั้งไหนๆ
๒. มากยิ่งขึ้น
๓. ในชีวิตของผม
๔. เท่าที่เคยเห็นมา

๙. “ผลสะท้อนจากภาวะเงินเฟ้อในปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้รับผลกระทบกระเทือนรวมทั้งประเทศไทยด้วย อันเป็นเหตุที่นำไปสู่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและการพัฒนาประเทศพลอยหยุดชะงักไปด้วย” **ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด**

๑. ในปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลกเกิดภาวะเงินเฟ้อ
๒. การพัฒนาประเทศหยุดชะงัก
๓. ประเทศไทยอยู่ในภาวะเงินเฟ้อ
๔. ประเทศไทยและประเทศต่างๆ เกิดเศรษฐกิจตกต่ำเพราะภาวะเงินเฟ้อ

๑๐. “การสูบบุหรี่ให้โทษมาก ถึงผู้สูบจะมีความพอใจ แต่ควันและกลิ่นก็ก่อความรำคาญแก่คนใกล้เคียง การที่ผู้สูบรู้สึกว่าคุณวันบุหรี่แต่ละครั้งที่สูบเข้าไปทำความชุ่มคอถึงนั้น ความจริงเป็นการสูบอสรพิษเข้าไปแวง้ประหารตนเองภายหลัง” **ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด**

๑. การสูบบุหรี่ให้โทษต่อร่างกาย
๒. นักสูบบุหรี่รู้สึกว่าคุณวันบุหรี่ที่สูบเข้าไปชุ่มคอชื่นใจ
๓. กลิ่นและควันบุหรี่ก่อความรำคาญกับคนใกล้เคียง
๔. การสูบอสรพิษเข้าไปแวง้ประหารตนเองภายหลัง

อ่านเรื่องต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วตอบคำถามข้อ ๑๑ - ๑๒

มีข่าวแพร่สะพัดทั่วไปว่า มีมังกรตัวหนึ่งออกมาเล่นพ่นไฟอยู่ เด็กชายคนหนึ่งตัดสินใจ ออกค้นหาเจ้ามังกรตัวนั้น หวังที่จะเผด็จศึกมันให้ได้ โดยใช้หนังสติ๊กและก้อนหิน แต่เมื่อเขาพบ เจ้ามังกร เขาก็เปลี่ยนใจ เพราะมังกรเป็นมิตรและขี้อาย

๑๑. ข้อใดเป็นนิสัยของมังกร

๑. ดุร้าย
๒. ตลกและใจดี
๓. ชอบพ่นไฟ
๔. เป็นมิตรและขี้อาย

๑๒. จากนิสัยของมังกร ทำให้เกิดอะไรขึ้น

๑. มังกรบาดเจ็บ
๒. มังกรถูกทำร้าย
๓. มังกรไม่ถูกทำร้าย
๔. มังกรถูกจับไปเลี้ยง

อ่านเรื่องต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วตอบคำถามข้อ ๑๓ - ๑๔

กาลครั้งหนึ่ง พระเจ้าพรหมทัตมีม้าราชันตัวหนึ่งชื่อปัทมา ให้นายสิริทัตเป็นคนเลี้ยงดู นายสิริทัตเป็นคนขี้เกียจ ทำให้ม้าปัทมาเสียสุขภาพไป

พระเจ้าพรหมทัตกลัวใจมากที่ม้าลักษณะดีต้องขาดสุขภาพ จึงสั่งให้อำมาตย์เร่งแก้ปัญหาม้าไปฝากคุณพ่อกษัตริย์ของม้า จึงรู้ว่าม้าทำตัวเสียสุขภาพคนเลี้ยง จึงนำความมากราบทูลพระเจ้าพรหมทัต

พระเจ้าพรหมทัต ให้หาคนเลี้ยงม้าที่มีลักษณะดีเป็นชายฉกรรจ์มีท่วงท่าการเดินที่สง่างามเป็นแบบอย่างให้ม้าปัทมา

จากนั้นไม่นานม้าปัทมาก็เลิกเดินเอียงๆ เป็นม้าที่มีลักษณะดีมีสง่าว่องไว สดใสเหมือนเดิม

๑๓. แนวคิดของเรื่องคืออะไร

๑. ทำดีได้ดี
๒. ทำชั่วได้ชั่ว
๓. ความขยันจะทำให้เกิดความสำเร็จ
๔. แบบอย่างที่ดีจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

๑๔. บุคคลใดถือว่าควรแก่การนำมาเป็นตัวอย่าง

๑. ราตรี เทียวกลางคืนทุกวัน
๒. มานิต หลับในเวลาเรียนทุกวัน
๓. มาโนช ตั้งใจเรียนเฉพาะวิชาที่เขาชอบ
๔. นิตยา เป็นคนหัวไม่ดีแต่ขยันอ่านหนังสือทบทวนบทเรียน

๑๕. “วรรณคดี หมายถึง หนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี ได้แก่งานประพันธ์สมัยก่อนที่มีผู้ยกย่องไว้ว่ามีคุณค่าและกาลเวลาที่ผ่านมาได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป”

ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด

๑. วรรณคดี หมายถึง
๒. วรรณคดีที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป
๓. งานประพันธ์สมัยก่อนที่ได้รับการยกย่อง
๔. วรรณคดี หมายถึง หนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี

อ่านเรื่องต่อไปแล้วตอบคำถามข้อ ๑๖ – ๑๘

กาลครั้งหนึ่งพระโพธิสัตว์เกิดเป็นพ่อค้าในเมืองพาราณสี มีพระเจ้าพรหมทัตเป็นผู้ครองนครวันหนึ่ง พราหมณ์หนุ่มที่มั่นใจในตนเองที่ได้ร่ำเรียนวิชามานานได้ออกเดินทางแสวงบุญมาที่เมือง กระทั่งเดินผ่านสนามชนแพะ

พราหมณ์เห็นแพะตัวหนึ่งเดินเข้ามาหาและก้มหัวลง พราหมณ์คิดเอาเองว่าเจ้าแพะตัวนี้คงศรัทธาตน ก้มลงคารวะเหมือนคนที่ไหว้กัน พราหมณ์จึงพนมมือก้มศีรษะรับคารวะนั้น พระโพธิสัตว์อยู่ไม่ไกลร้องเตือนว่า ไ้! รับหลบออกมาแพะตัวนั้นกำลังบ้า ก้มหัวตั้งท่าจะขวิด ไม่ทันขาดคำ แพะก็กระโจนขวิดพราหมณ์จนเสียชีวิต

๑๖. การที่จะยกย่องบุคคลนั้นต้องดูจากสิ่งใด

๑. เวลา
๒. ความคิด
๓. การกระทำ
๔. ฐานะการเงิน

๑๗. ผู้ใดสมควรได้รับการยกย่องมากที่สุด

๑. นิตยาสอบได้ที่ ๑ ทุกปี
๒. สิงหา ได้เลื่อนขั้นเป็นหัวหน้างาน
๓. คำจร อยู่กับครอบครัวทุกสัปดาห์
๔. บุญมา เลี้ยงพ่อแม่โดยไม่ขาดตกบกพร่อง

๑๘. ผู้ที่ควรแก่การกราบไหว้บูชาเป็นอย่างไร

๑. พระบี แอบเที่ยวยามวิกาล
๒. พระซี ตั้งตนเป็นอาจารย์ดูดวง
๓. พระดี พุดจาอวดคุณวิเศษที่ไม่มีในตน
๔. พระเอ จรียวัดเรียบร้อย สรรวมอยู่ในศีลธรรม

๑๙. “ประเทศที่พัฒนาแล้วต่างตระหนักกันดีว่า การศึกษานั้นเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศที่ยอดเยี่ยมที่สุด การเร่งรัดพัฒนาทางวัตถุใด จักล้มเหลวสิ้น หากประชาชนด้อยการพัฒนา”

ใจความสำคัญคือข้อใด

๑. หากประชาชนด้อยการพัฒนา
๒. ประเทศที่พัฒนาแล้วต่างตระหนัก
๓. การเร่งรัดพัฒนาทางวัตถุใด จักล้มเหลวสิ้น
๔. การศึกษานั้นเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศที่ยอดเยี่ยมที่สุด

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๒๐ - ๒๑

การแต่งกายอย่างแฟชั่น การใช้เทคโนโลยีในทางที่ผิด หรือการใช้เครื่องมือสื่อสารที่เกินความจำเป็นกำลังเป็นที่นิยมกันมากในหมู่นักเรียนและวัยรุ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่จะต้องจ่ายเงินมากขึ้น ในขณะที่ผู้ปกครองกำลังเผชิญหน้าอยู่กับปัญหาการเงิน และประเทศชาติกำลังอยู่ในสภาวะที่ต้องประหยัด

๒๐. การกระทำที่ขัดแย้งกันของวัยรุ่นและผู้ปกครองในข้อความข้างบน คืออะไร

๑. การแต่งกาย
๒. การใช้จ่ายเงิน
๓. การใช้เทคโนโลยี
๔. การใช้เครื่องมือสื่อสาร

๒๑. ผู้เขียนต้องการให้เป็นอย่างไร

๑. เรียนเก่งทันสมัย
๒. ทันสมัยแต่งกายสวย
๓. ใช้เทคโนโลยีทันสมัย
๔. ให้วัยรุ่นรู้จักประหยัดทั้งเงินและพลังงาน

๒๒. “การควบคุมอาหารเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติ ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน” ข้อความนี้ ข้อใดสามารถอ่านข้ามได้ โดยไม่ทำให้ใจความสำคัญขาดหายไป

๑. หัวใจ
๒. การควบคุม
๓. ของการปฏิบัติ
๔. โรคเบาหวาน

๒๓. “ถ้าท่านฟังรายงานข่าวทางวิทยุและโทรทัศน์ทุกวันและถ้าท่านสังเกตสักหน่อยจะได้ยินการใช้ภาษาไม่ถูกต้องเสมอ” ข้อความนี้ข้อใดสามารถอ่านข้ามได้ โดยไม่ทำให้ใจความสำคัญขาดหายไป

๑. จะได้ยิน
๒. สักหน่อย
๓. ฟังรายงาน
๔. วิทยุและโทรทัศน์

๒๔. “ลมหนาวผ่านไปไม่เท่าไร ลมร้อนก็รีบพัดเข้ามาแทนอย่างรวดเร็วราวกับรู้หน้าที่” ข้อความนี้ข้อใดสามารถอ่านข้ามได้ โดยไม่ทำให้ใจความสำคัญขาดหายไป

๑. ผ่านไปไม่เท่าไร
๒. เข้ามาแทนที่
๓. อย่างรวดเร็ว
๔. ราวกับรู้หน้าที่

๒๕. “แม้เป็นดวงอาทิตย์ไม่ได้ จงเป็นดวงดาวเถิด แม้มิได้เกิดเป็นชายก็อย่าน้อยใจที่เกิดเป็นหญิง จะเป็นอะไรก็ตามจงเป็นเสียอย่างหนึ่ง จะเป็นอะไรมิใช่ปัญหา สำคัญอยู่ที่ว่าจงเป็นอย่างดีที่สุดไม่ว่าเราจะเป็นอะไรก็ตาม” ใจความสำคัญคือข้อใด

๑. จะเป็นอะไรมิใช่ปัญหา
๒. จะเป็นอะไรก็ตามจงเป็นเสียอย่างหนึ่ง
๓. จงเป็นอย่างดีที่สุดไม่ว่าเราจะเป็นอะไร
๔. แม้มิได้เกิดเป็นชายก็อย่าน้อยใจที่เกิดเป็นหญิง

๒๖. “ศิลปะทำให้คนมีความสุขมากขึ้น เพราะเข้ากับคนอื่นได้ดีขึ้น มีบทสนทนากับคนอื่น ๆ ที่อาจจะสนใจศิลปะเหมือนกัน ทำให้เป็นคนมีน้ำใจ จิตใจที่ดี ไม่เก็บกด รู้จักสนใจ เปิดหูเปิดตามองความสวยงามของสิ่งต่างๆ มากขึ้น” **ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด**

๑. มีบทสนทนากับคนอื่น ๆ
๒. เพราะเข้ากับคนอื่นได้ดีขึ้น
๓. ศิลปะทำให้คนมีความสุขมากขึ้น
๔. ทำให้เป็นคนมีน้ำใจ จิตใจที่ดี ไม่เก็บกด รู้จักสนใจ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๒๗ - ๒๘

“พวกเราทุกคนควรช่วยกันประหยัดพลังงานเพื่อจะได้มีพลังงานใช้ตลอดไป เพราะถ้าเราไม่ประหยัด กิจกรรมทุกอย่างในบ้านเมืองก็จะชะงักไปหมด ความเดือดร้อนก็จะเกิดขึ้นทั่วไปทุกระดับของสังคม”

๒๗. จากข้อความข้างบน **ใจความสำคัญคือข้อใด**

๑. กิจกรรมทุกอย่างจะชะงักไปหมด
๒. พวกเราจะได้มีพลังงานใช้ตลอดไป
๓. ความเดือดร้อนจะเกิดขึ้นกับคนทุกระดับ
๔. พวกเราทุกคนควรช่วยกันประหยัดพลังงานเพื่อจะได้มีพลังงานใช้ตลอดไป

๒๘. จากข้อความข้างบน ข้อใดไม่ใช่เจตนาของผู้เขียน

๑. ชี้แจง
๒. แนะนำ
๓. ขอร้อง
๔. เชิญชวน

๒๙. “นักเรียนไม่ควรส่งเสียงดังในห้องสมุด เพราะจะเป็นที่รำคาญแก่คนอ่านหนังสือ” **ใจความสำคัญของข้อความนี้ข้อใด**

๑. แก่คนอ่านหนังสือ
๒. เพราะจะเป็นที่รำคาญ
๓. ไม่ควรส่งเสียงดังในห้องสมุด
๔. นักเรียนไม่ควรส่งเสียงดังในห้องสมุด

๓๐. “ผู้รวบรวมและศึกษาศิลาจารึกสุโขทัยท่านแรกคือพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเป็นสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าหำมังกุฎ และได้ทรงพระผนวชอยู่ที่วัดสมอราย (วัดราชาธิราช) โดยมีพระฉายาว่า “พระวชิรญาณมหาเถระ” พระองค์ได้เสด็จยังเมืองพิษณุโลกเมืองสวรรค์โลก (อันได้แก่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยปัจจุบัน) และเมืองสุโขทัยในปี พ.ศ. ๒๓๗๔” **ข้อความข้างต้นมีใจความสำคัญว่าอย่างไร**

๑. สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จยังเมืองพิษณุโลก เมืองสวรรค์โลก
๒. เมืองพิษณุโลกเมืองสวรรค์โลก อันได้แก่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย
๓. ผู้รวบรวมและศึกษาศิลาจารึกสุโขทัยท่านแรกคือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๔. สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าหำมังกุฎ และได้ทรงพระผนวชอยู่ที่วัดสมอราย (วัดราชาธิราช)

๓๑. “ศิลปะแห่งการฟังนั้นไม่ได้หมายถึงการนั่งปล่อยให้ผู้อื่นพูดฝ่ายเดียว การทำอย่างนั้นง่ายเกินกว่าจะนับว่าเป็นศิลปะ ศิลปะการฟังจึงหมายถึงความสามารถที่จะชักจูงผู้พูดให้หันเข้ามาหาเรื่องที่เขานัด คือแสดงให้เห็นว่าตนกำลังฟังคำของเขาด้วย” **ใจความสำคัญคือข้อใด**

๑. แสดงให้เห็นว่าตนกำลังฟังคำของเขาด้วย
๒. การทำอย่างนั้นง่ายเกินกว่าจะนับว่าเป็นศิลปะ
๓. ศิลปะแห่งการฟังนั้นไม่ได้หมายถึงการนั่งปล่อยให้ผู้อื่นพูดฝ่ายเดียว
๔. ศิลปะการฟังหมายถึงความสามารถที่จะชักจูงผู้พูดให้หันเข้ามาหาเรื่องที่เขานัด

๓๒. “เฮโรโดตัส เคยกล่าวสะท้อนผลของสงครามที่ปลิดชีพคนรุ่นหนุ่มให้จากไปก่อนวันอันควร มาตั้งแต่บรรพกาล แต่ถ้าท่านนักปราชญ์อยู่มาจนถึงปัจจุบัน ท่านอาจต้องเปลี่ยนประโยคเสียใหม่ ว่า พ่อแม่เป็นผู้ฝังศพลูกวัยเยาว์ เพราะในโลกปัจจุบัน ปรากฏการณ์ที่ปลิดชีพคนวัยเยาว์ดูจวบไม่ร้างก่อนวัยอันควรกลายเป็นเรื่องของอุบัติเหตุจรรยา” **ใจความสำคัญคือข้อใด**

๑. เฮโรโดตัส เคยกล่าวสะท้อนผลของสงคราม
๒. แต่ถ้าท่านนักปราชญ์อยู่มาจนถึงปัจจุบัน
๓. ในโลกปัจจุบัน วัยรุ่นจำนวนมากเสียชีวิตเพราะอุบัติเหตุจรรยา
๔. ผลของสงครามที่ปลิดชีพคนรุ่นหนุ่มให้จากไปก่อนวันอันควร มาตั้งแต่บรรพกาล

อ่านเรื่องต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๓๓ - ๓๔

กาลครั้งหนึ่ง พระเจ้าพรหมทัตต้องการให้สร้างวังใหม่ จึงสั่งให้ทหารและช่างไม้ออกไปหาไม้มาสร้างวัง เอาต้นไม้ใหญ่ๆ มาทำเป็นเสา

ครั้นคนตัดไม้เดินทางมาตัดไม้ในป่าก็พบไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง ที่มีเรื่องเล่ากันว่าใครที่จะมาตัดไม้ต้นนี้ต้องเจ็บป่วยทุกคน แต่เป็นคำสั่งของพระราชาก็ต้องทำตามแต่ก็อึดอัดและกลัวอาการแพ้ พอทำใจให้กล้าได้ คว่าขวานจะฟันมือมันก็สั่นไม่รู้เป็นอะไร คนตัดไม้จึงปรึกษากันว่าไว้พรุ่งนี้ค่อยมาตัดแล้วก็กลับไป

เทวที่เฝ้าต้นไม้เตือดร้อนไม่รู้จะอย่างไรที่พระเจ้าพรหมทัตสั่งให้คนมาตัดไม้ไปสร้างวัง เทวดาจึงเหาะมายังเทวที่นึ่งรักษาหญ้าคาแล้วเล่าเรื่องเตือดร้อนให้ฟัง

เทวดาที่ดูแลหญ้าคาก็ออกอุบายปลอมเป็นกิ่งก่า ไปช่วยกันเจาะต้นไม้ให้เป็นโพรงหลายๆ โพรง

รุ่งขึ้นคนตัดไม้มาถึงก็แกลังวิ่งไปวิ่งมาออกโพรงโน้นโพรงนี้เพื่อให้ดูว่าต้นไม้เป็นโพรงไม่สามารถนำไปใช้เป็นเสาสร้างวังได้

คนตัดไม้เห็นว่าต้นไม้เป็นโพรงมากมายก็ไม่ตัดและไปหาต้นไม้ต้นอื่นแทน

๓๓. นักเรียนอยากคบใครเป็นเพื่อนมากที่สุด

๑. ขาว ช่วยเพื่อนปกปิดความผิด
๒. จุก ชอบชวนเพื่อนเล่นการพนัน
๓. ดำ แก่แค่นแทนเพื่อนที่ได้รับจากการทะเลาะวิวาท
๔. แดง ช่วยเหลือและคอยแนะนำให้เพื่อนทำแต่สิ่งดี ๆ

๓๔. เพื่อนแท้มีลักษณะอย่างไร

๑. พุดจาปอกลอก
๒. ชักชวนสิ่งอบายมุข
๓. ชักนำประโยชน์มาให้
๔. ช่วยเหลือโดยหวังสิ่งตอบแทน

อ่านเรื่องต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๓๕ - ๓๖

กาลครั้งหนึ่งพระโพธิสัตว์เกิดเป็นคนตีกลอง มีลูกชายคนหนึ่ง อาศัยอยู่ที่เมืองพาราณสี บ่ายวันหนึ่ง หลังจากเสร็จงานตีกลองอีกหมู่บ้านหนึ่งก็เดินทางกลับบ้าน ในขณะที่เดินทางกลับบ้านผ่านป่าใหญ่แห่งหนึ่ง ที่มีโจรซุก จึงนึกคิดถึงกลองและสั่งให้ลูกชายตีกลองเป็นจังหวะฟังคล้ายไพเราะพลทหารนับพันในขบวนเสด็จ

ฝ่ายโจรได้ยินจึงซ่อนตัวไม่กล้าออกมา แต่ลูกชายตีไปก็อยากสนุกดีตามที่ตนต้องการ ทำให้ไม่เป็นจังหวะ พวกโจรจึงรู้ว่าไม่ใช่ขบวนเสด็จจึงออกมาปล้นเงินที่ได้มาไปหมด

พอถึงบ้าน เจ้าลูกชายเสียใจที่ทำให้ต้องถูกปล้น พระโพธิสัตว์จึงบอกว่าแต่ต่อไปให้เชื่อฟังผู้ใหญ่ อย่าเอาแต่ใจ จงใช้ปัญญาจะได้ไม่เสียงาน

๓๕. การเอาแต่ใจตนเอง เป็นอย่างไร

๑. มนตรี ชอบทะเลาะกับเพื่อนโดยไม่มีเหตุผล
๒. จิต อยากได้ของที่แพงกว่าฐานะตนเลยต้องตัดใจ
๓. กาล อยากได้โทรศัพท์แต่ส่งสารพ่อแม่ที่ทำงานหนัก
๔. ปาน อยากได้ของสิ่งใดก็ต้องได้โดยไม่ฟังคำห้ามปรามของใคร

๓๖. แนวคิดที่ได้จากเรื่องนี้คืออะไร

๑. การรักสนุก
๒. ความคึกคะนอง
๓. การเอาแต่ใจตนเอง
๔. การเชื่อฟังและการไม่เอาแต่ใจตนเอง

๓๗. “เมื่อวานนี้เองปลาตะเพียนตัวหนึ่งที่เลี้ยงไว้ตาย ผมไปเห็นมันลอยขึ้นมาตอนตีสี่ ทำไม่ถึงไปเห็นมันตอนตีสี่ก็ผมยังไม่นอน ประสาคนเลี้ยงปลาก็ถือไฟฉายไปส่องดูปลาในบ่อ”

ข้อความข้างต้นมีใจความสำคัญว่าอย่างไร

๑. ผมไปเห็นมันลอยตอนตีสี่
๒. ถือไฟฉายไปส่องดูปลาในบ่อ
๓. ผมยังไม่นอนประสาคนเลี้ยงปลา
๔. เมื่อวานนี้เองปลาตะเพียนตัวหนึ่งที่เลี้ยงไว้ตาย

๓๘. “คนเรานั้นแม้ไม่เคยพบเห็นหน้าค่าตากันมาก่อน ก็อาจมีความคิดที่ดีต่อกันได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเคยได้ยินเขาพูดหรือเขาลือกันแต่ในทางที่ดี หรือเคยฟังแต่สิ่งที่น่าสรรเสริญทั้งสิ้น ทำให้เห็นว่าคนนั้น คนนี้เป็นคนดี” **ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด**

๑. ทำให้เห็นว่าคนนั้น คนนี้เป็นคนดี
๒. หรือเคยฟังแต่สิ่งที่น่าสรรเสริญทั้งสิ้น
๓. ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเคยได้ยินเขาพูดหรือเขาลือกันแต่ในทางที่ดี
๔. คนเรานั้นแม้ไม่เคยพบเห็นหน้าค่าตากันมาก่อน ก็อาจมีความคิดที่ดีต่อกันได้

๓๙. “อาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภค คือ อาหารที่ผลิตเรียบร้อยพร้อมรับประทาน ซึ่งบรรจุในภาชนะพร้อมจำหน่ายทันที ได้แก่ ขนมขบเคี้ยวหลายประเภท เช่น มันฝรั่งทอดกรอบ รวมทั้งอาหารพร้อมปรุง” **ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด**

๑. ขนมขบเคี้ยวหลายประเภท
๒. บรรจุในภาชนะพร้อมจำหน่ายทันที
๓. มันฝรั่งทอดกรอบ รวมทั้งอาหารพร้อมปรุง
๔. อาหารสำเร็จรูปพร้อมบริโภค คือ อาหารที่ผลิตเรียบร้อยพร้อมรับประทาน รวมทั้งอาหารพร้อมปรุง

๔๐. “ลูกชายเมื่อโตขึ้นจะเป็นหลักสำคัญและแบกรับภาระต่างๆ ในครอบครัว รวมทั้งเลี้ยงดูพ่อแม่ผู้ชรา ในขณะที่ลูกหญิงเมื่อโตเป็นสาวก็จะแต่งงานและออกไปอยู่กับครอบครัวของสามี ดังนั้นผู้เป็นพ่อแม่แท้ๆ จึงหมดสิทธิ์ในตัวเธอโดยสิ้นเชิง”

ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด

๑. เมื่อแต่งงานและออกไปอยู่กับครอบครัวของสามี
๒. เมื่อแต่งงานพ่อแม่แท้ๆ จึงหมดสิทธิ์ในตัวเธอโดยสิ้นเชิง
๓. ลูกชายเมื่อโตขึ้นจะเป็นหลักสำคัญและแบกรับภาระต่างๆ ในครอบครัว
๔. ลูกหญิงเมื่อโตเป็นสาวก็จะแต่งงานและออกไปอยู่กับครอบครัวของสามี

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	พระภคิน โชติธนเลิศ
วันเดือนปีเกิด	12 เมษายน 2517
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดบำเพ็ญเหนือ ถนนเสรีไทย แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูพระช่วยสอน (ภาษาไทย)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550	ศาสนศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.) จาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เอก การสอนภาษาไทย
พ.ศ. 2553	กศ.ม. สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร